

**AKARÇAY HÖYÜK HELLENİSTİK
DÖNEM GÜNLÜK KULLANIM KAPLARI**
Yüksek Lisans

Hayat ÇELİK

ESKİŞEHİR, 2019

**AKARÇAY HÖYÜK HELLENİSTİK DÖNEM GÜNLÜK
KULLANIM KAPLARI**

Hayat ÇELİK

YÜKSEK LİSANS YETERLİK TEZİ

Arkeoloji Anabilim Dalı

**Danışman: Doktor Öğretim Üyesi Bekir Sıtkı Alptekin
ORANSAY**

Anadolu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

ESKİŞEHİR, 2019

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Hayat ÇELİK'in "Akarçay Höyük Hellenistik Dönem Günlük Kullanım Kapları" başlıklı tezi 25 Ekim 2019 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca toplanan **Arkeoloji** Anabilim Dalı **Klasik Arkeoloji** Bilim Dalında, **yüksek lisans tezi** olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Dr.Öğr.üyesi B. S. Alptekin ORANSAY

Üye : Doç.Dr.Ahmet Oğuz ALP

Üye : Dr.Öğr.Üyesi Dilek ŞEN

Prof.Dr.Bülent GÜNŞOY
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

AKARÇAY HÖYÜK HELLENİSTİK DÖNEM GÜNLÜK KULLANIM KAPLARI

Hayat ÇELİK

Arkeoloji Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs, 2019

Danışman: Doktor Öğretim Üyesi Bekir Sıtkı Alptekin

ORANSAY

Akarçay Höyük, Şanlıurfa ili, Birecik İlçesine 15 km uzaklıkta bulunan Akarçay Köy'ünün 900 metre güneydoğusunda ve Fırat nehrinin doğusunda yer alır. Höyük'teki kazılar T.C. Kültür Bakanlığı bünyesinde ODTÜ TAÇDAM koordinatörlüğünde Iısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi kapsamında 1999-2006 yılları arasında gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada Akarçay Höyük, Hellenistik Döneme tarihlendirilen günlük kullanım kaplarına ait seramik buluntular tipolojik ve hamur özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Ele alınan 151 adet buluntu üzerinde gerçekleştirilen çizim, fotoğraf, katalog ve istatistik çalışmaları sonucunda Akarçay Höyük ile çağdaş yerleşimlerin günlük kullanım kapları ile karşılaştırılmaları yoluyla Anadolu'nun Güneydoğusu ile Mezopotamya seramik buluntularının benzerlik ve farklılıklarının ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Hellenistik Dönem, Hellenistik Seramik, Günlük Kullanım Kapları, Akarçay Höyük.

ABSTRACT

AN EVALUATION OF DAILY USE POTS OF AKARÇAY MOUND

Hayat ÇELİK

Archeology Department

Anadolu University, Social Sciences Institute, July, 2019

Advisor: Assistant Professor Doctor Bekir Sıtkı Alptekin

ORANSAY

Akarçay Mound is located on 900 meters southeast of Akarçay Village which is 15km far from Birecik district of Şanlıurfa Province and east of Fırat Nehri (Euphrates River). The first excavations in the region were conducted within the Ministry of Culture Affairs and under the coordination of Middle East Technical University's TAÇDAM between 1990 and 1993 within the scope of the Project to rescue the cultural heritage to be buried under the water of Ilisu and Karkamış Dams. The preliminary studies of Akarçay Höyük were initiated in the rescue excavations were carried out up until 2006.

In the current thesis, ceramic finds of Akarçay Mound, Hellenistic Period and also few dating back to the Roman Period were evaluated in terms of typology and paste characteristics. As a result of the drawings, photographs, catalogs and statistics, studies carried out on 151 finds, the wares of Mound and contemporary settlements were compared and similarities and differences between southeastern Anatolia and Mesopotamian ceramic finds were tried to be revealed.

Keywords: Hellenistic Period, Hellenistic Pottery, Coarse Ware, Akarçay Mound.

ÖNSÖZ

Uzun ve zengin bir geçmişe sahip olan Güneydoğu Anadolu bölgesi ilk çağlardan günümüze kesintisiz iskân görmüş, kültürel açıdan bereketli bir coğrafyadır. Akarçay Höyük, Fırat Nehri kıyısında Yakınoğu ile etkileşimi sağlayan önemli ticari yol güzargâhında yer alır. 2001 yılında A. Deveci ve Y. Mergen tarafından gerçekleştirilen kazı çalışmalarında Erken-Orta Tunç Çağ, Hellenistik, Roma ve Bizans seramikleri ele geçmiştir. Bu çalışmada ticari yollar ve Fırat Nehri güzargâhı göz önünde bulundurularak Akarçay Höyüğe yakın konumda yer alan ve Hellenistik Dönem seramik buluntuları olan yerleşmeler başta olmak üzere Mezopotamya sınırları içinde yer alan, Fırat nehrinin ulaştığı, Suriye, Irak, İnan ve İsrail’de yer alan yerleşmelerde ortaya çıkarılmış olan Hellenistik Dönem günlük kullanım kaplarından faydalanılarak Akarçay Höyük Hellenistik Dönem’e ait günlük kullanım kaplarının tipolojisine ve tarihlendirmesine dair değerlendirmeler yapılmıştır.

Tez çalışmasında, eserlerin değerlendirilmesi, seramiklerin çizim çalışmaları ve tezin yazılması aşamasında tez danışmanın Doc. Öğr. Üye. B.S. Alptekin ORANSAY’a değerli katkıları ve lisans eğitiminden itibaren üzerimdeki emekleri için saygı ve sevgilerimi sunar, teşekkür ederim. Bölgede yürütmüş olduğu arkeolojik çalışmalar neticesinde sağladığı verilerle çalışmanın önemli bir kısmına katkıda bulunmuş olan Doç. Dr. A. Oğuz ALP’e teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Seramiklerin değerlendirilmesi aşamasında farklı bakış açılarından faydalandığım Doc. Öğr. Üye. Mahmut Bilge BAŞTÜRK, Doc. Öğr. Üye. Dilek ŞEN ve tezin yazımında kullanmış olduğum önemli kaynakların temin edilmesinde destek sağlayan Araştırma Görevlisi Sevim KURTULDU’ya teşekkürlerimi sunarım.

03/07/2019

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan "bilimsel intihal tespit programı"yla tarandığını ve hiçbir şekilde "intihal içermediğini" beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Hayat CELİK

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BAŞLIK SAYFASI.....	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar/ÇİZELGELER DİZİNİ.....	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii
GÖRSELLER DİZİNİ.....	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xv
GİRİŞ.....	1
1. AKARÇAY HÖYÜK.....	5
1.1. Akarçay Höyük Araştırma Tarihçesi.....	5
1.2. Akarçay Höyük Yerleşim Tabakaları ve Buluntu Kontekstleri.....	13
2. AKARÇAY HÖYÜK GÜNLÜK KULLANIM KAPLARI HAMUR VE ASTAR ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRMESİ.....	24
2.1. HG 1.....	24

2.2. HG 2.....	25
2.3. HG 3.....	26
2.4. HG 4.....	26
2.5. HG 5.....	26
3. AKARÇAY HÖYÜK GÜNLÜK KULLANIM KAPLARININ TİPOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	28
3.1. Servis Kapları.....	28
3.1.1. Çanaklar.....	28
3.1.1.1. Tip 1.....	29
3.1.1.2. Tip 2.....	29
3.1.1.3. Tip 3	29
3.1.1.4. Tip 4	30
3.1.1.5. Tip 5	30
3.1.2. Kâseler.....	30
3.1.2.1. Tip 1	31
3.1.2.2. Tip 2	33
3.1.2.3. Tip 3	34
3.1.2.4. Tip	35
3.2. Pişirme Kapları	34
3.2.1. Tencereler.....	36
3.2.1.1. Küresel Gövdeli Tencereler	36

3.2.1.2. Diğer Pişirme Kapları	37
3.2.2. Kapaklar	39
3.2.2.1. Çan Biçimli Kapaklar	40
3.2.2.2. Konik Biçimli Kapaklar	40
3.3. Hazırlık Kapları.....	40
3.3.1. Çömlekler	41
3.3.2. Basınlar	43
3.3.3. Mortarium	43
3.3.4. Huniler	45
3.3.5. Akıtacaklar	46
3.4. Sıvı Kapları	46
3.4.1. Testiler	46
3.5. Büyük Depolama Kapları	47
3.6. Amphoralar	48
3.6.1. Kaburgalı Amphoralar	49
3.6.2. Amphora Ağız Parçaları	49
3.6.3. Topuz Dipli Amphoralar	51
3.6.4. Sivri Dipli Amphoralar	52
3.6.5. Düz Dipli Amphoralar	52
3.6.6. Mühürlü Rhodos Amphorası	52
3.7. Diğer Kaplar	53

3.7.1. Amphoriskos	53
3.7.2. Unguentariumlar	54
3.7.3. Minyatür Kaplar	54
SONUÇ.....	57
KATALOG.....	61
KAYNAKÇA.....	76
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

LEVHALAR LİSTESİ

- Levha 1: Akarçay Höyük Bölgesel Konumu
- Levha 2: Akarçay Höyük Topografik Haritası
- Levha 3: Akarçay Höyük Güney Teras Genel Görünümü
- Levha 4: Akarçay Höyük topografik planı.
- Levha 5: Akarçay Höyük 1999-2002 yılı çalışma yapılan alanlar.
- Levha 6: 2000 yılında çalışılan alanlar.
- Levha 7: I.XII.a2 açması Doğu Duvarı.
- Levha 8: I.XII.a2 açması Doğu Duvarı.
- Levha 9: X.-a açması
- Levha 10: I.X-a1 açması Su Haznesi.
- Levha 11: 11.a açması Kerpiç Blokaj Batı Sınırı.
- Levha 12: I-13b Hellenistik Dönem tahıl depoları.
- Levha 13: Akarçay Höyük 2001 yılı açmaları.
- Levha 14: 15b Hellenistik Dönem su arkı ve seramik fırını.
- Levha 15: 2002 yılı kazılan alanlar.
- Levha 16: 2002 yılı N-15 açması, Helenistik, Roma, Geç Roma yapı katları.
- Levha: 17 Karkamış Baraj Gölü Etki Alanı İçinde Kalan Yerleşimler
- Levha: 18 HG1 Formları
- Levha 19: HG2 Formlar
- Levha 20: HG3 Formlar
- Grafik 21: HG 4 Formları
- Grafik 22: HG 5 Formları
- Grafik 23:Akarçay Höyük Günlük Kullanım Kapları Hamur Grupları
- Grafik 24:Akarçay Höyük Günlük Kullanım Kapları

ÇİZİM DİZİNİ

Çizim 1: Çanaklar

Çizim 2: Çanaklar

Çizim 3: Kâseler

Çizim 4: Kâseler

Çizim 4: Kâseler

Çizim 5: Kâseler

Çizim 6: Pişirme Kapları

Çizim 7: Pişirme Kapları

Çizim 8: Pişirme Kapları

Çizim 9: Kapaklar

Çizim 10: Çömlekler

Çizim: 11: Çömlekler

Çizim 13: Çömlekler

Çizim 14: Çömlekler

Çizim 15: Çömlekler

Çizim 16: Çömlekler

Çizim 17: Çömlekler

Çizim 18: Basın/Mortariumlar

Çizim 19: Huni/Akıtacak

Çizim 20: Testiler

Çizim 20: Büyük Depolama Kapları

Çizim 20: Büyük Depolama Kapları

Çizim 21: Kaburgalı amphoralar

Çizim 22 Amphora Ağız Parçaları

:

Çizim 23 Topuz Dipli Amphora

Çizim 24 Sivri Dipli Amphora/ Dipli

Çizim 25 Düz Dipli Amphoralar/Mühürlü Rhodos Amphorası

Çizim 26 Minyatür Kaplar

KISALTMALAR DİZİNİ

Teknik Kısaltmalar

A.G.K.	: Adı Geçen Kaynak
AETAM	: Arslan Eyce Taşucu Amphora Müzesi
BAR	: British Archaeological Reports
BASOR.	: Bulletin of the American Schools of Oriental Research
BATSH	: Berichte Der Ausgrabung Tall SehHamad
DÖSİMM	: Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü
DSİ.	: Devlet Su İşleri
DNP	: Der Neue Pauly
GAP	: Güneydoğu Anadolu Projesi
HG.	: Hamur grubu
IAA	: Israel Antiquities Authority
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Kat.	: Katalog
İ.Ö/İS	: İsadan Önce/İsadan Sonra
No. / no	: Numara
Res. / res.	: Resim
S	: Sayfa
TAÇDAM	: Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi
TTK	: Türk Tarih Kurumu
Y.Y.	: Yüzyıl

GİRİŞ

Ilısu Barajı kurtarma kazıları kapsamında, Şanlıurfa, Birecik ilçesinde yer alan Akarçay Höyük'te 1999 yılında Anadolu Üniversitesi Öğretim Üyesi Abdullah Deveci ve Dokuz Eylül Üniversitesi Doc. Öğr. Üyesi Yalçın Mergen tarafından başlatılan kazılar, 2007 yılında sona erdirilmiştir. Gerçekleştirilen kazılarda Ortaçağ, Hellenistik ve Roma Dönem'i tabakalarından depolama kapları, pişirme kapları, kandiller, kırmızı astarlı ve siyah firnisli kâseler ele geçmiştir.

Dicle ve Fırat Nehir'leri arasındaki verimli topraklarda yer alan Akarçay Höyüğün doğusunda Mardin, batısında Gaziantep, kuzeyinde Adıyaman, Diyarbakır ve Suriye sınırı ile çevrilidir. Paleolitik Dönem'den, Geç Tunç, Hellenistik, Roma ve Bizans Dönem'lerine kadar önemli yerleşimlere sahne olmuş zengin bir kültür coğrafyası içinde yer alır. Bu zenginliğe karşın Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve özellikle Ilısu ve Karkamış Baraj Göl'leri çevresinde yer alan yerleşimler en az araştırılmış olan alanlar arasındadır. Bu açıdan tez konusu olan günlük kullanım kaplarının araştırılması bölgenin Hellenistik Dönem seramiğinin anlaşılmasında katkı sağlayacaktır. Konu kapsamında Hellenistik Dönem seramiğinin yerleşimlerdeki dağılımı incelenmiş, yerel ve ithâl olabilecek formlar dikkate alınmıştır.

Hellenistik Dönem günlük kullanım kapları konusunda bölge seramiği ile ilgili yayınlar oldukça sınırlı sayıdadır. Hellenistik Dönem seramiği konusunda S. Rotroff'un Atina Agora'sı, S. Gittin'in İsrail ve çevresi, B. Zilberstein'in Tel Dor, A. Berlin ve K. W. Slane'nin Tell Anafa günlük kullanım kapları üzerine yapılmış olan çalışmalardan Akarçay Höyük günlük kullanım kaplarının tipolojisi ve genel değerlendirmesinde faydalanılmıştır.

Günlük kullanım kapları ile ilgili yukarıda bahsedilen çalışmalardan edinilen bilgilere göre, Hellenistik Dönem'de evlerde günlük kullanıma yönelik, pişirme, içki kapları, mutfak grubu içerisinde hazırlık aşamında kullanılan kaplar, depolama kapları, parfüm ve ilaç kapları gibi çeşitli kap formları ve bunların yerel formları yaygınlaşmıştır. Benzer kullanımlar için farklı tiplerde üretimler yapılmıştır. Hellenistik Dönem'de üretilen özgün formların dışında pişirme kapları ve depolama kaplarına özgü formlar, Pers Dönem'ine ve önceki dönemlerden süregelen formlardan türetilmiştir.

İthâl edilen formlar yerel tiplerinin üretilmesi için model oluşturmuştur. Esinlenen formlar daha kaliteli ve çok sayıda üretilip farklı bölgelerde kullanılması sağlanmıştır.

Hellenistik Dönem’de günlük kullanım ihtiyacını karşılamak için birçok kap formunun ortaya çıktığı görülür. Erken Hellenistik Dönem’de ortaya çıkan politik durum İthâl malların yayılımında ve yerel üretimlerde yer bulmasında etkili olmuştur. İÖ 301’de gerçekleşen İpsos savaşından sonra Ptolemaios krallığı Filistin ve Güney Fenike’yi kontrol altına almıştır. I. ve II Ptolemaios Yunan kültürünü sanatını, edebiyatını Filistin ve Fenike topraklarına taşımıştır. Yönetimdeki bu tutum ithâl malların ticaretinin yapılmasını kolaylaştırmıştır. Daha yaygın erişilebilen ithâl mallar yerel malların üretimini de etkilemiştir.¹

Tez konusu kapsamında Akarçay Höyük, 1999-2006 yılları arasında ele geçmiş olan günlük kullanım kaplarına ait 160 adet seramik parçası ele alınmıştır. Malzeme höyüğün kuzey, güney, doğu, batı, yamaçlarında Ortaçağ, Hellenistik, Roma Dönem’i tabakalarından ele geçmiştir. Açma ve kontekslere verilen harf ve numara kayıtlarına ek olarak her bir buluntuya birden başlayan ayrı bir numara verilerek kayıt altına alınmıştır. Elenerek seçilen ve tez çalışmasına dâhil edilen günlük kullanım kapları çizimleri yapılarak yıl, açma adı, katalog numarası ve buluntu numarası, kabın ölçüleri, hamur rengi varsa astar rengi, hamur tanımı ile kaydedilerek buluntu grupları çalışması sırasında veritabanı oluşturulmuştur. Günlük kullanım kapları öncelikli olarak form veren parçalardan seçilmiş farklı gruplara ait seramikler formlarına göre kâse, çanak, depolama kapları, kapak, amphora, pişirme kapları, servis kapları, diğer kaplar gruplarına ayrılmış ve ölçekli çizimleri yapılmıştır.

Hellenistik Dönem’e ait günlük kullanım kapları üç ana başlık altında ele alınmıştır. Birinci bölümde Akarçay Höyük’ün coğrafi konumuna değinilmiş, Akarçay Höyük’te ve bölgede yapılan araştırmalar üzerinde durulmuştur. Bu bölümde yer alan ikinci alt başlıkta Höyüğün yerleşim tabakalarına değinilmiş, alan ve kontekslere elde edilen buluntular ve mimari kompleksler ile ilgili ulaşılabilen sınırlı bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde seramiklerin hamur ve astar özellikleri ele alınmıştır. Üçüncü bölümde Hellenistik Dönem’e ait günlük kullanım kaplarının tipolojik açıdan değerlendirilmesi yapılmıştır. Gündelik kullanıma ait seramikler, kâse, çanak, pişirme kapları, depolama kapları, özel işlevli kaplar, başlıkları altında ele alınmıştır. Gösterdikleri tipolojik özelliklere göre alt gruplara ayrılarak değerlendirilmiştir.

---

¹ Gitin, 2015, a.g.k., 633-634.

Buna göre, günlük kullanım kapları işlevlerine göre masa üstü servis kapları, pişirme kapları, hazırlık kapları, sıvı kapları, büyük depolama kapları, amphoralar ve diğer kaplar ana başlıkları altında ele alınmıştır. Sınıflandırması yapılan seramikler, ağız, gövde çapları ve biçimleri dikkate alınarak formlarına ayrılmıştır.

Ağız çapı 30 cm üzerinde olan buluntular, çanak formu içinde kategorize edilmiş ve yine ağız formlarına göre geniş ağızlı çanaklar, dudak kenarı içe çekik çanaklar, dışa katlanmış ağızlı çanaklar, üçgen ağızlı çanaklar olarak incelenmiştir. Ağız çapı, 15 cm'ye kadar olan ve yükseklikleri ağız çapının iki katından az olan servis kapları kâse formu içinde değerlendirilmiştir. Dudak ve gövde formları dikkate alınarak; dudak kenarı içe çekik kâseler, dudak kenarı dışa çekik kâseler olarak isimlendirilmiştir. Pişirme kapları içinde tencereler ve diğer pişirme kapları ve kapaklar ele alınmıştır. Kapak formları gövde özelliklerine göre sınıflandırılmış. Çan biçimli kapaklar, konik gövdeli kapaklar olarak iki grupta incelenmiştir.

Hazırlık kapları içerisinde çömlekler, basinler, mortariumlar, huni ve akıtacak formları ele alınmıştır. Günlük kullanım kaplarının büyük çoğunluğunu oluşturan hazırlık kapları içinde yer alan çömlekler, ağız çaplarına göre orta ve küçük boyutlu olarak ele alınıp dudak boyun biçimlerine göre sınıflandırmaları yapılmıştır. Buna göre çömlekler, dışa çekik ağızlı uzun ve kısa boyunlu, dışa çekik ağızlı bazen az bazen çok dar, kısa boyunlu, yuvarlatılmış ağızlı, genişleyen kısa boyunlu, dışa katlanmış dudak yapısına sahip olanlar ve içbükey bantlı ağızlı olarak gruplara ayrılmıştır. Az örnekle temsil edilen basin, mortarium, huni, akıtacakların hamur ve biçim özelliklerine göre değerlendirmesi yapılmıştır. Sıvı kapları içinde iki adet testi formu ele alınmıştır. Depolama kapları büyük hacimli kaplar olarak ele alınıp hamur ve biçim özelliklerinin değerlendirmesi yapılmıştır. Höyük malzemesi içinde önemli bir yüzdeye sahip olan amphoraların daha önce yapılmış olan çalışmalardan faydalanılarak sınıflandırmaları yapılmıştır. Yapılan sınıflandırmaya göre, kaburgalı amphoralar, sivri dipli amphoralar, düğme dipli amphoralar ve düz dipli amphoralar başlıklarına ayrılmıştır. Diğer kaplar içerisinde unguentariumlar, amphoriskos ilaç, merhem ya da kozmetik kabı olarak kullanılmış olabilecek minyatür kaplar ele alınmıştır.

Akarçay Höyüğe yakın olan ve özellikle nehir taşımacılığı göz önünde bulundurularak Fırat Nehri Havza'sından başlayarak Güneydoğu Anadolu'dan Suriye, Irak, İsrail'i kapsayan bölgede yer alan Hellenistik Dönem yerleşimlerinde ele geçen Hellenistik Dönem seramikleri ile karşılaştırılması yolu ile Akarçay Höyük'ün Hellenistik Dönem günlük kullanım kapları ile ilgili bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Sonuç bölümünde ikinci ve üçüncü bölümde değinilen hamur, astar özellikleri ve tipolojik sınıflandırmalarının yapıldığı höyük malzemesinin genel değerlendirmesi yapılmıştır.

Katalog kısmında, seramik buluntularla ilgili alan, kontekst bilgisi, hamur, astar rengi, hamur tanımı, hamur grubu ve form bilgilerine yer verilmiştir.

Seramik çizimlerinin yer aldığı levhalar kısmı, üçüncü bölümde ele alınan tipolojik değerlendirmelerin anlatılış sırası göz önüne alınarak, her bir grup için formlarına göre oluşturulan tipolojik sınıflandırmalarına uyularak dizilmiştir.

1. AKARÇAY HÖYÜK

1.1. ARAŞTIRMA TARİHÇESİ

Akarçay Höyük, Şanlıurfa ili Birecik ilçesine 15 km uzaklıkta bulunan Akarçay Köy'ünün 900 metre güney-doğusunda (Görsel 1) ve Fırat Nehri'nin doğusunda yer alır. 2.9 hektarlık yerleşim alanına sahip olan höyüğün ölçüleri kuzey-güney yönünde 180 m, doğu-batı yönünde 160 m'dir. Deniz seviyesinden yüksekliği 357 metredir (Görsel 2).²

Bölgede yapılan ilk çalışmalar diğer bölgelere göre daha geç bir tarihte başlatılmıştır. Güneydoğu Anadolu bölgesindeki çalışmalar Diyarbakır'da 1963 yılında İstanbul ve Chicago Üniversite'leri tarafından yapılmıştır. Bu tarihten itibaren araştırma projesi olarak ODTÜ bünyesinde "Keban Projesi İnsiyatifi" olarak 1968 yılında başlatılmış sonrasında TAÇDAM adını almıştır. Dicle ve Fırat Havza'sında İstanbul Üniversitesi ve Chicago Üniversitesi tarafından yapılan ilk çalışmalarda Dicle Havza'sının doğu ve batı kesimlerinde yapılan çalışmalarda, Alt Paleolitik'ten Demir Çağ'ına uzanan 134 yerleşim yeri saptanmış, Erken Neolitik yerleşim alanı olan Çayönü kazısı da bu tarihlerde başlatılmıştır.³

Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan ve henüz yeterince çalışılmamış birçok sit alanı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Projesi (GAP) kapsamında Fırat ve Dicle Nehir'leri üzerinde yapılan Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri suları altında yok olma tehlikesi altında kalmıştır. Bu durum üzerine bölgede var olan kültür varlıklarının kurtarılması ve belgelenmesi amacıyla tespit edilen alanlarda yüzey araştırması, kazı ve belgeleme çalışmaları T.C. Kültür Bakanlığı ve D.S.İ. Genel Müdürlüğü'nün sağladığı ekipman ve ödenek ile ODTÜ bünyesinde oluşturulan özel bir bütçe komisyonu tarafından 22 Temmuz 1998 yılında başlatılmıştır. İstanbul, Ankara, Hacettepe, Anadolu Üniversite'leri dışında Amerikan İlmi Araştırmalar Derneği, Fransız Anadolu Araştırmalar Enstitüsü, Alman Arkeoloji Enstitüsü ile Bryn, Mawr, Virginia, Akron, Delaware, Utah, Münih, Münster ve Roma Üniversitesi'nden bilim insanları ile Gaziantep, Diyarbakır ve Urfa Müze Müdürlükleri de projede yer almıştır.

Karkamış ve Birecik Baraj Göl'leri altında kalacak alanda ilk bilimsel çalışmalar

---

² A. Deveci ve Y. Mergen (1998). Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 1998 yılı çalışmaları. (Ed: J. Öztürk, N. Tuna), Ankara: ODTÜ TAÇDAM, s. 19.

³ H. Çambel ve R.J. Braidwood (1980). *Güneydoğu Anadolu tarih öncesi araştırmaları*. İstanbul:Edebiyat Fakültesi Basımevi.

1990-1993 yılları arasında Guillermo Algaze ve ekibi tarafından yapılmış ve toplamda 250 arkeolojik sit alanı tespit edilmiştir. 1998 yılında başlatılan ön çalışmada Karkamış Baraj Göl'ünden etkilenecek olan Akarçay Höyük, Harabebezikan Höyük, Şaraga Höyük, Zeytinlibahçe Höyük, Fıstıklı Höyük, Teleilat Höyük, Mezraa Höyük, Şavi Höyük, Gre Virike, Akarçay Tepe, Serega Höyük yerleşleri tespit edilmiştir.

Akarçay Höyük, Mezopotamya'nın bir parçası olması ve Yakın Doğu kültürleri ile Anadolu Kültürlerinin kaynaştığı bölgede yer alması açısından önemli bir konuma sahiptir. Bulunduğu konum itibarıyla Irak'la bağlantısını sağlayan Mardin ve Urfa yollarına sahiptir ve bu yollar aynı zamanda güneyde Halep, batıda Antakya ve Adana ile bağlantılıdır. Diğer önemli yol güzergâhı Kuzey Hindistan ve İran'a ulaşımını sağlayan Harran-Suruç yol güzergâhıdır. Bu iki önemli karayolu bağlantı noktaları dışında Irak'la Suriye'yi birleştiren ve Hint Okyanusu ile Batıya da ulaşımı sağlayan Fırat Nehri bağlantısına da sahip bir konumda yer alır.⁴ Yukarıda bahsedilen konuma sahip olan Akarçay Höyük'e konum olarak yakın yerleşimlere bakacak olursak Karkamış Baraj Göl'ü etki alanı içinde kalan ve 1998-1999 yıllarında yapılan ön çalışmalarda Zeytinlibahçe Höyük, Gre Vrike bölgenin önemli Erken Tunç Çağ'ı, yerleşimlerini oluşturur. Fıstıklı Höyük'te küçük boyutlu Halaf Dönem'i yerleşimlerine ait yapı katlarına rastlanılır. Geç Roma Dönem'inde garnizon yerleşmesi olan Harabebezikan Höyük'te Erken Demir Çağ'ı yapı kalıntılarına ve Seraga Höyük'te Kalkolitik ve Erken Tunç Çağ'ı yapı kalıntılarının olduğu önemli yerleşmelere rastlanılmıştır. Buların dışında Atatürk Baraj Göl'ü suları altında kalan Lidar Höyük'te Kalkolitik Dönem'den İslami Dönem'e kadar yerleşim görülmüştür. Lidar Höyük seramik buluntuları ve Akarçay Höyük buluntuları arasında yakın benzerlik görülür.

1998 Yılı Yüzey Araştırması

1998 yılında TAÇDAM koordinatörlüğünde Anadolu Üniversitesi Öğretim Üyeleri Abdullah Deveci ve Yalçın Mergen tarafından yapılan ön çalışmalarda höyüğün yerleşim izlerine rastlanılan, güneyi ve Akarçay Köy'ünün mezarlığı olarak kullanılan doğusu ve kuzey-doğusu ile ilgili çalışmalar yapılmış. Kuzey-doğu kesimlerinde yürütülen çalışmalarda yüzeyde kültür katmanlarına zarar vermeyecek düzeyde bir tahribatın olduğu görülmüştür. Burada yapılan çalışmada maddi kültüre dair herhangi bir ize rastlanılmamıştır. Höyüğün güneyinden başlayarak kuzey-güney doğrultusunda

---

⁴ Deveci ve Mergen, 1998, a.g.k., 20.

140 m, doğu-batı yönünde 160 m boyunca devam eden düz bir terasta Ortaçağ verilerinin yoğun olarak görüldüğü ayrıca yapı stoğu hakkında genel bilgi veren taş malzemenin de yüzeye dağılmış olduğu görülmüştür. Güney teras pamuk tarımı nedeniyle tahribat görmüş ve bu alandan yoğun Ortaçağ seramiği ele geçirilmiştir (Görsel 3). Tahrip olmuş güney terasta yükseltinin başladığı alanda moloz taş dolgulu, kesme taş kaplamalı 4.70 m. uzunluğa 2.60 m. yüksekliğe sahip duvar ve tonoz başlangıcı ortaya çıkarılmıştır. Duvarın kesme taş kaplamaları büyük oranda sökülmüş, moloz taş duvar örgüsünün de kazma darbeleri ile yıkıldığı görülmüştür. Bu mimari yapının kuzeyine bitişik 2.80 m. çaplı dairesel planlı, düzgün kesme taş örgülü başka bir yapı daha bulunmaktadır. Yüzey araştırması seramik buluntuları kuzey-doğu terasta yer alan kum ocağı ve güney terasta yapılan pamuk tarımının dışında dışarıdan gelen herhangi bir tahribat olmaması nedeniyle diğer höyüklere nazaran daha az miktardadır. Bulunan seramikler Algaze'nin daha önce yaptığı çalışma sonuçlarını destekler nitelikte Erken Tunç Çağı, Roma, Erken Bizans ve Ortaçağ'a tarihlenmiştir. Tunç Çağı seramikleri kendi içerisinde basit kullanım kapları 'Plain Simple Ware' ve 'Metalic Ware' olarak adlandırılan, ince cidarlı, iyi pişirilmiş, iyi perdahlı, metalik ses izlenimi veren seramik gruplarına ayrılmıştır.

Ortaçağ'a tarihlenen seramikler sırlı ve sırsız kaba kullanım kapları olarak iki ana gruba ayrılmıştır. Günlük kullanım kapları kendi içlerinde form ve işlev farklılıklarına göre açık form pişirme kapları, kapalı formlu kaplar ve kapaklar olarak üç alt grupta toplanmıştır.⁵

1998 yılında yapılan yüzey araştırması verilerinden yola çıkılarak 1999 yılında Ağustos ve Eylül ayları arasında Anadolu Üniversitesi Sanat Tarihi Öğretim Üyesi ve öğrencilerinden oluşan bir ekip tarafından kazı çalışmaları yapılmıştır. Kazı çalışmaları höyüğün sahip olduğu yerleşim katmanlarının stratigrafisini ve geç dönemlerine ait yerleşim planlarını ortaya çıkarmak ve mekânların işlevini tanımlamaya yönelik olarak höyüğün doğusunda yer alan birinci terasta, batısında yer alan ikinci terasta ve güney yamaçta gerçekleştirilmiştir. Kazı çalışmaları höyüğün topografik yapısı dikkate alınarak 10x10 m düzenlenen açmalar, her bir açmada 0,5 m açma payı bırakılarak 9x4 m ölçülerinde düzenlenen açmalarda plankare sisteminde gerçekleştirilmiştir. Romen rakamlarıyla doğu-batı doğrultusunda harflendirilmiştir. Kuzey yamacın çok dik olması, Akarçay Deresi çevresinde herhangi bir buluntuya rastlanılmamış olması, Ortaçağ'a

---

⁵ Deveci ve Mergen, 1998, a.g.k., 19-35.

tarihlenen yüzey buluntularının da görülmüş olduğu yapı stoklarının güney yamaca yakın alanda tespit edilmiş olması nedeniyle, açmaların güney istikametinde genişletilebileceği düşünülerek açmalar kuzeyden güneye doğru büyük harflerle oluşturulan bir koordinat sistemiyle isimlendirilmiştir.

Batı yamacının hemen önünden başlayan ve kültür katmanı içermeyen kum ve mil tabakası ve Akarçay Höyük'ün karşısında yer alan Şaraga Höyük'ün yerleşim katmanlarının Fırat Nehri'ne göre konumlanışı göz önüne alındığında Fırat Nehri'nin yatak değiştirmiş olmasından yola çıkılarak höyüğün batısında kültür katmanları içeren tabakanın olmayacağı varsayılmıştır. Yerleşimin höyüğün batısından doğusuna doğru olduğu kabul edilerek batıdan doğuya doğru büyüyen bir rakam sistemi kullanılmıştır. Büyük Romen rakamları ve Latin harfleri ile adlandırmanın dışında derinleşme ve sondaj çalışmaları için açma ebatlarında ½ oranında küçülmeler ön görülerek her bir açma kendi içinde harf ve latin rakamları ile yeniden adlandırılmıştır.⁶

1999 Yılı Kazı Çalışmaları

1999 yılında I-II, I-IV, I-XII, I-XV, I-XVI, J-XV açmaları ile güney yamaçta yer alan N-XV, O-XV, O-XX açmalarında gerçekleştirilmiştir. Çalışılan tüm alanlarda Ortaçağ mimarisine ile ilgili verilere ulaşılmış olması höyük üzerinde Ortaçağ yerleşiminin yaygın olduğunu göstermiştir. Höyük konisi üzerinde yer alan I ve J açmalarında ortaya çıkarılan Ortaçağ yerleşim tabakası, yamaç ve teraslara göre daha iyi korunmuş durumda olduğu görülmüştür. 11. yy. ve sonrasına tarihlenen yerleşim katmanı birinci yapı evresi ve ikinci yapı evresi olarak ikiye ayrılmıştır. I-XV, I-XVI, J-XV ve J-XVI açmalarında görülen birinci yapı evresinin diğer açmalarda görülmemiş olması nedeniyle burada tespit edilen evrenin kısa süreli olduğu ve küçük bir alanda gerçekleştiği sonucuna varılmıştır. Üzerindeki yüzey toprağı çok ince bir tabaka halinde olması nedeniyle birinci yapı evresine ait mekânlardan I-XVI açmasında yer alan mekânın planı rahatlıkla açığa çıkarılmıştır. I-XVI açmasında ortaya çıkarılan mekânın kuzeybatı, güneydoğu yönlerinde dikdörtgen planlıdır. Burada ele geçirilmiş olan buluntulardan yola çıkılarak 10 yy'dan 13. yy'a tarihlenen yapının sivil mimari örneği olduğu düşünülmüştür. İkinci yapı evresi birinci evreye göre neredeyse tüm alanlarda görülmüş ve birinci evreye göre daha iyi korunmuş durumdadır. Birinci evrenin tahrip olmasının nedeni ikinci yapı evresinin bu alanlar üzerinde inşa edilmiş olmasıdır.

---

⁶ Deveci ve Mergen, 2001, a.g.k., 360.

Yamaç ve teraslar üzerinde yer alan yapılar dolgulama ve bu dolguların düz bir zemin haline getirilmesinden sonra elde edilen yeni alanlar üzerine inşa edilmesiyle oluşturulmuştur. İkinci yapı evresinde yer alan yapılar sivil mimari örneklerinden olan konutlardır ve genellikle eşbirimli ve bir avluya açılan kapalı mekânlar halindedir. Mekânların içinde kilden yapılmış saklama hazneleri, ocaklar, kil çukurları ve buralar içinde in situ konumunda depolama kapları bulunmuştur. İkinci yapı evresinde ele geçirilen seramik buluntular, maden eserler ve sikkelerden yola çıkılarak 10. yy -11. yy ortalarına tarihlendirilmiştir.⁷

2000 Yılı Kazı Çalışmaları

2000 yılı çalışmaları doğu ve batı terasta kuzeyden güneye doğru yer alan I-II, I-XII, I-XIII, J-XV, K-XV açmalarında ve bunlara ek olarak 2001 yılında basamaklı açma uygulamasına imkân tanınması açısından I-XII ve K-XVI açmalarında sondaj çalışması yapılmıştır. Bu sezonda yapılan çalışmalarda önceki yıllarda günyüzüne çıkarılan mekânlarla ilişkili olabilecek yapıların tespiti amaçlanmıştır.⁸

1999 yılında I-XII açmasında ortaya çıkarılan aynı yapıya ait olan dört farklı mekâna ait duvarların devamının ortaya çıkarılması amacıyla 2000 yılı çalışmaları batı terasında yer alan I-XIII açmasında sürdürülmüş ve I-XII açması içinde yer alan 4 no'lu mekânın devamı niteliğinde olan kapalı kullanım alanları olduğu düşünülen, sıkıştırılmış toprak tabanlı, üç farklı mekân ortaya çıkarılmıştır. Doğu terası J-XIII ve J-XIV açmalarında ortaya çıkarılan mimari yapılar kullanılan yapı malzemesi, tekniği ve duvar kalınlığı açısından 2. evreye benzer olmasına karşın I-XII ve I-XIII açmalarında yer alan yapılarla bağlantıları olup olmadığı 2000 yılı çalışmalarında saptanamamıştır. Ortaya çıkarılan mekânların içerisinde bulunan pişirme, saklama ve çok sayıdaki kaba kullanım kaplarından yola çıkılarak bu yapının muhtemelen bir konut olduğu düşünülmüştür. Doğu terası I-XII açmasında 1999 yılında yapılan çalışmalarda Ortaçağ'a ait veriler elde edilmesinden sonra bu tabaka kaldırmış olup Hellenistik Dönem'e ait tabakaya ulaşılmıştır.⁹

2001 Yılı Kazı Çalışmaları

⁷ Deveci ve Mergen 2001. Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları. (Ed: J. Öztürk, N. Tuna), Ankara: ODTÜ TAÇDAM, s. 359-373.

⁸ Deveci ve Mergen, 2001, **a.g.k.**, 320

⁹ A. Deveci, Y. Mergen (2002). *Akarçay Höyük 2000 yılı kazı çalışmaları*, Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2000 yılı çalışmaları. (Ed: N. Tuna, J. Öztürk, A. T. Ökse), Ankara: ODTÜ TAÇDAM, s. 323.

Akarçay Höyük 2001 yılı çalışmaları batı yamaç ve höyüğün tepe kısımlarında yer alan I-II, I-IV, I-IX, I-X, I-XI, I-XII, I-XIII, J-XIV, N-XV, O-XV, P-XV, R-XV açmalarında gerçekleştirilmiştir.

2001 yılı çalışmaları ağırlıklı olarak eğimin dikleştiği batı yamaçta yoğunlaşmıştır (Görsel 5). I-IX açması yüzey toprağından Ortaçağ, Hellenistik ve Erken Tunç Çağı'na ait seramik buluntular ele geçirilmiştir. Yüzey toprağı altında açmanın ortalarından başlayarak doğu kenarına kadar düzensiz ve tahrip olmuş, moloz taş merdiven basamakları ortaya çıkarılmıştır. Ortaçağ 1. yapı evresine tarihlenen basamakların altında derz aralıkları belirlenebilen kerpiç blokaj ortaya çıkarılmıştır.¹⁰

I-X açması derinleşilen kodlarında Ortaçağ ve Hellenistik Dönem stratigrafisini yansıtan iki farklı yapı evresi ile karşılaşılması. Açmanın doğu kesiminde 3. yapı evresine ait, moloztaş kaplamalı su haznesi (Görsel 7), bir ocak ve güneyde moloztaş temelli kerpiç duvar kalıntısına ve açmanın batısında Hellenistik Dönem'e ait olabilecek mimariye ulaşılmıştır. Bu tabakadan yoğun Hellenistik Dönem seramik parçaları ele geçirilmiştir.

I-XI. A. açması yüzey toprağının altında bir ocak ve Ortaçağ 2. yapı evresine ait su haznesi altında 2000 yılında I-XII. A. açmasında ortaya çıkarılan kerpiç terasın doğu sınırı ortaya çıkarılmıştır (Görsel 4).¹¹

2001 yılı çalışmaları, 2000 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan, eğimin en az olduğu tepe açmalarının yer aldığı I-XII. A açmasında Hellenistik Dönem tabakalarında çalışılmıştır. I-XII/ a2 açmasında -7,25 m kotunda bir mezar ve kerpiç döşeme ortaya çıkarılmıştır. Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen mezar hediyesi olarak bronz bir kâse ele geçmiştir. Açığa çıkarılan mezarın, 2. evre Hellenistik kerpiç döşemeye sonradan yerleştirilmiştir. I-12a açmasının devamı niteliğinde olan I-13b açmasında kenar boyutları birbirinden farklı dörtgen planlı, iki tahıl deposu ortaya çıkarılmıştır. Tahıl depoları, I-12a açmasının Hellenistik I evresiyle paraleldir. Çalışmalar I-XII. A. açmasının devamı niteliğinde olan I-XIII. B, I-XII. B, I-XIV. A, I-XIV. B ve J-XIV. A açmalar üzerinde yoğunlaştırılmıştır. I-XII. A. açması 5x5m ölçülerinde iki kısma ayrılarak derinleşme derecesine göre I-XII-A1 ve I-XII-A2 adlandırılmıştır. Ortaya

¹⁰ A. Deveci (2004). *Akarçay Höyük kazısı 2001 yılı çalışmaları*, Iısu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 2001 yılı çalışmaları. (Ed: J. Velibeyoğlu, N. Tuna), Ankara: ODTÜ TAÇDAM, s. 251-278.

¹¹ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 352.

çıkarılan tüm alanlarda Ortaçağ'ın 3 evresi ve Hellenistik Dönem yerleşimleri tespit edilmiştir. I-XII. B ve batı etek aşmalarından elde edilen seramik buluntulardan Akarçay'ın Hellenistik Dönem'de yerleşim gördüğü anlaşılmıştır.¹²

Batı etek üzerinde yer alan N-XV. B ve O-XV. A aşmaları çalışmalarına 1999 yılında başlanmış ve 2001 yılında aşmalarda derinleşilerek Hellenistik tabakaya ulaşılmıştır. O-XV. A. aşmasında kerpiç blokaj zemine ulaşılmış, N-XV.B aşmasında ise -7.50 kotta bir su arkı ve ocak bulunmuştur (Görsel 10). Höyükte seramik üretim işliğinin varlığını düşündüreren ocak, sert kil toprak çeperli 1.10 m boyutlarında dairesel planlıdır. İçerisinde yoğun kül kalıntısı ve pişirilmeye hazır 56 adet ağırşak, yoğun olarak Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen seramik buluntular ve curuf kalıntıları tespit edilmiştir. Açmanın kuzey ve batı kısımlarda dağılmış halde bulunan seramik buluntuların yer aldığı 10-25 cm'lik tabakanın N-XV. A ve O-XVI. A tabakalarına da yayılmış durumda olduğu görülmüştür.¹³ 2001 yılı kazı sezonunda höyükte yapılan çalışmalarda Ortaçağ, Tunç Çağ ve Hellenistik Dönem seramikleri ele geçmiştir.¹⁴

2002 Yılı Kazı Çalışmaları

2002 yılı sezonu çalışmaları höyüğün tepe kesimi, güney yamaç ve doğu kesiminde yer alan I-IV, I-VIII, I-IX, I-X, I-XII, I-XIII, I-XIV, J-XII, J-XIV, N-XV aşmalarında gerçekleştirilmiştir. Güney yamaç N-XV aşmasından höyüğün Hellenistik, Roma ve Geç Roma Dönem'ine ait yerleşimler tespit edilmiştir.¹⁵

---

¹² Deveci , 2004, **a.g.k.**, 253.

¹³ Deveci , 2004, **a.g.k.**, 254.

¹⁴ Deveci 2004, Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 2001 yılı çalışmaları. (Ed: J. Greenhalgh, N. Tuna, j. Velibeyoğlu), Ankara: ODTÜ TAÇDAM, s. 251-278.

¹⁵ A. Deveci., H.K. Ensert, (2011). 2002 yılı *Akarçay Höyük kazısı*, Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 2002 yılı çalışmaları. (Ed: O. Doonan, N. Tuna), Ankara: ODTÜ TAÇDAM, s. 185-203.

1. 2. AKARÇAY HÖYÜK HELLENİSTİK DÖNEM TABAKALARI VE BULUNTU KONTEKSTLERİ

Akarçay Höyük 1999 yılı çalışmaları

1999 yılı kazı çalışmaları, üç ana alanda gerçekleştirilmiştir. Höyüğün en üst seviyesinde yer alan ve teraslar halinde höyüğe eklenmiş gibi görünüm sunan, doğu kesimi üzerindeki birinci terastaki I ve J açmalarında, batısındaki ikinci terasta ve güney terasta N ve O açmalarında derinleşilerek gerçekleştirilmiştir.¹⁶

1999. I-IV.

I-IV. A1. açması 1 numaralı kontekstte çalışılmıştır.¹⁷ Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 45, 83 numaralı seramikler ele geçmiştir.

1999. I-XII.

1999 yılı çalışmalarında I-XII.A açmasında aynı yapıya ait, dört farklı mekânı sınırlayan duvar açığa çıkarılmıştır. Mekânlara 1'den 4'e kadar numara verilmiştir. Höyük üzerinde yapılan tarım nedeniyle tahrip olmuş olan duvar kalıntılarının temel seviyesinde taş, duvarlarında ise kerpiç kullanılmıştır. Mekânların tümü sıkıştırılmış toprak tabanlıdır. İçerilerinde kül ve çöp çukuru gibi alanlarının bulunmaması nedeniyle işlev olarak kapalı kullanım alanları olabilecekleri düşünülmüştür.¹⁸ I-XII.A1. açmasında 1, 7 ve 16 numaralı kontekstlerde çalışılmıştır. 1 numaralı kontekstten Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 13, kontekst 7'de 134, 140 ve kontekst 16'da 122 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-XII.A açmasında İÖ 2 .yy sonu 1.yy'ın üçüncü çeyreğine tarihlenen terra sigillata ile İÖ 2. yy'ın ikinci yarısı ile İÖ 1.yy'ın ikinci yarısının tarihlenen Roma terra sigillata ele geçmiştir.¹⁹

1999. I-XV.

Höyüğün doğusunda birinci teras üzerinde yer alır. Küçük alanlı ve kısa süreli olduğu düşünülen 1. yapı evresine tarihlendirilir. Yüzeyindeki toprağın ince bir tabaka

¹⁶ Deveci, Mergen 2001, **a.g.k.**, 361

¹⁷ 1999 yılı I-IV açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır.

¹⁸ Deveci ve Mergen 2001, **a.g.k.**, 323.

¹⁹ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

halinde olması ve tahribat görmesi nedeniyle bu açmada herhangi bir mekân kalıntısına rastlanılmamıştır.²⁰ I-XV. I-XV.A1. açması konteksti belirlenemeyen bir grubun dışında 4, 16, 20 numaralı kontekstlerde çalışılmıştır. Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen buluntular tüm alanlardan ele geçirilmiştir. I-XV.A1/A8 açmasında 20 numaralı kontekstte, A1/C8'de 3 ve 20 numaralı kontekstlerde çalışılmıştır. Kontekst 4'te 90, 16 no'lu kontekstte 115 numaralı seramikler ele geçmiştir. Konteksts 20'den 63, A1/A8 kontekst 20'den 24, A1/C8. Kontekst 3'ten 106, I-XV.B1. kontekst 4'ten 126, I-XV.B1/E4. kontekst 10'da 147, I-XV.B1. kontekst 26'dan 78, I-XV.B1 kontekst 27'de 123 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-XV.B açmasında Erken Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen pyxis ve İÖ 1. yy sonu İS 1.yy'ın sonuna tarihlenen küresel kâse ve İÖ 2.yy'a tarihlenen terra sigillata ele geçmiştir.²¹

1999. I-XVI.

I-XVI.A1. açması 10, 11 ve 18 numaralı kontekstlerde çalışmalar gerçekleştirilmiştir.²² Çalışılan tüm alanlarda Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen seramikler ele geçirilmiştir. Kontekst 10'da 21, kontekst 11'de 20, kontekst 18'de 2 numaralı seramikler ele geçirilmiştir. I-XVI.B1. açmasında kontekst 9, 16 ve 17'de çalışılmıştır. Kontekst 9'da 13, 5, 13 numaralı kontekstte ise 102 numaralı seramikler ele geçirilmiştir.

1999. J-XII.

J-XII.A1. açması kontekst 7'de çalışılmış²³ buradan Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 94 numaralı seramik ele geçmiştir.

1999. J-XV.

2000 yılında Batı Terası I-XIII. açmasında ortaya çıkarılan mekânlarla benzerlik gösteren bir yapı açığa çıkarılmıştır.²⁴ J-XV.A1. açmasında kontekst 2 ve 23'ten seramikler ele geçmiştir. 2 numaralı kontekst buluntuları arasında Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 39, 109, 58 numaralı seramikler ele geçmiştir. 23 numaralı kontekste 40 numaralı seramik ele geçmiştir. J-XV.B açmasında İS 1 .yy'sonu 2yy

²⁰ Deveci ve Mergen 2001, **a.g.k.**, 361.

²¹ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

²² Deveci ve Mergen 2001, **a.g.k.**, 360.

²³ 1999 yılı J-XII açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşılamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır.

²⁴ Deveci ve Mergen 2001, **a.g.k.**, 323.

ortasın tarihlenen terra sigilla ele geçmiştir.²⁵

1999. J-XVI.

İS 13. yy. geç evrelerine tarihlenen bir mekân ortaya çıkarılmıştır. Burada yapılan temizlik çalışmalarında kav demiri tahta kaşıklar ve demir kepçe buluntuları ele geçirilmiştir.²⁶ J-XVI.A1. 17 numaralı kontekstte çalışmalar yapılmış bu alandan 15 numaralı seramik ele geçmiştir. J-XVI.A/G5. açmasında çömlek 104 numaralı seramik ele geçmiştir.

1999. N-XV.

Dik eğimli arazi üzerinde yer alan, güney yamaçta batı yamaç açmaları üzerinde yer alan N-XV. açmasında çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu alanda yapılan çalışmalarda höyüğün Ortaçağ katmanları açığa çıkarılmıştır.²⁷ N-XV.BI. açmasında 2, 3, 12 ve 14/09-04 numaralı kontekstlerinde çalışılmıştır. Çalışılan tüm alanlarda Hellenistik Dönem'e tarihlenen seramikler ele geçmiştir. 2 no'lu kontekste 5 numaralı seramik ele geçmiştir. Kontekst 3'te 73, kontekst 12'de 37 ile kontekst 14/04-09'da 50 numaralı seramikler ele geçmiştir.

1999. O-XV.

Dik eğimli arazi üzerinde yer alan, güney yamaçta batı yamaç açmaları üzerinde yer alan O-XV.AI. açması 1, 3, 6, 8 ve 11 numaralı kontekstlerde ve O-XV.AI/D3 kontekst 1 ile O-XV.AI/D7. Kontekst 1'de Hellenistik Dönem'e tarihlenen seramikler ele geçmiştir.²⁸ O-XV.AI. açması 1'nolu kontekstte 37, 129, 68 numaralı seramikler ele geçmiştir. Kontekst 3'te 9, 77, kontekst 6'da 14, kontekst 8'de 70, 69, 122, 11 numaralı kontekstten 124 ve O-XV.AI/D3. 1 no'lu kontekstte 107 ile O-XV.AI/D7. Kontekst 1'den 114 numaralı seramikler ele geçmiştir.

1999. O-XX.

O-XX.A1. 1 numaralı kontekstte çalışılmıştır.²⁹ Bu kontekstten 66 numaralı seramik ele geçirilmiştir.

²⁵ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

²⁶ Deveci ve Mergen 2001, **a.g.k.**, 320.

²⁷ Deveci ve Mergen 2001, **a.g.k.**, 320.

²⁸ 1999 yılı O-XV açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır.

²⁹ 1999 yılı O-XX açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır.

Akarçay Höyük 2000 yılı çalışmaları

2000 yılı kazı çalışmaları höyüğün batı ve doğu teraslarında gerçekleştirilmiştir. I-XII.A. ve I-XIII.B. açmalarında yapılan çalışmalarda Akarçay Höyüğün, Hellenistik Dönem’de önemli bir yerleşim olduğu ortaya çıkarılmıştır.³⁰

2000. I-II.

I-II.A1. açması 42-43 numaralı kontekslerde çalışılmalar gerçekleştirilmiştir.³¹ Kontekst 42-43’te 75 numaralı seramik ele geçmiştir.

2000. I-XII.

Doğu terasta yer alan I-XII açmasındaki çalışmalar, 1999 yılında başlanılmış olup 2000 yılında sondaj çalışmaları yapılarak devam ettirilmiştir. Bu alanda gerçekleştirilen kazı çalışmalarında höyüğün genel stratigrafik yapısını ortaya çıkarmak amacıyla kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir.³² 1999 yılında bu alanda yapılan çalışmalarda Ortaçağ’a ait veriler elde edilmesinden sonra kaldırılan tabakada Hellenistik Dönem’e ait tabakaya ulaşılmıştır. Burada ulaşılan en önemli buluntulardan biri höyüğün eğimli yapısının neden olduğu toprak kaymasını engelleyen, Hellenistik Dönem’e ait doğu yamacı buyunca devam eden kerpiç duvar dolgusudur. Yapılan kesit incelemeleri sonucunda üç ayrı onarım ve ekleme evresi geçirmiş olduğu anlaşılmıştır. I-XII açmasında ayrıca 60 yaşlarında erkek bireye ait lahit mezar bulunmuştur. Lahit kapağı yassı ve kaba yontulmuş kesme taşlardan yapılmıştır. Yarım kalan mezar çalışması 2001 yılında devam edilmiştir³³ XII.A1 açmasının kontekst 25 ve 50’de I-XII.A2. kontekst D-A/9-10-53, I-XII.A2. kontekst D-E/9-10-53’te ve I-XII.B. Kuzey Açma Duvarında kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Konteks 25 buluntuları arasında Hellenistik Dönem’e tarihlendirilen 12, 17 numaralı seramikler ele geçmiştir. Kontekst 50’de Hellenistik Dönem’e tarihlen 111 numaralı seramik ele geçmiştir. I-XII.A2. D-E/9-10-53. no’lu kontekstte Hellenistik Dönem’e tarihlendirilen 103 numaralı seramik ele geçmiştir. I-XII.A açmasında İÖ 1. yy’ın ilk yarısının tarihlenen terra sigillata ele geçmiştir.³⁴

2000. I-XIII.

³⁰ Deveci ve Mergen 2001, **a.g.k.**, 323.

³¹ 2000 yılı J-XII açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır.

³² Deveci ve Mergen 2002, **a.g.k.**, 320.

³³ Deveci ve Mergen 2002, **a.g.k.**, 320-324.

³⁴ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

Höyük konisi üzerinde, batı terasında yer alır.³⁵ 1999 yılında I-XII açmasının devamında çalışılmıştır. I-XII açmasında ortaya çıkarılan 4'nolu mekânın devamı niteliğinde I-XIII açmasında aynı yapıya ait 3 farklı mekân ortaya çıkarılmıştır.³⁶

2000. K-XV.

Sondajlama yapılarak çalışılmış olan K.XV açması, K-XV.A1. konteks 63 ve K-XV.B1 konteks 22'de çalışmalar gerçekleştirilmiş³⁷. K-XV.A1. kontekst 22'de ise Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 72 numaralı seramik ele geçmiştir.

2000. Batı Yamacı Yüzey Buluntusu

Batı yamacı çalışmalarında yüzey buluntusu çömler ele geçmiştir.³⁸ Buluntular arasında Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 7 numaralı seramik ele geçmiştir.

Akarçay Höyük 2001 yılı çalışmaları;

2001. I-II.

I-II.B. K.8 ve I-II.B1. kontekst 1'de çalışmalar yapılmıştır.³⁹ I-II.B. 8 numaralı kontekstte Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 56, 108 numaralı seramikler ele geçmiştir.

2001. I-IV.

I-IV.A2. K.2, I-IV.B. kontekst 38 ve I-IV.B1. kontekst 3'te çalışmalar gerçekleştirilmiş.⁴⁰ I-IV.A2. 2 numaralı kontekstte Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 94, I-IV.B1. kontekst 3'te Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 71 numaralı seramikler ele geçmiştir.

2001. I-IX.

Höyüğün batı yamacı üzerinde yer alan I-IX.A açmasında 2001 yılında kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir.⁴¹ I-IX açmasında gerçekleştirilen kazılarda taş duvar

---

³⁵ Deveci ve Mergen 2002, **a.g.k.**, 322.

³⁶ Deveci ve Mergen 2002, **a.g.k.**, 323.

³⁷ Deveci ve Mergen 2002, **a.g.k.**, 320.

³⁸ 2000 yılı Batı Yamacı yüzey buluntusu seramikleriyle ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşılamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır.

³⁹ 2001 yılı I-II açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşılamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır

⁴⁰ 2001 yılı I-IV açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşılamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır

⁴¹ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 251.

açığa çıkarılmıştır. I-IX açmasında yapılan çalışmalarda 5 yapı katı ortaya çıkarılmıştır. Buradaki yapıların kuzeydoğu-güneybatı yönünde inşa edildiği tespit edilmiştir. 2001 yılında yapılan çalışmalarda 1. yapı evresi açmanın doğu kesiminde sıkıştırılmış bir toprak taban ile temsil edilmiştir. Kaldırılan tabanın içinden seramik buluntular ele geçirilmiştir. 2. yapı evresi açmanın kuzey-doğu kesiminde elips şeklinde bir işlik ve bu işlikle bağlantılı olduğu düşünülen bir taban parçası açığa çıkarılmıştır. Açığa çıkarılan işliğin tabanı iri taşlar ile döşenmiş ve 1.26 m uzunluğuna sahiptir. Tabandaki taşların zamanla çökmesi sonucunda üzerleri toprak ile doldurulmuştur. İşliğin güneyinde ve batısında yer alan taban taşlar ile kaplanmıştır. İşliğin güneyinde bazalt öğütme taş parçası ile bazalt dibek taşı ele geçirilmiştir. 3. yapı katında yapılan çalışmalarda diktörgen planlı yapıya ait taş temel kalıntıları açığa çıkarılmıştır. Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan batı duvarı erozyon nedeniyle tahrip olmuştur. Açığa çıkarılan yapının doğu duvarı 2.45 m uzunluğa ve 0.54-0.57 m genişliğe sahiptir. Güney duvarı 2.60 m uzunluğa, 0.52 m genişliğe ve 0.44 m yüksekliğe sahiptir. Kuzey duvar ise 0.50 m yüksekliğe, 0.58 m genişliğe sahip olup duvarın bir kısmı korunmuş durumdadır. Yapının güney duvarına bitişik durumda tek kat taş sırası ile 1.00 m x1.00 m boyutlarında bir mimari kalıntı açığa çıkarılmıştır. Bu yapının tabana ait bir taş döşeme olabileceği ya da daha geç bir yapıya ait taş temel kalıntısı olabileceği düşünülmüştür. Burada kullanılan taşların boyutları 0.32 m ile 0.11 m arasında değişmektedir. IV. yapı katında yapılan çalışmalarda, bir mekânın kuzeydoğu köşesini oluşturan taş duvarlar tespit edilmiştir. Açığa çıkarılan duvar yapısı iki kat taş sıralı olarak çamur harç ile yapılmıştır. V. Yapı katında yapılan çalışmalarda IV. Yapı katına ait 11 ve 12 no'lu taş duvarların doğusunda ıslak olarak kullanıldığı anlaşılan bir alan açığa çıkarılmıştır. Alanın güneyinde güneybatı-batı ve kuzeydoğu-doğu doğrultusunda 1.90 m uzunluğa ve 0.40 m genişliğe sahip bir taş duvar açığa çıkarılmış ve bu duvarın iki sıra düzensiz taşların arasının harç ile doldurularak örüldüğü görülmüştür. Çalışılan tüm yapı katlarında seramik buluntular ele geçirilmiştir.⁴² I-IX.A1. 1 numaralı kontekstte çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Kontekst buluntuları arasında Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 56 numaralı seramik ele geçmiştir.

2001. I-X.

Höyüğün batı eteğinde yer alır. Açmanın derinleşilen kodlarında Hellenistik Dönem ve Ortaçağ stratigrafisini yansıtan iki farklı yapı ile karşılaşmıştır. Bu yapılar açmanın doğu kesiminde moloztaş kapamalı su haznesi ve bir ocak ile açmanın

⁴² Deveci ve Ensert, 2011, a.g.k., 188-191.

güneyinde yer alan moloztaş temelli kerpiç duvar yapılarıdır. Bunların dışında ayrıca açmanın batısında Hellenistik Dönem'e tarihlendiği düşünülen mimari yapıya ulaşılmıştır.⁴³ I-X.A1. 19 numaralı kontekstlerde çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Kontekst 19'da ise Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 52, 90 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-X.A2. kontekst 1 Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 128 numaralı seramik ele geçmiştir. I-X.A açmasında İÖ 1.yy'a tarihlenen terra sigillata ele geçmiştir.⁴⁴

2001. I-XI.

Höyüğün batı yamaç açması üzerinde yer alır. Bu alanda yüzey toprağı altında bir ocak ve su haznesi ortaya çıkarılmış. Bulunan su haznesinin altında daha önce 2000 yılında yapılan kazı çalışmasında ortaya çıkarılan, kerpiç terasın doğu sınırı bulunmuştur. Bulunan teras doğu-batı doğrultusunda 8 m uzunluktadır.⁴⁵ I-XI.A. kontekst 11, I-XI.A1.kontekst 1, 5, 12'de çalışmalar gerçekleştirilmiştir. I-XI.A. açmada yapılan çalışmalarda Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 81, 144 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-XI.A. 11. kontekste Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 11 ve 68 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-XI.A1. konteks 1'de Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 35 numaralı seramik ele geçmiştir. I-XI.A1. konteks 5 buluntuları arasında Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 46, 82, 89, 98 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-XI.A1. 12. kontekst buluntuları Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 136 numaralı seramik ele geçmiştir. I-XI.A açmasından Erken Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen balık tabağı ele geçmiştir.⁴⁶

2001. I-XII.

Höyüğün batı kesiminde tepe açmaları içerisinde yer alan I-XII açması eğimin en az olduğu alanlardan biridir. 2000 yılında açmanın Hellenistik Dönem ve Ortaçağ'ın 3 evresine ait tabakalar tespit edilmiştir. I-XII.A2'de bir mezar ve kerpiç döşeme zemin bulunmuştur. Mezar buluntusu Hellenistik Dönem'in ikinci evresin varlığını ortaya koyan kerpiç döşemeye sahiptir.⁴⁷ I-XII.A1. kontekst 7 ve I-XII.A2. kontekst 2'de çalışmalar gerçekleştirilmiştir. I-XII.A1. açması 7 numaralı kontekstte Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 145, I-XII.A2. konteks 2'de Hellenistik Dönem'e

---

⁴³ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 252.

⁴⁴ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

⁴⁵ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 252.

⁴⁶ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

⁴⁷ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 252.

tarihlendirilen 29 numaralı seramik ele geçmiştir. I-XII.A açmasında İÖ 2 .yy'a tarihlenen terra sigillata ele geçmiştir.⁴⁸

2001. I-XIII.

2001 yılı I.XIII açmasında çalışmalar gerçekleştirilmiştir.⁴⁹ Höyüğün tepe açmaları içinde yer alan I-XIII.B açmasında kenar boyutları birbirinden farklı dörtgen planlı, zemin ve duvarları kerpiç olan iki tahıl deposu yer almaktadır. Geç Hellenistik Dönem'e tarihlendirilmiştir.⁵⁰ I-XIII.B1. açmasında 1, 65, 70, 71, 74 numaralı kontekstlerde ve I-XIII.B. kontekst 74'te çalışmalar yapılmıştır. I-XIII.B1. açmasında Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 29 numaralı seramik ele geçirilmiş bunun dışında, I-XIII.B1 kontekst 64'te Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 25, I-XIII.B1. 70. Kontekste Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 133, I-XIII.B1. 71. kontekste Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 141, I-XIII.B1. 74. kontekste Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 27, 88, 86, 92 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-XIII.B açmasında balık tabağı İÖ 2.yy'ın birinci yarısına tarihlenen terra sigillata ele geçmiştir.⁵¹ I-XIII.A açmasında İÖ 1. yy'ın birinci yarısına tarihlenen terra sigillata ele geçmiştir.⁵²

2001. I-XIV.

Tepe açmaları içinde yer alan I-XIV.B1 açmasında çalışılmıştır.⁵³ Ortaçağ'ın üç evresi de bu alanda görülür. Moloztaş duvar temellerinden oluşan Ortaçağ 1. yapı evresi altında, taş temelli, kerpiç duvar kalıntılarında oluşan 2. yapı evresi yer alır. Planları tam olarak belirlenemeyen yapıların duvarları, moloztaş temel üzerine kerpiç örgüyle yapılmıştır.⁵⁴ I-XIV.B açmasında yerleşimin terk edilip, mezarlık alanı olarak kullanıldığını gösteren ve üçüncü yapı evresine tarihlendirilen dört adet İslami mezar da açığa çıkarılmıştır. I-XIV.B1. açması 3 numaralı kontekste Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 28 numaralı seramik ele geçmiştir.

2001. J-XIV.

J-XIV.A1. açması 33 numaralı kontekste çalışmalar yapılmış.⁵⁵ J-XIV.A1. 33. kontekste 99 numaralı seramik ele geçmiştir.

⁴⁸ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

⁴⁹ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 251.

⁵⁰ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 253.

⁵¹ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Görevlisi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

⁵² Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Görevlisi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

⁵³ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 251.

⁵⁴ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 253.

⁵⁵ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 251.

2001. P-XV.

P-XV.B1. yüzey toprağı buluntuları dışında, P-XV.B1. kontekst 3, 9 numaralı kontekstlerde çalışmalar gerçekleştirilmiştir.⁵⁶ P-XV.B1. yüzey toprağında Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 10 numaralı seramik ele geçmiştir. P-XV.B1. 3 numaralı kontekstte Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 49, 131, P-XV.B1. 9 numaralı kontekstte Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 137, P-XV.B1. 3 ve 9. numaralı kontekstlerde ise Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 112, 132 numaralı seramikler ele geçmiştir.

2001. R-XV.

R-XV.A1. açması 7 numaralı kontekstte çalışmalar gerçekleştirilmiştir.⁵⁷ Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 85 numaralı seramik ele geçmiştir.

2002 Yılı Çalışmaları

2002 yılı çalışmaları höyüğün tepe kesiminde, güney yamaç ve doğu kesiminde gerçekleştirilmiştir.⁵⁸

2002. I-X.

Höyüğün batı yamacı⁵⁹ açmaları içinde yer alan, I-X.A. açmasında 52 numaralı seramik ele geçmiştir. I-X. B açmasında balık tabağı İÖ 1.yy'ın ikinci yarısına tarihlendirilen terra sigillata ele geçmiştir.⁶⁰

2002. I-XII.

Höyüğün tepe açmaları içinde yer alan I-XII.A. açmasında Ortaçağ'ın dört evresi ile Roma ve Geç Roma tabakaları tespit edilmiştir.⁶¹ I-XII.A. kontekst 9'da ve I-XII.B. kontekst 9'da çalışmalar gerçekleştirilmiştir. I-XII.A. açması kontekst 9'da Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 26, 44 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-XII.B. kontekst 9'da Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 43, 60, 87 numaralı seramikler ele geçmiştir.

2002. I-XIII.

Höyüğün tepe açmaları içinde yer alan I-XIII.A. açmasında Ortaçağ'ın dört evresi

---

⁵⁶ 2001 yılı P-XV açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır

⁵⁷ 2001 yılı R-XV açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır.

⁵⁸ Deveci ve Ensert, 2011, **a.g.k.**, 185.

⁵⁹ Deveci ve Ensert, 2011, **a.g.k.**, 185.

⁶⁰ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

⁶¹ Deveci ve Ensert, 2011, **a.g.k.**, 185.

ile Roma ve Geç Roma tabakaları tespit edilmiştir.⁶² I-XIII.A. kontekst 1’de çalışmalar gerçekleştirilmiştir. I-XIII.A. kontekst 1’den Hellenistik Dönem’e tarihlendirilen 3 numaralı seramik ele geçmiştir.

2002. I-XIV.

Höyüğün tepe açmaları içinde yer alan I-XIV.A. açmasında Ortaçağ’ın dört evresi ile Roma ve Geç Roma tabakaları tespit edilmiştir.⁶³ I-XIV.A. kontekst 5, 15, 32, 41, I-XIV.A1. 41 numaralı kontekstte, I-XIV.B. açması ile I-XIV.B. kontekst 15 ve I-XIV.B1. kontekst 3’te çalışmalar gerçekleştirilmiştir. I-XIV.A. Kontekst 5’te Hellenistik Dönem’e tarihlendirilen 93 numaralı seramik ele geçmiştir. I-XIV.A. 41 numaralı kontekstte 22, 11, 58 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-XIV.B. açmasında 145 ve 146 numaralı seramikler ele geçmiştir. I-XIV.B1 3 numaralı kontekste 149 numaralı seramik ele geçmiştir. I-XIV.A açmasında İS.1.yy’ın birinci yarısına ve İS 1.yy ortalarına tarihlenen iki adet terra sigillata ele geçmiştir.⁶⁴

2002. J-XII.

Höyüğün tepesinde yer alan J-XII.A. açmasında Ortaçağ’ın dört evresi ile Roma ve Geç Roma tabakaları tespit edilmiştir.⁶⁵ J-XII.A. 10 ve 20 numaralı kontekstlerde çalışmalar gerçekleştirilmiştir. J-XII.A. konteks 10’da 36 numaralı seramik ele geçmiştir. J-XII.A.kontekst 20’de 139 numaralı seramik ele geçmiştir. J-XII.A açmasında ayrıca İS 1. yy’ın ikinci yarısına tarihlenen terra sigillata seramik ele geçmiştir.⁶⁶

2002. N-XV.

Höyüğün güney yamacında yer alan N-XV. açmasında Ortaçağ’ın dört evresi ile Roma ve Geç Roma tabakaları tespit edilmiştir.⁶⁷ N-XV. 12 numaralı kontekstte Hellenistik Dönem’e tarihlendirilen 8, 49, 54, 147 numaralı seramikler ele geçmiştir. N-XV. 16 numaralı kontekstte Hellenistik Dönem’e tarihlendirilen 26, 18 numaralı seramikler ele geçmiştir. N-XV.A. açması, 1, 5, 19, 24, 25 ve 28 numaralı kontekstlerde çalışmalar gerçekleştirilmiştir. N-XV.A. kontekst 5’te 103, kontekst 19’da 4, kontekst 24’te 127, kontekst 25’te Hellenistik Dönem’e tarihlendirilen 74, 149 numaralı

⁶² Deveci ve Ensert, 2011, **a.g.k.**, 185.

⁶³ Deveci ve Ensert, 2011, **a.g.k.**, 185.

⁶⁴ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

⁶⁵ Deveci ve Ensert, 2011, **a.g.k.**, 185.

⁶⁶ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Üyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

⁶⁷ Deveci ve Ensert, 2011, **a.g.k.**, 185.

seramikler ele geçmiştir. N-XV.A açmasında balık tabağı İÖ 1.yy'ın sonu-1.yy'ın üçüncü çeyreğine tarihlendirilen terra sigillata ele geçmiştir.⁶⁸

Akarçay Höyük 2005 yılı çalışmaları

2005. I-XIV.

2005 yılında I-XIX açmasında kazı çalışmaları yapılmıştır.⁶⁹ I-XIV.A. temizlik toprağından 130 numaralı seramik ele geçmiştir.

Akarçay Höyük 2006 Yılı Çalışmaları

2006. J-XVI.

J-XVI.A. konteks 1 ve 2'de çalışmalar gerçekleştirilmiştir.⁷⁰ J-XVI.A. kontekst 1'de Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 91, 87 numaralı seramikler ele geçmiştir. J-XVI.A. kontekst 2'de Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 124 numaralı seramik ele geçmiştir.

K-XIX.

K-XIX açmalarından yüzey buluntuları ele geçilmiştir.⁷¹ K-XIX. açması yüzey buluntuları arasında Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen 53, 57 numaralı seramikler ele geçmiştir.

Konteks ve Açması Belirlenemeyen buluntular;

Yüzey buluntu AH99. 126 numaralı amphora ile 35, 113, 116, 142 numaralı seramiklerin geliş yerleri belli değildir.

---

⁶⁸ Bu bilgi konu üzerinde çalışan Doktor Öğretim Uyesi B.S. Alptekin Oransay tarafından verilmiştir.

⁶⁹ 2005 yılı I-XIV açmasında gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili bilgilere kazı raporlarında ulaşılamadığı için seramik fişlerindeki bilgiler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmıştır

2. AKARÇAY HÖYÜK GÜNLÜK KULLANIM KAPLARININ HAMUR

ÖZELLİKLERİ

Akarçay Höyük günlük kullanım kapları kil içinde bulunan katkı maddeleri, renk ve astar özelliklerine göre 5 genel gruba ayrılmıştır. Sınıflandırma, genel bir gruplandırma olup çıplak gözle algılanabilen katkı maddeleri, hamur dokusu pişirilme kalitelerine göre yapılmıştır. Buna göre beş farklı hamur grubu (HG1, HG2, HG3, HG4 HG5) altında toplanan seramikler aynı zamanda kap türlerine göre sıvı -depolama kapları ve pişirme kaplarına ayrılmaktadır.

HG1 ince kireç, ince taşçık yer yer altın mika katkıları görülen sıkı dokulu, iyi pişirilmiştir. Hamur rengi devetüyü-bej tonlarında değişen servis, sıvı, depolama gibi muhtelif kaplara özgü hamur grubudur.

HG2 iri taşçık, altın mika katkıları görülen tanecikli dokulu iyi ve kötü pişirilmelere sahip olan kaplardır. Kırmızı, kırmızımsı kahverengi tonlarında değişen hamur renkleri olan bu gruba ait seramik parçaların üzerinde ateşe ve ısıya maruz kaldığını gösteren izlerin varlığı, pişirme amaçlı bir kullanıma sahip olduklarını gösterir niteliktedir.

HG3 yoğun altın sarı mika, ince kireç, ince, az taşçık katkılı sıkı dokulu, iyi pişirilmiş Harabebezikan üretimi topuz dipli, sivri dipli, düz dipli amphoralara ait olan hamur grubudur.

HG4 iri taşçık, iri siyah kum katkılı kötü pişmiş, sıkı dokulu çoğunlukla altın sarısı mika katkılı hamura sahip kötü pişirilmiş Harabebezikan üretim kaburgalı amphoralara ait olan hamur grubudur.

HG5 tamamen gri hamurlu seramik parçalarından oluşmaktadır. Çok ince seyrek taşçık katkılı olan bu gruptaki seramikler, sıkı dokulu ve iyi pişirilmişlerdir. Sayıca az olan örneklerin yerel bir üretim olmasından ziyade nitelikli unguentarium veya minyatür kapların üretiminde kullanıldıkları gözlemlenmiş ve daha büyük merkezlerde örnekleri tespit edilmiştir.

2.1. Akarçay Höyük Hamur Grupları

2.1.1. Hamur Grubu 1 (HG 1)

Akarçay Höyük buluntuları arasında 93 adet ile en geniş grup olan HG1 grubu kap türleri ve formları açısından da çeşitlilik göstermektedir. İnce katkılı, az gözenekli iyi pişirilmiş seramik grubudur. Gruba ait hamurun bünyesinde ince taşçık, ince kireç yer yer altın mika katkısı görülür. Kısmen yarı parlak kırmızı astara sahip olan bu seramik grubu ateşe dayanıksız, pişirim yapmaya uygun olmayan özelliğe sahiptir. Açık kırmızıdan açık turuncu beje kadar değişen hamur rengine sahip olan seramiklerin dış yüzeyinde sarımsı-bej astar görülür. Bazı örneklerde ise (14, 48, 49, 94,115) soluk kırmızı, kırmızımsı kahverengi mat astar boya izleri görülür. form ve kap türleri açısından çeşitlilik gösteren HG1 içerisinde kâseler (9-11, 14-18, 22-24), çanaklar (1, 2, 8), huni (107), mortarium (104, 106), basin (103), çömlekler (40-43, 48-55, 57-79, 81-85, 90-94, 100-102), unguentarium (157, 158), büyük depolama kapları (112-115) buluntular yer alır.

2.1.2. Hamur Grubu 2 (HG 2)

Akarçay Höyük buluntuları arasında 13 adet örnek yer alır. Kap formları açısından pişirme kaplarını kapsar. İri yoğun taşçık, yoğun altın mika, orta kireç katkılı gevrek dokuludurlar. Kırmızı, KIRMIZI, kırmızımsı -kahverengi ve siyah hamurlu seramiklerdir. seramiklerin tümü pişirme kaplarına ait parçalardır. Granürlü, pütürlü dokulu hamura sahip ısıyı geçiren kaplardır. İçlerinde yoğun taşçık, altın sarısı mika katkısı olan, ısıyı kolayca iletebilmeye uygun katkı ve dokuya sahip seramiklerdir. Tekrar tekrar ısıtılmış olan kaplar üzerinde yanık izleri görülür. Bu grupta yer alan **35** numaralı brittle ware'in servis ve pişirme amaçlı kullanılmış olma ihtimali nedeniyle bu grupta yer alan diğer pişirme kaplarından ayrılır.

2.1.3. Hamur Grubu (HG 3)

Akarçay Höyük buluntuları içinde 38 adet ile nicelik açısından ikinci sıradaki hamur grubu olup amphorai örneklerini barındırmaktadır. Açık, soluk kırmızı renkte yoğun altın sarı mika, ince kireç, az taşçık katkılı ve sıkı dokulu bir hamur grubudur. Akarçay Höyük malzemesi içinde **122-153** numaralı örnekleri kapsamaktadır. Bu grupta yer alan bazı seramiklerde yoğun tebeşirimsi doku görülür. HG1 grubuna görsel açıdan benzerlik gösteren HG3 grubu örnekleri özellikle yoğun sarı mika katkısı sebebiyle ayırt

edilmiş ve özellikle amphora üretiminde kullanıldığı düşünülmektedir. Barındırdığı form repertuarı sebebiyle yakın bir yerleşimin üretimi olduğu düşünülmektedir.⁷²

2.1.4. Hamur grubu 4 (HG 4)

Akarçay Höyük buluntuları içerisinde 6 adet örnekle temsil edilmektedir. İri taşçık, sarı mika ve siyah tanecik katkılı olup sıkı dokuludur. Pişirim kalitesi değişken olan HG4 görsel açıdan HG2 olarak tanımlanan ve pişirme kaplarından oluşan seramiklerin hamur özelliklerine yakındır. Hamur rengi kırmızı olup (10 R 4/6) tonlama açısından değişkenlik göstermektedir.

2.1.5. Hamur grubu 5 (HG 5)

7 örnek ile temsil edilen HG5 hamur özellikleri açısından diğer gruplardan ayrılmaktadır. Gümüş mika katkısı görülen örneklerde değişken miktarlarda taşçık görülmektedir. Yer yer iri kireç ve kum katkılı olan hamur grubu örneklerin tümü iyi pişirimli ve çok sıkı bir dokuya sahiptirler. Gri tonlarında değişen bir renk gözlemlenmektedir.

---

⁷² Bkz s.48.

3. AKARÇAY HÖYÜK HELENİSTİK DÖNEM GÜNLÜK KULLANIM KAPLARININ TİPOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRMESİ

3.1.SERVİS KAPLARI

Masa üstü, servis kapları antik kaynaklarda *vasa escaria* ya da *vasa potatoria* olarak adlandırılmıştır.⁷³ Diğer bir tanımlamada astarlı seramikler masa üstü kapları olarak adlandırılırlar. Bu formlar içerisinde tabak, kâse, çanak, sürahi ve bardak formları ele alınır. Ancak astarlı masa üstü kaplarıyla benzer astarsız ve daha kötü işçiliğe sahip seramikler günlük kullanım kapları kaba mallar olarak değerlendirilirler.⁷⁴

Günlük kullanım kapları olarak adlandırılan seramikler astarlı ve kaliteli seramiklere göre ekonomik açıdan daha ulaşılabilir mallar olmuştur. Servis kapları başlığı altında bu bölümde çanaklar, kâseler ele alınmıştır.

3.1.1. ÇANAKLAR

Dışa doğru açılan kenarlı, ağız çapı gövde çapından dar ve gövde yüksekliğinden geniş olan yayvan kap türleridir. Çapı yüksekliğinin iki katından fazla olan kap formu çanak olarak adlandırılır. Bu kap grubu içinde yer alan türler yükseklik genişlik oranlarına göre değerlendirilirler.⁷⁵

Bu grup içinde katalogda ele alınan kaplar yayvan ve geniş çanak türleridir. Hellenistik Dönem’de “Lelane” olarak isimlendirilen kap formunun çift kulpluları bulunmaktadır. Günlük kullanım kapları içinde kabın iki yanında kulpa sahip olan örnekler Lekanai olarak adlandırılmış, kulpsuz örnekler ise büyük kâse formları olarak adlandırılmıştır. Bu formun daha derin olan örnekleri kâseler olarak değerlendirilirler.⁷⁶

Masa üstü servis kapları içinde ele alınan çanaklar 9 parçadan oluşur. Tipolojik değerlendirmeleri yapılırken S. Rotroff, S. Gitin, B.G. Zilberstein’den faydalanılmıştır. Derin çanakların tarihlendirilmesinde Akarçay Höyük kaliteli mal grubu içinde yer alan AH99. I. XV-B açmasında ele geçen br pyxis örneğinden faydalanılmıştır. Dudak biçimleri ve derinliklerine göre kategorize edilmiştir. Geniş ağızlı, dudak kenarı içe

⁷³ W.Hilges (1967). Lateinische Gefßnamen bezeichnungen, function und form römischer gefße nach den antiken schriftquellen. s. 15-16’ dan aktaran B. Özdemir (2009). *Patara Roma Dönemi günlük kullanım seramikleri*. Antalya: Ondokuz Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. s. 11.

⁷⁴ Özdemir, 2009, **a.g.k.**, 11.

⁷⁵ Ökse, 2012, **a.g.k.**, 88.

⁷⁶ Rotroff, 2006, **a.g.k.**, 108.

çekik, dudak kenarı dışa katlanmış ve üçgen ağızlı çanaklar incelenmiştir. Formların tarihlendirmesi aşamasında Akarçay Höyük İÖ 3-1. yy'a tarihlendirilen tabakalardan ve yakınında yer alan yerleşim yerleri başta olmak üzere Suriye ve Irak yerleşimlerinde rastlanılan benzer tiplerden faydalanılmıştır.

3.1.1.1. Tip 1(Çizim 1:1)

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 numaralı ağız parçalarından oluşan gruptur. HG1 içinde ele alınan seramikler, yuvarlatılmış düz ağızlı Tip 1 (1), dudak kenarı içe çekik ağızlı Tip 2 (2-4), dışa çekik oluklu ağızlı Tip 3 (5-6), dışa katlanmış dudak yapısına sahip olanlar ile Tip 4 (7-8), üçgen ağızlı ve batlı yivli Tip 5 (9) örneklerden oluşur.

Oldukça basit ya da yalın bir çanak formu olan düz yuvarlatılmış ağızlı örneklerin her dönemde yaygın bir şekilde kullanıldığını ifade etmek mümkündür. Geniş dudak yapısı ve derin gövdeye sahip olan bu tip kaplar sıvı gıdalar ile katı yiyeceklerin hazırlık ve sunumlarına yönelik kullanılmaya elverişli kaplardır. Lekaneler olarak adlandırılan kulplu ilk örnekler Atina'da İÖ 3. yy'dan itibaren Korinth Batı Yamacı seramiklerinde ve Atina'da Agora'sında ortaya çıkmıştır.⁷⁷ Yuvarlatılmış düz ağızlı çanakların Orta Tunç Çağ'ına tarihlendirilen benzeri Şavi Höyük'te ele geçmiştir. Buradaki örnek düz ağız ve yatay gövdeye sahiptir.⁷⁸ Bu tipin diğer benzer örnekleri Akarçay Höyük⁷⁹ 2001 yılı kazı çalışmalarında ve Avşan Kale'de⁸⁰ ele geçmiştir. Ele geçen örnekler sır altı kazıma tekniğinde yapılmış olan seramiklerdir.

3.1.1.2. Tip 2 (Çizim1:2-4)

2-4 numaralı örnekler ile temsil edilen gruptur. İçe çekik çanaklarda dudak kısmından itibaren gövde ve kaideye konik bir iniş görülür. 4 numaralı çanağın form açısından yakın bir örnek Tel Anafa'da⁸¹ ele geçmiştir. Mortarium grubu içerisinde değerlendirilmiş olan benzer formun profil çeşitlemeleri mevcuttur. İÖ. 4.yy Pers etkili seramik formları içerisinde yer alan söz konusu mortariumun Hellenistik Dönem boyunca çeşitli varyantları üretilmiştir. Akarçay Höyükte tespit edilen çanak formunun Hellenistik Dönem varyantları içerisinde değerlendirmek mümkündür.⁸² Bu tipin kum, mika katkılı, devetüyü hamur renkli, iyi pişirilmiş astarsız örnekleri Tel es-Sweyhat'ta

⁷⁷ G. Fırat /2018). *Parion Yamaç Hamamı 1515-1260 sektörü Hellenistik Dönem seramikleri*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. 51.

⁷⁸ R. Dittman vd., 2004, , a.g.k., 162.

⁷⁹ Deveci, 2004, a.g.k., 266.

⁸⁰ Mitchell, 1980, a.g.k., 160.

⁸¹ Berlin, Slane, 1997, pl.38. pw.341.

⁸² Berlin, Slane, 1997, s.126-127.

görülür.⁸³

3.1.1.3. Tip 3 (Çizim 1: 5-6)

Dudak kenarı dışa çekik, oluklu ağızlı 2 adet kâse ele geçmiştir. Ağız çapları 26 cm ile 32 cm arasında değişiklik gösterir. HG1 içinde ele alınan çanakların dış yüzeyinde sarımsak-bej astar izleri vardır. 5, 6 numaralı kâselerin devetüyü-bej ve kırmızı hamurlu benzerleri Avşan Kale'de Roma Dönem'i tabakalarından ele geçmiştir.⁸⁴

3.1.1.3. Tip 4 (Çizim 1:-7-8)

Dışa katlanmış ağızlı çanak tipi 2 adet örnek ile temsil eilmektedir (Kat.No.7-8). Ağız dudak kenarının dışa katlanıp geniş ve yuvarlatılmış bir bant şeklinde görünmektedir. 7 numaralı çanak bant alet ile düzeltilerek hareketlendirilmiş veya 8 numaralı çanaktaki gibi yalın bırakılmıştır. HG1 içinde ele alınmış olan çanakların Tel es-Sweyhat'ta⁸⁵ kum, mika katkılı, pembe hamur renginde, pembemsi-devetüyü astara sahip olan benzerleri ortaya çıkarılmıştır. Qasrij Cliff, Khirbet Qasrij'de⁸⁶ Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen benzerlerine rastlanılmıştır. Tel es-Sweyhat'ta ortaya çıkarılan benzerleri Erken Tunç, Erken Hellenistik Dönem (İÖ 300-İÖ 280) ve Roma Dönem'ine kadar tarihlendirilmiştir.

3.1.1.4. Tip 5 (Çizim 1:8-9)

9 numaralı ağız parçası bu tipin üçgen ağızlı tek örneğini oluşturur. HG1 içinde ele alınmış üçgenimsi dudak yapısına sahip olan çanak formunun Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen benzer hamur özelliklerine sahip soluk pembemsi hamurlu dış yüzeyde sarımsı-bej astarlı örneklerine Harabebezikan Höyük'te rastlanılır.⁸⁷

---

⁸³ Holland, 2006, a.g.k., 48-50. 82

⁸⁴ S. Mitchell 1980, a.g.k., 71-157.

⁸⁵ Holland, 2006, a.g.k., fig.262/3.; Holland, 2006, a.g.k., fig.37/3.

⁸⁶ Curtis, 1989, a.g.k., 27.

⁸⁷ Anadolu Üniversitesi Bölümü Öğretim Üyesi Doçent Doktor Oğuz Alp'ten Harabebezikan Höyük Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen çanak formu olduğu bilgisi edinilmiştir.

3.1.2. KÂSELER

Kâseler masa üstü kapları içinde tamamlayıcı en önemli gruplarından biridir.⁸⁸ Farklı boyutlarda ve formlardaki örnekleri Hellenistik Dönem boyunca en yoğun kullanılan formlar arasında yer alır. İçe çekik ve tipolojye “incurved rim bowl” olarak giren söz konusu kâselerin Klasik Dönem örnekleri Atina Agorası’nda ortaya çıkarılmıştır.⁸⁹ Daha çok servis kabı olarak kullanılmışlardır. Roma Dönemi’nde kâse formu sigillatolarla devam ettirilmiştir.

Akarçay Höyük’te kâseleri içerisinde ele alınan örnekler İÖ 3. yy- İÖ 1. yy’a tarihlendirilen tabakalardan ele geçirilmiştir. Akarçay Höyük kâseleri siyah firnisli, kırmızı astarlı, mastos tipi kaliteli kâselerin dışında günlük kullanım kapları olarak adlandırılan astarsız örneklerden oluşur. Masa üstü servis kapları içinde ele alınan kâseler 14 parçadan oluşur. Tipolojik değerlendirmeleri yapılırken S. Rotroff, S. Gitin, B.G. Zilberstein’den faydalanılmıştır. Formların tarihlendirmesi aşamasında Akarçay Höyük İÖ 3-1. yy’a tarihlendirilen tabakalardan ele geçmiş olmaları ve yakınında yer alan yerleşmeler başta olmak üzere Suriye ve Irak, İsrail yerleşimlerinde rastlanılan benzer tiplerden faydalanılmıştır.

Akarçay Höyük’ten ele geçen kâseler dudak kenarı içe çekik ağızlı (Tip 1), dudak kenarı dışa çekik ağızlı (Tip 2) ve dudak kenarı oluklu kâseler (Tip 3) ile Haff dışa çekik ağızlı keskin gövde profilli (Tip 4) kâseler olarak 4 grupta incelenmiştir.

İçe çekik ağızlı kâselerin siyah astarlı farklı boyutlardaki örnekleri Klasik Dönem’den itibaren yaygın şekilde görülür. İÖ 4. yy’dan itibaren iki farklı sınıflandırma yapılmıştır. İçe çekik ağızlı kâselerin erken örnekleri için tondo bölümünde baskı bezeme olan, sığ ve halka kaideli formlar ve daha geç örnekleri için derin ve baskı bezemesiz olarak ele alınmıştır.⁹⁰ Rotroff bu tip kâselerin İÖ 3. yy’dan itibaren kullanılmaya başlandığını öne sürmüştür. İÖ 3. yy’dan sonra Pergamon, Troya, Khios ve Anadolu’nun batısında firnisli olarak kullanılmıştır.⁹¹ Bu formun örnekleri Hellenistik Dönem boyunca Yakın Doğu’ya yayılmıştır.

Dudak kenarı dışa çekik kâseler Hellenistik Dönem boyunca kullanılan yaygın

⁸⁸ Gitin, 2015, **a.g.k.**, 634.

⁸⁹ S. Rotroff, 1997, **a.g.k.**, 161.

⁹⁰ B. A. Sparkes, L. Talcott (1970), *Black and plain pottery of the 6th, 5th and 4th centuries B.C. Athena Agora XII*. Princeton: Arkeoloji ve Sanat Yayınları. s. 131-132.

⁹¹ Bilsen özemir.

kâse formu olsa da içe çekik kâseler kadar yaygın değildir.⁹² Dudak kenarı dışa çekik ağızlı kâselerin ilk örnekleri, İÖ 5. yy'a aittir. Tondosunda baskı bezeme, kaide ve gövdenin birleşim yerinde rezerve bant ya da kazıma yiv yer alır.⁹³ Hellenistik Dönem'de dışa çekik ağızlı kâselerin üretimine İÖ 3. yy'da başlanmıştır.⁹⁴

3.1.2.1. Tip 1 (Lev.2:10-15)

Ağız çapları en küçük 4 cm ile 6 cm, en büyük 11 cm ile 18 cm arasında olan alçak, basit halka kaideli, dudak kenarı keskin bir şekilde içe döndürülmüş olan kâselerdir.⁹⁵ Doğu Akdeniz'de yaygın oldukları bilinen bu tip kâseler Hellenistik Dönem başlangıcından İS 4. yy sonuna kadar Atina Agora'sında, Antioch, Samaria Dor'da yoğun olarak görülür. Bu tip kâselerin yaklaşık %75 i Tel Dor'da görülür.⁹⁶ Hellenistik ve Roma Dönem'lerinde siyah, kırmızı astarlı, firnisli ve metal kâselerin kaliteli formlarının sayısız örnekleri ele geçirilmiştir. Halka kaide üzerinde genişleyerek yükselen, dışbükey bir gövdeye ve bu gövdeden içe döndürülerek oluşturulan dudak yapısına sahip olduğu görülür.

Katalogda beş örnek (Kat0-15) içe çekik kâse tipi içerisinde değerlendirilmiştir. HG1 hamur grubu içerisinde kategorize edilmiştir. Ağız çapları 11 cm ile 29 cm arasında değişir. Hellenistik Dönem'de bu formun kaliteli örnekleri birçok merkezde yoğun olarak kullanılmış olup bu tipin yerel alt tipleri de üretilmiştir. Ancak katalogta ele alınan örnekler, bahsedilen formun kendinden astarlı, günlük kullanım kapları içine dâhil edilen örnekleridir.

Kâse formunun ilk örnekleri Atiana'da görülür. Erken Hellenistik Dönem'de ortaya çıkmış olan İçe çekik ağızlı kâselerin İ.S 5. yy'a kadar birçok merkezde kullanıldığı görülmüştür.⁹⁷ Klasik Dönem'den itibaren Hellenistik ve Roma Dönem'i boyunca kullanımı devam etmiştir. İçki ve yemek kabı olarak kullanılmıştır.

10 numaralı kâsenin açık sarımsı kahve kâsenin kırmızı astarlı örneklerine ve

⁹² S. Rotroff (1991) Attic west slope vase painting. *Hesperia*. 60. S.59-102.

⁹³ Rotroff, 1997, **a.g.k.**, 157.

⁹⁴ Rotroff, 1997, **a.g.k.**, 158.

⁹⁵ A. Berlin., K.W. Slane. (1997). *Tell Anafa II, The Hellenistic and Roman Pottery*. Ann Arbor:Kelsey Museum. 74.

⁹⁶ Jackson, 2002, **a.g.k.**, 109.

⁹⁷ A. O. Alp, M. Tekinalp (1999). *Harabebezikan Höyük 1998 araştırması*, Ilısu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1998 yılı çalışmaları. (Ed: N. Tuna, J. Öztürk, A. T. Ökse), Ankara:ODTÜ TAÇDAM, s. 218.

atölye üretimi oldukları düşünülen, kahverengi hamurlu benzerleri Harabebezikan Höyük'te⁹⁸ ele geçmiştir. 2001 yılı Akarçay Höyük çalışmalarında kırmızı koyu kahverengi hamurlu, kırmızı ya da koyu kahve mat boyalı benzerleri ele geçmiştir.⁹⁹ 11, 12 numaralı açık kırmızı kâselerin sırlı örnekleri Harabebezikan Höyük'te ortaya çıkarılmıştır. Dudak kenarı içe çekik ağızlı kâse formunun Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen çark yapımı, kirli krem rengi hamurlu ve turuncumsu devetüyü hamur rengine sahip benzerlerine Hammam et-Turkman ve Nimrud'da rastlanılır.¹⁰⁰

13, 14, 15 numaralı açık sarımsı kahve hamurlu içe çekik ağızlı kâselerin devetüyü hamur rengine ve kırmızı astarlı örneklerine Avşan Kale'de¹⁰¹ rastlanılır. İÖ 1. yy'a tarihlendirilen açık kırmızı hamur rengine, kırmızı ve açık kırmızı astarlı örneklerine Caesarea'da¹⁰² rastlanılır. Harabebezikan Höyük'te iç yüzeyi hamur rengine kızıl kahverengi hamurlu, dış yüzey açık kirli bej renkte olan örnekleri 1998 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılmıştır.¹⁰³ Jabel Khalid'de¹⁰⁴ ise içe çekik ağızlı kâseler Hellenistik Dönem mezarlarından çok sayıda ele geçirilmiştir. Mezarlardan çıkarılan buluntular İÖ 1. yy'a tarihlendirilmiştir. Buradaki yerel tipler nadiren kaliteli üretilmişlerdir. Ağız çapları 9 cm 11 cm 12 cm'den 16 cm'ye kadar değişen boyutlardadır.

3.1.2.2. Tip 2 (Çizim.3: (16-19))

Dudak kenarı dışa çekik ağızlı kâseler, Hellenistik Dönem boyunca yoğun kullanılmamış görünmüştür. Dışa çekik ağızlı kâselerde gövdeden kaideye geçişte keskin dönüş görülür.¹⁰⁵ Bu forma ait kâseler, İÖ 5. yy. sonunda Atina'da Korinth'te ortaya çıkmıştır. 49. yy'ın ortalarında popülerlikleri oldukça artmış olan kâse formunun İÖ 3. yy'ın başlarında kullanımı devam etmiştir.¹⁰⁶ Klasik Dönem örneklerine benzeyen Hellenistik Dönem örnekleri bu yüzyılda üretilmeye başlanmıştır. Klasik Dönem örneklerinden farklı olarak bezemesizdirler.

Bu grupta yer alan tüm kâselerin dudak kısımları dışa sarkıktır. Gövdeler kaideye

⁹⁸ Alp ve Tekinalp, 1999, **a.g.k.**, 225-217.; Alp ve Tekinalp, 2001, **a.g.k.**, 385-388.

⁹⁹ Deveci, 2001, **a.g.k.**, 268.

¹⁰⁰ Lazaro, 1988, **a.g.k.**, 528.

¹⁰¹ Mitchell, 1980, **a.g.k.**, 82.-

¹⁰² B. L. Johnson (2008). *Archaeological excavations at Caesarea Maritima areas CC, KK and NN final report*. Jerusalem: Israel Exploration Society.123.

¹⁰³ Alp, Tekinalp, 1998, **a.g.k.**, 221-227.

¹⁰⁴ H. Jackson 2002, **a.g.k.**, 111.

¹⁰⁵ Berlin., Slane. 1997, **a.g.k.**, 75.

¹⁰⁶ B. Zilberstein (1995). *The typology of the Hellenistic coarse ware and selected loci of the Hellenistic and Roman periods*, Excavations at Dor. (Ed: E. Stern), Jerusalem: s. 290-291.

doğru kavilidir. Hamur özellikleri bakımından HG1 içinde kategorize edilmiştir. Ağız çapları en küçük 18 cm en büyük 21 cm dir.

16-17 numaralı kâsenin, siyah, kahverengi, kırmızının farklı tonlarında mat boya astarlı; altın mika, az ince kum, kireç ve bitkisel katkı Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen benzerleri Salat Tepe'de ele geçmiştir.¹⁰⁷

18-19 numaralı örneklerin gövdeleri daha keskin profil olup İÖ 1.yy İS 1.yy'a tarihlendirilen benzerlerine Hammam Et-Turkman¹⁰⁸ rastlanılmıştır. Burada ortaya çıkarılan ağız kenarı dışa çekik kâse tipinin örnekleri, bezemesiz, çark yapımı ve kirli soluk krem rengi hamura sahiptir. Hellenistik Dönem boyunca Nimrud ve Tel Halaf'ta görülür.¹⁰⁹ Bu tipin Nimrut'ta görülen benzerleri Assur tiplerine dayandırılır.¹¹⁰ Zeviya Kavla'da¹¹¹ çark yapımı, soluk sarımsı kahverengi hamur renginde ve soluk kahverengi astarlı, mat perdahlı; yoğun, orta ince kum, seyrek, ince ot katkılı sıkı hamurlu çark yapımı örneklerine rastlanılır. Ayanis'te¹¹² bulunmuş olan dudak kenarı dışa çekik ağızlı benzerleri kahverengi hamurlu ve kahverengi astarlı örneklerdir. Akarçay Höyük'te tespit edilen örnekler dönem açısından İÖ 1. yy-İS 1. yy'a tarihlenmişlerdir.

3.1.2.3. Tip 3 (Çizim:20-22)

20-22 numaralı örnekler oluklu ağızlı kâseler adı altında sınıflandırılmışlardır. 20-21 numaralı örneklerin genel profil görünümü tip 2 örneklerine benzerlik gösterse de ağız kenarında yer alan oluk benzeri çöküntü sebebiyle oluklu kâseler grubuna dahil edilmiştir. Ağız üzerinde yer alan oluk, kapak ile kullanılmış olabileceklerini gösterir. Boyun ve gövde biçimi açısından dışa çekik ağızlı kâselere benzerlik gösterir. HG1 içinde ele alınan bu gruba ait kâselerin İkaros'ta¹¹³ ortaya çıkarılan benzerleri soluk kahverengi hamurlu, yeşilimsi beyaz pırıltılı ve sarımsı beyaz korozyonludur.

3.1.2.4. Tip 4 (Çizim23-24)

Hafif dışa çekik ağızlı keskin gövde profiline sahip olan parçalardır. Bir ağız parçası ve aynı forma ait olabilecek halkalı bir dip parçası bu grup altında toplanmıştır.

¹⁰⁷ A. O. Alp vd (2001). Salat Tepe 1999 yüzey *araştırması*, Ilısu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları. (Ed: N. Tuna, J. Öztürk, J.Velibeyoğlu), Ankara: ODTÜ TAÇDAM, s. 612.

¹⁰⁸ Lazaro, 1988, **a.g.k.**, 532.

¹⁰⁹ Lazaro, 1988, **a.g.k.**, 525.

¹¹⁰ Lazaro, 1988, **a.g.k.**, 525.

¹¹¹ Erdoğan ve Ökse, 2018, **a.g.k.**, 249.

¹¹² Ö, Çevik., G, Kozbe., G. Sağlantimur (2001). *Ayanis I*. (Ed:A. Çilingiroğlu, M. Şalvini). Roma. S.156.

¹¹³ Hannestad, 1983, **a.g.k.**, 14-60

Form açısından Hellenistik Dönem dışı çekik kâse formlarının benzeridir.¹¹⁴ Tell Anafa buluntularında yer alan benzerleri nitelikli ince seramik taklidi örnekler içerisinde değerlendirmeye almışlardır. Benzer bir şekilde Akarçay Höyük'te tespit edilen örnekte daha nitelikli kapların bir taklit versiyonu olarak değerlendirilebilirler.

Tell Anafa tabakalaşması içerisinde İÖ 2. yy-1.yy katmanlarından ele geçmişlerdir.¹¹⁵ 23 numaralı kaburgalı kâse 24 numaralı kaidenin hamur rengi, katkı ve dokuları birbirine çok yakın olması nedeniyle birbirinin devamı olabilecek parçalardır.

3.2. PİŞİRME KAPLARI

Mutfak kapları içinde, kullanılan en temel kap formlarıdır. Uzun süre kullanılan dayanıklı formlardır. Mutfak kapları pişirme kapları, güveç ve tavalar olarak ayrılır.¹¹⁶ Tencereler pişirme kapları içinde kapalı formlar olarak tanımlanırlar. Akdenizin doğusunda yaygın görülen formdur.¹¹⁷ Kap formları içinde pişirme kaplarında bölgeden bölgeye yerel farklılıklar oldukça sık görülür.¹¹⁸

Geniş gövdeleri ile birleşen boyun ve dudak yapısına sahip olmaları kullanımlarını kolaylaştırır. Yerel tipler arasındaki farklılıklar gövde, boyun, ve dudak üzerindeki küçük detaylarla sınırlıdır. Tüm yemek pişirme aktiviteleri için uygun olmalarının yanı sıra su kaynatmak işlevini de görürler.¹¹⁹ İçlerinde yemek pişirme işlemi yapmak için, geniş gövdeli, aynı zamanda ağız kısmına uzanan bir boynu olan ve ağız kısmı yeteri kadar dar olan formlardır. Kabı tutmayı ve yerleştirmeyi kolaylaştıran kulp ve tutamaklar yer alır.¹²⁰ Hafif ve ısıya dayanıklı kaplardır.¹²¹

Pişirme kapları genel olarak geniş ağızlı, yuvarlak tabanlı bir forma sahiptir. Yunan terminolojisinde lopus olarak adlandırılan formun Roma Dönem'inde birden fazla adlandırması vardır.¹²² Klasik dönemde yaygın kullanılan kap formları Lopas ve Chytra'dır. Bu formlar küçük değişikliklerle Hellenistik Dönem boyunca da

¹¹⁴ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**,16. Pw.141.

¹¹⁵ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**,74.

¹¹⁶ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**, 84.

¹¹⁷ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**, 84.

¹¹⁸ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**, 84.

¹¹⁹ Sparkes., Talcott, 1970, **a.g.k.**, 224.

¹²⁰ Gitin, 2015, **a.g.k.**, 635-636.

¹²¹ Sparkes., Talcott, 1970, **a.g.k.**, 224.

¹²² B. Özdemir (2009). *Patara Roma Dönemi günlük kullanım seramikleri*. Antalya: Ondokuz Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. 64.

kullanılmıştır.¹²³ Chytra formu genellikle tek kulplu olmasına rağmen iki kulplu örnekleri de görülür.

Klasik Dönem Lopas formunda kulplar gövdeye bitişik olmazken Hellenistik Dönem’de kulplar ağız ve gövdeye bitişik bir şekilde yapılmıştır.¹²⁴ Her iki form da Hellenistik Dönem boyunca Akdeniz’in doğusunda görülmüştür.

Pişirme kapları hamur özellikleri bakımından kum, taşçık katkılı, gevrek dokulu çömleklerdir. Mutfak kapları içinde yer alıp servis amaçlı kullanılan türlerde daha az kum katkısı olduğu görülür. Oldukça ince cidarlıdır. Tamamı çark yapımı olan bu grubun muhtemelen dudak ve iç kısımları astarlıydı. Astar, sıvı maddelerin kap tarafından emilimini engellemesi açısından ve kabın yıkanmasını kolaylaştırması nedeniyle oldukça işlevseldir.

Zilberstein pişirme kaplarını küresel gövdeli formlar olarak ele almıştır. Pers ve Hellenistik Dönem’lerinde kullanımına devam edilmiş olan örneklerdir.¹²⁵

Geniş ağızlı, neredeyse boyunsuz denilebilecek düzeyde kısa bir boyun geçişine sahip olan küresel gövdeli tencereler genellikle tek kulplu kapaksız pişirme kaplarıdır. Bu formun örnekleri İÖ 4. yy’a tarihlendirilir.¹²⁶ Pers Dönem’inde ve Hellenistik Dönem’in ilk çeyreğinde küresel gövdeli ve kabın iki yanında dudaktan omuza inen kulpa sahiptir. Hellenistik Dönem’de Pers Dönem’inin aksine kabın boynu gövdeden belirgin şekilde dirsek yaparak ayrılır. Hamur yapıları pişirme koşullarından dolayı yüksek kalitededir. Hamur, Pers Dönem’inde görülen örneklerden daha sağlamdır. Pers Dönem’inde hamur kırılıgandır.¹²⁷

Pişirme kapları tipoloji ve tarihlendirilmesinde B.G. Zilberstein, S. Gittin, A. Berlin, K.W. Slane ve S. Rottrof’tan faydalanılmıştır.

Bu kategoride 2 küresel gövdeli tencere ile 8 pişirme kabı ele alınmıştır. Pişirme kapları içinde ele alınan küresel gövdeli tencerelerin tipolojisinde Zilberstein ve A. Berlin, K.W. Slane ve S. Rottrof’ta benzer şekilde ele alınmış. Bu nedenle üç kaynak da kullanılmış. Pişirme amaçlı kullanılmış olabilecek çömleklerden tam halde ele geçebilen yoktur. Bu nedenle tipolojileri ile ilgili bilgiler sınırlı durumdadır.

---

¹²³ Gitin, 2015, **a.g.k.**, 636.

¹²⁴ Zilberstein, 1995, **a.g.k.**, 298.; Gitin, 2015, **a.g.k.**, 636.

¹²⁵ Zilberstein, 1995, **a.g.k.**, 298-299.

¹²⁶ Sparkes., Talcott, 1970, **a.g.k.**, 224.

¹²⁷ Zilberstein, 1995, **a.g.k.**, 298.

Piştirme kapları kategorisinde ele alınan bir diğer form kapaklardır. Kapakların gövde biçimleri göz önüne alınarak tipolojisi oluşturulmuştur. Çan şeklinde ve konik gövdeli kapak formları adı altında 4 adet kapak ele alınmıştır.

3.2.1. Tencereler

Demir Çağ'da kullanıldığı kanıtlanan tencere formu Hellenistik Dönem'de yeniden görülmüştür. İÖ 3. yy başlarına tarihlendirilen yerel üretimler Mezopotamya'da ilk kez Mısır'da ortaya çıkmıştır. Filistin'de Geç İÖ 3. yy sonuna kadar Judea dışında hemen her yerde tencere formlarıyla birlikte kapaklar da ele geçmiştir. Judea'da İÖ erken 1.yy'da ortaya çıkmıştır.¹²⁸

Tencereler her dönemde genel olarak geniş gövdeli, gövdeyle orantılı geniş ağızlı forma sahiptir. Ağızın iç kısmında kabın bir kapakla kullanıldığını ortaya koyan yivler yer alır. Çömlek parçaları üzerinde görülen yanık onların uzun süre ateş üzerinde kullanıldıklarına işaret eder.¹²⁹

3.2.1.1.Küresel Gövdeli Tencereler (Çizim 5:25)

Hellenistik ve Roma Dönem'inde Filistin'de en yaygın tencere formudur. Bu form ilk defa Demir Çağ'da ortaya çıkan piştirme kabı formundan Pers Dönem'inde türetilmiştir.¹³⁰ Küresel gövdeli tencereler, kısa dik ya da köşeli boyunlu, ağızdan omuza dik uzanan iki kulpa sahip olan formlardır. Üretildikleri yere göre ağız ve boyun biçimlerinde farklılıklar görülebilir.¹³¹

Akarçay Höyük günlük kullanım kapları içinde 1 adet küresel gövdeli tencere Hellenistik Dönem tabakasından ele geçmiştir. Ele geçen tencere HG2 içinde kategorize edilmiş olup ağız çapı 14 cm dir. Tencere üzerinde yer yer açık kırmızı renkli astar görülür.

3.2.1.2.Piştirme Kapları (Çizim 5:26-34)

Piştirme kapları başlığı altında 26-34 numaralı çömlekler incelenmiştir. Ele alınan

---

¹²⁸ Gitin, 2015, a.g.k., 636.

¹²⁹ Rotroff, 2006, a.g.k., 179.

¹³⁰ Gitin de vasa ikinci dipnot olacak beklet

¹³¹ Berlin., Slane, 1997, a.g.k., 84.

kaplar, katı ya da sıvı gıdaların pişirmesi ve saklanması için kullanılmış olabilecek iri taşçık, kum, altın mika katkılı ısı yalıtkanlığı yüksek olan çömleklerdir. HG2 içinde kategorize edilmiş olan çömleklerden tam halde ele geçebilen örnek yoktur. Bu nedenle tipolojileri ile ilgili net çıkarımlar yapmak güçtür. Akarçay Höyük seramikleri içinde ele geçen örnekler genel itibari ile ağız çapları 10 cm ile 18 cm arasında değişen dışı katlanmış ya da yuvarlatılmış düz ağızlı, kısa boyunlu ve gövdeye doğru şişkin olan tutamaksız ve kapaksız formlardır. Bazı kaynaklarda pişirme ya da katı ve sıvı gıdaları saklama amaçlı kullanılan tutamaksız ve kapaksız çömlekler güveç olarak adlandırılmıştır.¹³² Ancak güveçler için yapılan kapaksız ve tutamaksız tanımlaması dışında sığ, kapaklı dudaktan omuzlara yapışık yatay ya da dikey iki kulpa sahip olan açık ağızlı formlar tanımlaması da mevcuttur. Diğer açık ağızlı pişirme kaplarından, kapak yerleştirilen ağız formlarının biçimlerine göre ve gövdenin köşeli, açılı biçimlerine ve kaidenin daha az ya da çok yuvarlatılmış olmasına göre farklılıklar gösterebilen formlar olarak tanımlanırlar.¹³³ Akarçay Höyük malzemesi içinde pişirme kapları kategorisinde ele geçen çömleklerin biçimlerinde farklılıklar görülür.

26-27 katalog numaralı pişirme kabı küresel gövdeli, numaralı çömlek bir kapağın yerleşmesine imkân verecek şekilde üçgen ağızlı, tek kulplu olarak ele geçmiştir. Dudak iç kısmında yer alan üçgenimsi biçim muhtemelen bir kapakla kullanıldığını gösterir. Benzer tencere örnekleri, Tel Dor'da İÖ.3 yy İÖ 2.yy'a tarihlendirir. Ortaçağ'a tarihlendirilen koyu turuncu hamur rengindeki benzerlerine Tille Höyük'te rastlanılır.¹³⁴ Tel Anafa'da ele geçen benzer örnekleri, boyunsuz üçgen ağızlı, küresel gövdeli pişirme kapları olarak tanımlanmıştır. Burada ele geçen benzerlerin üretim tekniği bakımından kulplar hariç tek parçalı üretim tekniğiyle üretilmiş olduklarından bahsedilir.¹³⁵ Bu formun Tel Anafa'da bulunan benzerleri Erken Hellenistik Dönem'e tarihlendirilir.¹³⁶ Gitin'de benzer ağız biçimine sahip olan formlar, Üçgen ağızlı, geniş alçak gövdeli, hafif omurgalı formlar olarak tanımlanmıştır. Üçgen, açılı ağızlı denilebilecek ancak bu tipin tam benzeri olmayan formlarının Tel Keisan'da bulunan benzerleri buluntu kontekstlerine dayanılarak İÖ 4.yy sonlarına tarihlendirilmiştir.¹³⁷ Tell Dor'da üçgen ağızlı tencere formlarının kırmızımsı kahverengi hamurlu, ince kum katkılı benzerleri ele geçmiştir. Burada bulunan benzerler İÖ 4. yy'ın ikinci yarısı ile İÖ 3. yy'ın birinci

¹³² T. Ökse (2011), *Önasya Arkeolojisinde Çanak Çömlek*. İstanbul:Arkeoloji ve Sanat Yayınları. S. 95

¹³³ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**, 94-95.

¹³⁴ French, Moore, Russell, 1982, **a.g.k.**, 181-178.

¹³⁵ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**, 85.

¹³⁶ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**, 87.

¹³⁷ J.Briend (1980). D. Baatz (1977) . Tell Keisan. s. 101-116'dan aktaran G. M. Crowfoot, (1957). *The object from Samaria*. London: Palantine Exploration Fund.. s. 299.

yarısına tarihlendirilir. Üçgen ağızlı tencerelerin İÖ 2. yy'a tarihlendirilen benzerlerinin daha ince cidarlı ve ağız kısmının daralmış olduğundan bahsedilir.

28-29 numaralı pişirme kaplarının ağız ve daralan boynu üzerinde çentik ve yumurta biçimli oyuklar yer alır. Muhtemelen kapaksız kullanılmış olan kaplardır.

30-31 numaralı pişirme kabı yuvarlatılmış yuvarlatılmış düz ağızlı, kısa dar boyundan itibaren şişkin gövdeli devam eden formlardır. 32 numaralı çömlekler dışa katlanmış ağızlı kısa boyunludur. 34 numaralı çömlek boyunlu kulplu bir örnektir. Genel olarak aynı hamur rengi ve katkı maddelerine sahip olan örnekleri bölge seramiği içinde kıyaslaması yapılan merkezlerde rastlanılmış olmasına rağmen form olarak benzerlerine rastlanılmamıştır.

Pişirme kapları içinde ele alınan 33-34 numaralı pişirme kapları benzer forma sahiptir. Ancak 34 numaralı pişirme kabı brittle ware olması bakımından bu grupta yer alan kaplardan farklılık gösterir. Dönem itibari ile tez kapsamı dışında olmasına rağmen brittle ware mal grubunun öncülü olma ihtimali göz nüne alınarak teze dâhil edilmiştir. Ayrıca katalog içinde yer almayan aynı hamur rengi ve dokusuna sahip birçok brittle ware Akarçay Höyük malzemesi içinde ele geçmiştir. Genel olarak bu grup erken ve geç Roma Dönem'lerine ait olan malzemelerdir. Form olarak bir su testisini andırırsa da hamur özellikleri bakımından sıvı maddelerin karıştırılması, kaynatılması pişirilmesi ve servisi aşamasında kullanılmış olabilecek kaptır. Bu kabın pişirme kapları içinde ele alınmış olan benzerleri Zeugma'da ele geçmiştir. Ağız çapları 9 cm ile 12 cm arasında olan kaplar uzun boyunlu, dikey ağızlı ve boncuk dudaklı olarak tanımlanmıştır. Ele geçen benzerler kırmızı hamurlu, siyahımsı kahverengi ve gri yüzeylidir. Tekrar tekrar ateşe maruz kaldıkları için kahverengimsi hamurludur. Zeugma'da ele geçen başka bir örneğin yüzeyi siyahımsı gri renklidir. Elen geçen bu örneğin ağız kısmında kulp izine rastlanmıştır.¹³⁸ Zeugma'da brittle ware'lerin tüm yaygın tipleri ve varyantları ile nadir tipleri ele geçmiştir. Burada ele geçen brittle ware'lerin standart tipleri İS. 3. yy'a tarihlendirilmiştir. 35 numaralı pişirme kabının buradaki benzeri tüm halde ele geçmiştir. Kabın tümü 15,5 cm yüksekliğinde, ağız çapı 6 cm, kaide 4,7 ve kabın genişliği 13 cm dir. Armut biçimli olarak tanımlanan benzer örnek kırmızı hamurludur ve gövde üzerinden dudak kısmında birleşen kulpa sahiptir.¹³⁹ Akarçay Höyük'te ele geçen örnek 8 cm ağız çapına sahip, uzun boyunludur. Dışa katlanmış gibi dudak

¹³⁸ Kenrick, 2013, **a.g.k.**, pt.440-441.

¹³⁹ M. Gschwind (2006). Roman pottery from Zeuma: continuity, change and the central Euphrates perspective. *Uluslar Arası Geçmişten Geleceğe Zeugma Sempozyumu*, s.61. fig:14/4.

yapısına sahiptir ve kabın tek tarafında gövde üzerinde kulp izi vardır. Hamur içeriği değişen oranlarda taşçık, kireç, altın mika katkıdır Gövdeden başlayan kulbun ağız kısmında birleşip birleşmediğine dair ize rastlanılmamıştır.

3.2.2. KAPAKLAR (Çizim 7:35-38)

Kapaklar güveç, tencere, tava gibi kapak ile kullanılan çömleklerin üstünü kapatmaya yarayan, günlük kullanım kapları içinde ele alınan formlardır. Buluntu sayısı açısından daha az ele geçirilen bir gruptur. Gövde parçaları, kâseler gibi malzeme gruplarıyla karıştırılmaları nedeniyle gözden kaçırılabilen buluntulardandır. Bu nedenle malzeme grupları içinde güveç, tencere, tava gibi kapakla kullanılan buluntular çok sayıda ele geçse dahi kapak sayıları daha az olabilir. Bahsedilen durumun dışında ikinci bir etken derin kapakların bazen kâse formları ve fincan altlıkları ile karıştırılması nedeniyle gözden kaçırılmasıdır. Bazen bu durum tam tersi olarak da yaşanabilir yani bazı kâse formları ve fincan altlıkları kapaklar ile karıştırılabilir. Bunlar göz önüne alındığında her kapaklı tencere, güveç, sayısı ile kapak buluntu sayısının eşit olması beklenir. Ancak şunun gibi bir durum mümkün olabilir. Kullanılan kapak zarar görse dahi kapattığı çömlek zarar görmeyebilir bu durumda yeni bir kapak alınmayıp elde olan aynı çaplarda başka bir kapak ya da kap kapak görevi görüş olabilir. Ancak kırılan bir tencere ise yerine yenisini almayı zorunlu kılar bu durumda da kapak fazlası ortaya çıkabilir. Kapaklar basit buluntu grupları gibi görünse de onları gruplamak oldukça zordur.¹⁴⁰

Kapaklar, 1 adet çan biçimli ve 3 adet konik biçimli olarak ele alınmıştır. Kapakların tarihlendirilmesi aşamasında ikili buluntu grubu olmaları göz önünde bulundurulmuştur. Buluntu tabalarının tarihleri ile değerlendirilmiştir. Muhtemelen pişirme kabı kapakları idiler. Benzer hamur rengi yapısına sahip tencere ve güveçler ile benzerlikler takip edilmiştir.

3.2.2.1.Çan formlu Kapaklar (Çizim 7:35-36)

35-36 katalog numaralı alçak çatılı ve tepesinde muhtemelen sonradan yapıpı eklenmiş olan tutamak yer alan çan biçimli kapaktır. Ağız çapları 19 cm olan kapak HG1 ve HG2 içinde kategorize edilmiştir. 36 numaralı kapak İÖ 3. yy İÖ 2. yy tabakasından ele geçirilmiştir.

3.2.2.2.Konik Gövdeli Kapaklar (Çizim 7:37-38)

¹⁴⁰ Rotroff, 2006, a.g.k., 196-197.; Berlin., Slane, 1997, a.g.k., 115.

38, 39 numaralı kapak yüksek ve konik gövdelidir. HG2 ve HG5 içinde kategorize edilmiştir. İç yüzeyde çark izleri görülür. 38 ve 39 numaralı kapaklar, gri hamurlu, bölge malzemesi olmayan ithâl mallara ait kapaklardır. İnce cidarlı, ince katkılara sahiptir. Bölge seramiği içinde benzerlerine rastlanılamamıştır.

3.3. HAZIRLIK KAPLARI

Hazırlık kapları içinde mutfak kaplarına yardımcı nitelikte leğen, süzgeç gibi kap formları yer alır. Akarçay Höyük hazırlık kapları içinde çömlek, basin, mortarium, huni, ve emzik ele alınmıştır. Ele alınan çömlerler ağız çaplarına göre orta ve küçük boyutlu çömlerler başlıkları altında değerlendirilmiştir. Orta boyutlu 6 çömlek, küçük boyutlu 50 çömlek dudak ve boyun biçimlerine göre ele alınıp, tarihlendirilmelerinde yakın yerleşimlerde bulunan Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen benzer formlardan faydalanılmıştır.

Çömlerler dışında hazırlık kapları başlığı altında 1 basin, 3 Mortarium, 1 huni, 2 emzik ele alınmıştır. Bu grupta ele alınan basin ve çömlerlerin az sayıda benzerleri tespit edilebilmiştir. Çömlerler ağız çaplarına göre orta boyutlu ve küçük boyutlu olarak ele alınmış olup, kendi içlerinde dudak ve boyun biçimlerine göre değerlendirmeleri yapılmıştır. Mortariumların tipolojisi için Rotroff'tan faydalanılmıştır. Rotroff mortariumları kulplarına göre kulaklı (piecrust), kulpsuz (handles), halka kulplu (lug handles) ve yastık biçimli kulplu (bolsters handles) başlıklarıyla incelemiştir. İÖ 3.yy'dan İÖ 1.yy'a tarihlendirmiştir.

3.3.1. Çömlerler (Çizim 8:39-42)

Dar ağızlı derin ve büyük kaplardır. Katı ve sıvı besin maddelerini taşıma, depolama amaçlı kullanılan en yaygın formlardan biridir. Uzun mesafede yapılan ticari faaliyetler ile ilgili ve yerel etkileşimin boyutlarıyla ilgili ipucu sağlar.¹⁴¹

Sıvı maddelerin muhafaza edilmesinde bu kapların boşluklu yapılı hamurları buharlaşmayı sağladıkları için içlerinde yer alan sıvının serin kalmasını sağlar. Ayrıca içlerinde bulunan sıvıya ayrı bir tat kattıkları düşünülür.¹⁴² Çömlerler, su ve şarap dışında zeytinyağı, tahıl depolama, taşıma amaçlı olarak da kullanılmışlardır. Aslında bu grup içinde yer alan tüm formlar benzer kullanım özelliklerine sahiptir. Bu özellikler

¹⁴¹ Berlin., Slane, 1997, a.g.k., 148.

¹⁴² S. Rotroff (2006). *Hellenistic pottery the plain wares*. New Jersey: The American School of Classical Studies at Athens. S.69.

zemin üzerinde durmayı kolaylaştıran yuvarlak ya da sivri bir taban ile dolu olduklarında ağır olan bu kapları taşımayı kolaylaştırmak için gövde üzerinde yer alan kulplardır. Bu kapların kısa boyunlu olması içlerinde yer alan tahıl ya da sıvı maddelere ulaşmayı kolaylaştırır. Ayrıca bu kap formlarının bazıları çok büyük boyutlu olmaları nedeniyle sıvı maddelerin kullanımına elverişsiz olacağı için tahıl ve benzeri maddelerin depolanmasında kullanıldıkları düşünülür.¹⁴³

Akarçay Höyük günlük kullanım kapları içinde ele alınan çömlekler, katı ve sıvı yiyeceklerin depolanması ya da taşınmasında kullanılmış olabilecek kaplardır. HG1 içinde ele alınmıştır. İnce kireç, az altın mika katkılı, sıkı dokulu iyi pişirilmiş kaplardır. Ağız çapları 20 cm ile 26 cm arasında olan çömlekler Orta boyutlu 7 cm ile 18 cm ağız çapına sahip olan çömlekler ise küçük boyutlu çömlekler olarak ele alınmıştır.

39, 40, 41, 42, numaralı çömlekler ağız çapları 20-26 cm arasında olan orta boyutlu, orta hacimli kaplardır. Dışa çekik ağızdan itibaren boyun yok denecek kadar az olan kapların dudak biçimlerinde farklılıklar görülür. Boyunsuz kaplardır. Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen kırmızı hamurlu, dış yüzeyinin kahverengimsi olan, kum katkılı benzerlerine Avşan Kale'de rastlanılmıştır.¹⁴⁴ 42 numaralı çömleğin devetüyü hamurlu benzerlerine Avşan Kale'de¹⁴⁵ rastlanılmıştır.

43, 44 numaralı çömlekler tebeşirimsi dokulu, dudak biçimlerindeki basamak nedeniyle kapaklı kullanılmış olabilecek çömleklerdir. Geniş ağızlı ve dar boyunludurlar. **45** numaralı çömlek dışa çekik yuvarlatılmış ağızlı, yüksek boyunlu dur.

46, 47, 48 numaralı çömlekler hafif dışa çekik ağızlı, derin silmeyle hareketlendirilmiş dudak kenarına sahip olan boyunlu çömleklerdir.

49, 50 numaralı çömlekler hafif dışa çekik ağızlı, boyunlu, **51** çömlekler dışa çekik ağızlı, dar kısa boyunlu çömleklerdir. **52** numaralı çömlekler yuvarlatılmış ağızlı, kısa daralan boyunlu çömleklerdir. **53, 54,** derin silmeyle hareketlendirilmiş dudak kenarına sahip olan çömleklerdir. **55, 56, 57, 58** yuvarlatılmış ağızlı, kısa daralan boyunlu çömleklerdir. **59** boyunsuz kavisli dudak biçiminden itibaren genişleyen gövde üzerinde yivler yer alır.

60, 61, 62, 63 iç bükey bantlı, silme ile hareketlendirilmiş dudak biçimine sahip olan

---

¹⁴³ S. Gitin. (2015). *The ancient pottery of Israel and its neighbors from the Iron Age through the Hellenistic Period*. Jerusalem: Israel Exploration Society. S.632-633.

¹⁴⁴ Mitchell, 1980, a.g.k., 159.

¹⁴⁵ Mitchell, 1980, a.g.k., 147.

çömleklerdir. **64** dudakta yer alan iç bükey bantlı daralan boyunludur. **65** dudak dışı çekik karemi ve kaburgalı yivli gövde

66, 67, 68 numaralı seramikler dışı katlanmış ağızlı, uzun ve uzun ve kısa boyunlu olabilen aplardır. Gövde boyundan itibaren genişleyerek devam eder. **69, 70 71, 72, 73, 74** numaralı seramiklerin ağız çapı daralmış, ve dışı katlanmış ağız daha belirgin haldedir. İç bükey bantlı ve dışı katlanmış dudak yapısına sahip olan çömleklerin Erken Tunç Çağ'ına tarihlendirilen sarımsı beyaz, parlak turuncu, pembemsi turuncu, açık gri, hamur rengine sahip benzerlerine Lidar Höyük'te rastlanılır. Lidar Höyük'te bu tipin sade örneklerinin dışında yatay boya şeritli örnekleri de ele geçirilmiştir. Benzer form ve ağız çapına sahip olan çömleklerin muhtemelen bir kapaklarının olabileceği varsayılmıştır ancak herhangi bir kapak buluntusuna rastlanılamamıştır. Bu durum kapakların ahşap veya deri bir malzemeden yapılmış olma olasılığında ötürü korunamamış olabilecekleri fikrini doğurmuştur.¹⁴⁶ Form ve çap olarak oldukça benzer olan amphora ağız parçalarının Akarçay Höyük'te ele geçen örnekleri için de benzer bir durum söz konusu olabilir.

Bu grup içerisinde yer alan 78 numaralı parçanın Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen devetüyü ve kırmızımsı hamur rengine sahip benzeri Nimrud'da¹⁴⁷ ele geçirilmiştir. Bahsedilen form grubu Akarçay Höyük Hellenistik Dönem ve Roma –Geç Roma tabakalarından ele geçirilmiştir.

, **75-79**), numaralı seramikler yivli ağızlı (**75, 76, 77**) ile yuvarlatılmış dudaklı (**78, 79**) çömlekler boyunludur. Bu grupta yer alan çömlekler, masa üstü amphoraları ile benzerlik gösterirler. **80, 81** numaralı seramikler kulplu masaüstü amphoralarıdır. **82** numaralı masaüstü amphoralarına benzeyen kulplu çömlek boyunlu, ve üçgenimsi dudak yapısına sahiptir. **83** numaralı çömlek kare ağızlı uzun boyunludur. **84** numaralı çömlek kupa benzeri kulpu bir örnektir.

Depolama kaplarına ait olabilecek kaide parçalarında **85-92** numaralı kaide ve kulp parçalarından oluşur. Buluntular arasında (**86**) numaralı Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen ancak bölgeye özgü olmayan çark yapımı gri renkli kaide farklılık gösterir.¹⁴⁸

87 numaralı parçaların kaidelerinde halka yivler görülür. **89** numaralı kaidenin

¹⁴⁶ B. Kazanwedel (1995). *Lidar Höyük die Hellenistische und Römische keramik*. Dresden. 10-11.

¹⁴⁷ Oates ve Oates, 1958, **a.g.k.**, 152.

¹⁴⁸ Bu bilgi Doc.Dr. Oğuz Alp'ten edinilmiştir.

benzerlerine Tel Es-Sweyhat'ta¹⁴⁹ pembemsi gri hamurlu, ince taşçık, seyrek ince ot, şamot katkılı, çark yapımı benzerleri Zeviya Kavla'da¹⁵⁰ ve Balâtah'ta¹⁵¹ rastlanılır. Tell Es-Sweyhat'ta¹⁵² İÖ 3.yy'a tarihlenen kısmen yanık, pembemsi hamurlu benzerler ele geçirilmiştir

3.3.2. Basın (Derin Çanak) (Çizim 14:93)

Geniş ağızlı yaygın kullanılan mutfak kaplarındanır.¹⁵³ Tez kapsamında Akarçay günlük kullanım kapları içinde **93** numaralı 1 adet derin çanak ele alınmıştır. Ağız çapı 25 cm, kendinden astarlı olan basın formu HG1 içinde kategorize edilmiştir.

3.3.3. Mortarium (Çizim 14:94-96)

Kalın cidarlı, içinde bir şeyler ezme ya da karıştırmaya yarayan alçak ve derin kâseler olarak tanımlanır. Süslemesiz ve genellikle kulpsuz kaplardır.¹⁵⁴ Mortariumların Arkaik ve Hellenistik Dönem'de ev yapıları içinde geniş, sığ ve ağır kenarlara sahip örnekleri ele geçirilmiştir. Bulunan örneklerin iç yüzeylerinde görülen aşınma izleri içinde yapılan öğütme ve ezme ile ilişkilendirilmiştir. Öğütme ve ezme işlevleri düşünüldüğünde mortarium türü kapların kil örneklerinin bulunmasının yanı sıra taş örneklerinin bulunması da bu kabın yapımı için uygundur.¹⁵⁵

Kil mortariumlar genellikle ince cidarlı, kalın ve geniş ağızlı, günlük kullanım kaplarıdır. Muhtemelen içinde öğütme ve ezme işlemi yapıldığına işaret eden pürüzlü, aşınmış bir tabana sahiptirler, bu aşınma özellikle merkeze doğru yoğunluk gösterir.¹⁵⁶

Kabın işleviyle ilgili birden fazla görüş vardır. Birçok kaynakta kabın işlevi öğütme olarak tanımlanmış olsa da kabın yüzeyinde görülen aşınmaların az olması ve kabın gevrek, kırılğan dokuda olması nedeniyle bu formun kullanım işlevinin kaymak ya da yoğurt yapmak amaçlı kullanılmış olabileceği üzerinedir. Roma mortariumları üzerine bir araştırmada Dietwul Baatz bu konuyla ilgili yaptığı araştırma sonucunda mortarium işlevi ile ilgili ortaya atılan görüşleri desteklemiştir. Baatz kabın buğday gibi

¹⁴⁹ Erdoğan, Ökse, 2018, **a.g.k.**, 300.

¹⁵⁰ Lapp, 1964, **a.g.k.**, 16.

¹⁵¹ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 268.

¹⁵² Holland, 2006, **a.g.k.**, fig.50/39.

¹⁵³ Sparkes., Talcott, 1970, **a.g.k.**, 211.

¹⁵⁴ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**, 123.

¹⁵⁵ Sparkes., Talcott, 1970, **a.g.k.**, 222.

¹⁵⁶ Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**, 123.

sert besinleri öğütmede kullanılmayıp sebze, sarımsak, baharatları öğütürken kullanılmış olabileceğini öne sürmüştür.¹⁵⁷ Muhtemelen ahşap bir kaşık yardımıyla sos yapımında da kullanılmıştır. Mortarium kapları ile her ne yapıyorsa bunun süreklilik gösterdiği ortaya atılmıştır.¹⁵⁸

Geniş, kıvrık ağızlı, alçak gövdeli olması kabın kullanımını kolaylaştırır. Kabın etrafını çevreleyen geniş halkalar kabın içinde bir şey öğütürken ya da karıştırırken kabın sağlam bir şekilde tutulmasını sağlayarak kabın stabil durmasına ve içinde ezilen şeye gereken gücü uygulamaya da imkân tanımış olur. Hellenistik Dönem mortariumları Pers Dönem’inde de kullanılmaya devam etmiştir. Erken örneklerde de benzer şekilde dudak kısmını çepeçevre saran halkalar devam eder. Muhtemelen bu formun taştan yapılmış benzer örneklerinin amacı da aynıydı. İÖ 4. yy sonları ile 2. yy sonları Pers örnekleri sarımsı beyaz kum katkıdır.¹⁵⁹

Attik Erken örneklerin pek çoğu kalın cidarlı ve dışa sarkık ağızlıdır. Geç Arkaik Dönem’de çark yapımı örnekleri kullanılmaya devam edilmiştir. Korinth örnekleri Attik örnekleri gibi dışa sarkık ağızlı ancak daha kalın cidarlıdır. Korinth örneklerinin ithâl edilmesinden sonra yerel versiyonlar ortadan kalkmıştır.¹⁶⁰ Mortariumların ele geçirilmiş olan örneklerinde kulplu örnekler mevcuttur ancak katalogta ele alınan örneğin kısıtlı bir bölümü elimizde olduğu için bulunan örneğin tutamaklı olup olmadığını kesin olarak bilemeyiz.

Akarçay Höyük günlük kullanım kapları içinde 3 adet mortarium ele alınmıştır. Hazırlık kapları kategorisinde ele alınan mortariumlar HG1 içinde ele alınmış olan kendinden astarlı kaplardır. Ağız çapları, 27 cm ile 39 cm arasında değişir. Ağız formlarının dudak biçimleri farklılık gösterir. **94 ve 95** numaralı dışa açılan geniş ağızlı, **96**’de dudak kenarı yuvarlatılmış, biçimdedir.

94 ve 95 numaralı mortariumların Berenice’de¹⁶¹ ele geçen Hellenistik Dönem’e tarihlendirilen kırmızımsı kahverengi, soluk kahverengi, turuncumsu kırmızı hamurlu siyah kum katkılı, benzerlerinin dudak biçimleri yukarı doğru kanca biçimlidir. Dudak profillerinde bir kapak yerleşmesine müsait basamak yer alır. Genel olarak

¹⁵⁷ D. Baatz (1977). *Reibschale und romanisierung*. S. 17-18’den aktaran S. Rotroff, (2006). *Hellenistic pottery: The plain wares. The American School of Classical Studies at Athens*. s. 99-100.

¹⁵⁸ Rotroff, 2006, **a.g.k.**, 99-100.

¹⁵⁹ S. Gitin. (2015). *The ancient pottery of Israel and its neighbors from the Iron Age through the Hellenistic Period*. Jerusalem: Israel Exploration Society. S. 637.

¹⁶⁰ Sparkes., Talcott, 1970, **a.g.k.**, 223.

¹⁶¹ J. A. Riley (1979). Excavations at Sidi Benghazi (Ed: J.A. Lloyd), Tripoli: Socialist People’s Libyan Arab Jamahiriya Secretariat of Education Department of Antiquities, Fig.110/625-628.

mortariumlarda görülen aşınma izleri 96 numaralı mortariumum iç yüzeyi ve kısmen kaidede net bir şekilde görülür. İçerisinde öğütme ve ezme işlemine dair izlere rastlanılan 96 numaralı mortariumda yanık izleri de mevcuttur.

3.3.4. HUNİ (Çizim 15:97)

Büyük boyutlu olan örneklerin, masa üstü amphoraları, lalgynoiler ve kraterler ile kullanılan yardımcı kap formu olarak görülürler.¹⁶² Bronz Çağ'dan sonra nadir görülen formlardır.¹⁶³ Huniler az sayıda Atina'da İÖ 6. yy ve 5.yy' da yeniden ortaya çıkmış ve bu yüzyıllardan sonra İÖ 2.yy'a kadar ele geçmemiş olan formlardandır.¹⁶⁴ Erken örneklerden Roma Dönem'ine kadar ele geçen örneklerde formlar benzerdir. Geniş bir ağız aşağı doğru daralan boyunlu kaplardır. Büyük çaplı huniler, depolama kaplarını doldurmak için kullanılırken daha küçük boyutlu olan huniler pamfüm doldurmak için kullanılmıştır.¹⁶⁵

Akarçay Höyük günlük kullanım kapları içinde bir adet huni ele geçmiştir. HG1 içinde kategorize edilmiştir. Tebeşirimsi dokulu, yer yer iri kireç katkılı olan kabın benzerine rastlanılmamıştır.

3.3.5. Akıtacak (Çizim 15:98-99)

Genellikle kapalı kapların bir tarafına yapıştırılmış olan ince boru biçimli ağızlarıdır. Tek bir kapta bazen tek akıtacak ve bazı formlarda birden fazla akıtacak görülebilir. Akıtacaklı olan askosların işlevi düşünüldüğünde akıtacakların kandillere yağ doldurma amaçlı kullanılmış olabileceği varsayılır. Başlangıçta mezar hediyesi olan kapalı formların akıtacaklı örneklerden oluştuğu düşünülmüştür. Mezarlarda bulunmaları, ölünün yağlanma ve kokulandırılmasından sonra bu kapların mezar hediyesi olarak ölünün yanına koyulduğu düşünülür. Akıtacakların kap formundan dikey, yatay ve düz uzanan tipleri mevcuttur.¹⁶⁶

Akarçay Höyük günlük kullanım kapları içinde iki adet akıtacak ele geçmiştir. Hamur grubu renginden yola çıkılarak, **98** katalog numaralı akıtacak HG5 içinde ele alınan gri hamurlu bir kaba aittir. Ancak Höyük malzemesi içinde ele geçen gri

---

¹⁶² Gittin, 2015, **a.g.k.**, 639.

¹⁶³ D.Amyx (1958). The AtticStelai part III. S.163.

¹⁶⁴ Rotroff, 2006, **a.g.k.**, 90.

¹⁶⁵ Sparkes., Talcott, 1970, **a.g.k.**, 230.

¹⁶⁶ Sparkes., Talcott, 1970, **a.g.k.**, 161.

hamurlu buluntular oldukça ince cidarlı, minyatür kaplara ait olduklarını düşündürürken, 98 no'lu ele geçen akıtacak oldukça kalın cidarlıdır. 99 numaralı akıtacak hamur rengi katkısı maddeleri bakımından HG1 içine dâhil edilir. 99 numaralı akıtacak formu şişkin bir gövdeden dışa doğru herhangi bir daralma göstermeden doğrusal oval çıkıntı halindedir.

3.4. Sıvı Kapları

3.4.1. (Çizim 16:100-101)

Masaüstü sıvı servis kabı olarak kullanılan kaplardır. Ancak bu türde masa üstünde günlük ihtiyaçlara yönelik kullanılan tiplerinin yanında kuyulardan su çekmek ya da çekilen suyu taşımak amaçlı kullanılan tiplerinin olması olasıdır. Testilerde var olan gözenekli hamur yapısı buharlaşmayı sağladığı için içindeki sıvıyı daha soğuk tutabilir. Hellenistik Dönem'de askos tipi sürahiler, sepet kulplu sürahiler İÖ 2. yy'da ortaya çıkmıştır.¹⁶⁷

Yunan terminolojisinde Oinochoe, Lekytosi Lagynos olarak adlandırılan form Roma Dönem'inde Lagoena olarak adlandırılmışlardır. Muhtemelen su ya da şarap gibi sıvıların tüketilmesi ya da taşınması aşamasında kullanılmış kaplardır

Akarçay Höyük malemesi içinde 2 adet **100-101** numaralı testi ele geçmiştir. Ağız çapları 6 cm ile 9 cm arasında değişir. HG1 içinde kategorize edilmiş olan testiler az taşıyıcı katkılıdır. 100 no'lu testi dudak kenarının yarım cm altından başlayan bir kulpa sahiptir. 101 no'lu testi geniş ağızlı dar boyunlu kahverengi astarlıdır. Muhtemelen suyun kuyu ve benzeri yerlerden çıkarılması aşamasında kullanılmış olabilecek türde ya da taşıma, muhafaza etme aşamasında kullanılmış olabilecek formlardır.

3.5. BÜYÜK DEPOLAMA KAPLARI (Çizim 17-18:102-105)

Akarçay Höyük günlük kullanım kapları içinde 4 adet büyük depolama kabı ele alınmıştır. **102, 104, 105** numaralı depolama kapları HG 1, **103** numaralı depolama kabı ise HG 2 içinde kategorize edilmiştir. Ağız çapları 20 cm ile 26 cm arasında değişen büyük hacimli kalın cidarlı pithosvari kaplardır. Kalın cidarlı, büyük hacimli kaplar

---

¹⁶⁷ Rotroff, 2006, a.g.k., 69.

olmaları nedeniyle depolama amaçlı kullanılmış olmaları muhtemel kaplardır. Yerlerinden oynatılmaları zor olan kaplardır. 102-103 numaralı kaplar uzun boyunlu depolama kaplarıdır. 104-105 numaralı kaplar kısa boyunlu,

102 numaralı seramiğin ağız çapı, 19 cm-25 cm arasında değişen, pembemsi hamurlu, kremi-devetüyü astarlı yapının dış yüzeyi kapladığı benzerleri ile ağız kenarında siyah astar izleri olan benzerleri Zeugma'da ele geçmiştir. Burada ele geçen kırık parçanın büyük bir çoğunluğunun toprak altında kaldığı düşünülür.¹⁶⁸ Dudak kenarında üç silmenin yer aldığı Benzer ağız çapına sahip olan benzerler Tel Halaf'ta ele geçmiştir.¹⁶⁹

103-104 numaralı depolama kaplarında dudak yapısı derin bir kavis yaparak gövde kısmına doğru açılır. Bu tipin İÖ 1. yy'a tarihlendirilen benzerlerine Taşkun Kale'de¹⁷⁰ rastlanılır. 103 numaralı parçanın dudak kısmı üzerinde oval çukurlar yer alır.

3.6. Amphoralar

Amphoralar, Hellenistik Dönem ve Roma Dönem'inde insanların ihtiyaç duyduğu zeytinyağı, şarap ve katı olan diğer besin maddelerini taşımak için kullanılan büyük depolama kaplarıdır. Bu tip ürünleri taşımak için kumaş torba, sepet kullanılmış olabilir ancak bunlar uzak mesafeler arasında bir şey taşımak için uygun olmayan malzemelerdir. Amphoralar zeytinyağı, balık sosu gibi sıvı besinleri sızdırmadan taşımak için daha elverişliydi. Sadece sıvı olan ürünlerde değil katı yiyeceklerin de taşınmasında kullanılıyordu. Ağız kısımları, ahşap gibi organik maddelerden yapılmış bir kapak ile kapatılmış olabilir. Sivri dipleri metal ayaklıklara oturtularak kullanılırlardı. Taşınabilmeleri için yanlarda boyundan omuz kısmına ya da ağız kısmından omuza bağlanan sağlam iki kulpa sahiptir. Uzun mesafelerde gemilerle ya da at arabası gibi araçlar yoluyla taşınırdı. Taşıma amaçlı ilk amphoralar Doğu Akdeniz'de Suriye-Lebanese kıyılarında Kenanlı'lar tarafında İÖ 15. yy'da üretilmiştir. Mısır'la ticaret sıkı ticari ilişkileri vardı ve amphoralarda Mısır depolama kaplarının etkisi görülür. Tipik sivri düğme dipli, dar, uzun boyunlu ve güçlü omuz kısmı ve kulpludur. Gövde kısımları amphoranın diğer kısımlarına göre ince cidarlı ve muhtemelen

¹⁶⁸ P.M. Kenrick (2013). Pottery other than transport amphorae. Excavation at Zeugma. Oxford Archaeology. Plate 16:280-281.

¹⁶⁹ B. Hrouda (1963). Tell Halaf. *Die Kleinfunde aus historischer Zeit*. Berlin: De Gruyter. Plate 80 no 99.

¹⁷⁰ A. McNicoll (1983). Taşkun Kale Keban rescue excavations eastern anatolia. Oxford: B.A.R, 123-124.

bezemesizdi. Amphoralar Akdeniz ticareti yolu ile Kenanlı'lar tarafından İÖ 8. yy'da Fenikelilere ve İÖ yy'da Yunan'lar tarafından taşıma depolama formuna dönüştürülmüştür ve birçok formu üretilmiştir. Buradan Sicilya'ya ve İtalya'nın Güney'ine koloniler yoluyla Marmara ve Karadeniz'e de yine ticaret yoluyla yayılmıştır. Yunancada amphora "amphi" iki taraflı ve "phoreus" taşıyıcı anlamına gelen kelimelerden oluşur. Amphoralar ticaretin gelişmesinde önemli rol oynamışlardır. Taşıyıcı olarak önemli bir yer tutmuşlar ve bu onların farklı tiplerde uzun süre ve çok sayıda üretilmelerini de beraberinde getirmiştir.¹⁷¹ Ticari amphoralarda, üretim merkezleri işaret eden mühürler yer alır.¹⁷²

Akarçay Höyük malzemesi içinde amphoralar başlığı altında **106-111** numaralı kaburgalı ağızlı, silindir boyunlu amphora olabilecek kaplar ele alınmıştır.

112-120 katalog no'lu amphora ağız parçaları ele alınmıştır. 9 adet topuz dipli amphora, 11 adet sivri, dipli amphora, 2 adet yuvarlatılmış düz dipli ve bir adet mühürlü Rhodos amphorası kulp parçası ele alınmıştır. Burada ele geçen amhoralar Harabebezikan yerel üretimi mallardır.¹⁷³

3.6.1. Kaburgalı Amphoralar (Çizim 19:106-111)

106-111 numaralı kaburgalı ağızlı, silindir boyunlu amphoralar Ağız çapları 12 cm ile 13 cm arasında değişen hamur rengi ve katkısına göre HG 4 içinde ele alınmıştır. Hamur renkleri, katkı ve dokuları bakımından pişirme kapları hamurlarına benzerlik gösteririler. Yerel üretim olabilecek amphoralardır. Bu tip amphoraların kırmızı hamurlu iri taşçı, altın mika katkılı benzerleri Harabebezikan Höyük'te görülür.¹⁷⁴ Boyun üzerinde yer alan kaburga amphora için muhtemelen işlevseldir. Dudak kısmından gerilen deri ve benzeri bir örtünün kaburga altında bağlanması ya da etrafına gerilerek kapatılması yolu ile kullanılmıştır

3.6.2. Amphora Ağız parçaları (Çizim 20:112-120)

112-120 numaralı amphora ağız parçaları ele alınmıştır. Çapları 7 ile 11 cm

¹⁷¹ İ. Sakarya (2016). *Trade relation of ancient Burgaz from Archaic to mid of 4.th centuries: The amphorae evidence within the domestic contexts*. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. 20-22.

¹⁷² Berlin., Slane, 1997, **a.g.k.**, 160.

¹⁷³ Doç. Dr. Oğuz Alp'ten edinilen bilgiye göre Akarçay Höyük'te ele geçirilen Amphora buluntularının üretim merkezinin Harabebezikan Höyük olduğu, Harabebezikan Höyük'te bu tip amphoraların sağlam durumda ele geçirilmiş olanlarının yanı sıra amorf durumda olan çok sayıda örneğinin seramik üretim atölyesinde ele geçirilmiş olduğunu bilgisi edinilmiştir.

¹⁷⁴ Harabebezikan Höyük seramikleri içinde yer alan benzer amphoraların va olduğu bilgisi Doç. Dr Oğuz Alp'ten alınmıştır.

arasında değişiklik gösterir. Hamur özelliklerine göre, HG3, grupları içinde kategorize edilmiştir. Tipik özellik olarak dışa katlanmış dudak formlu olan amphoralarda kulp izine rastlanılmamıştır.

117 numaralı ağız parçasının dış yüzeyi kiremit kırmızısı, dış yüzey ve içyüzeyi kahverengi kırmızısı astarlı, Geç Pers Erken Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen benzerleri Arjoun'de ¹⁷⁵ rastlanılır.

122-130 numaralı amphora ağız parçaları, 1998 yılı Harabebezikan Höyük yüzey buluntuları olarak ele geçmiştir. Yalın yüzeyli, ağız kenarı kalınlaştırılmış, uzun boyunlu, kulpsuz amphoralardır. Tarihlendirmeleri güç görülmüştür. ¹⁷⁶

Söz konusu amphoralar Harabebezikan seramik üretim işliğinin başlıca üretimidir. Atölye etrafında, yüksek ısıya maruz kalmaları nedeniyle cürufişmiş, fırın atığı haline gelmiş üretim hatalı amphoralar çok sayıda ele geçmiştir. Ancak buna rağmen tüm halde ele geçen örneği yoktur. İşlikte ele geçen düğme dipli, sivri dipli ve topuz dipli amphoraların benzer hamur özelliklerine sahip olmaları ve çoğu kez beraber bulunmaları nedeniyle amphora ağız parçalarının devamı oldukları düşünülmüştür. İşlikte ele geçen testi ve amphoraların tümü yalın, taşçık, kum, mika ve bazı örneklerde şamot ve bitkisel katkılıdır. ¹⁷⁷ Amphoraların hamur renkleri, koyu kırmızı, açık kahverengi hamurlu dışta kendinden astarlı örneklerin yanı sıra, koyu kahverengi hamurlu, dışta, açık bej astar rengindedir. ¹⁷⁸

İç hamur renkleri, kızıl kahverengi, dış yüzeyleri açık kirli bej, bazı örneklerde kızıl kahverengi hamur renginde ince mat astara sahip buluntulardır. ¹⁷⁹ Amphora ağız parçalarının en yakın benzelerine, Koltuk Merç Tarlası'nda ele geçmiş olup Hellenistik ve Erken Roma malzemesi ile birlikte değerlendirilmiştir. ¹⁸⁰

122 numaralı parçada diğer buluntulardan farklı olarak dışa sarkın dudak yapısı içte bir basamak yapar. Depolama kabı olarak kullandıklarını bildiğimiz amphoraların bu örneğinde muhtemelen kabın ağızını kapatmak amaçlı bir kapak olabileceğini düşündürür.

¹⁷⁵ P.J. Par ve A.R. Millard (2003). *Excavations at Arjoun, Syria*. Londra: B:A:R. s. 261.

¹⁷⁶ Alp ve Tekinalp, 1999, **a.g.k.**, 217.

¹⁷⁷ Alp ve Tekinalp, 2001, **a.g.k.**, 385.

¹⁷⁸ Alp ve Tekinalp, 2001, **a.g.k.**, 388-389.

¹⁷⁹ Alp ve Tekinalp, 1999, **a.g.k.**, 221.

¹⁸⁰ G. Algaze., R. Breuninger ve J. Knustad (1994). The Tigris Euphrates archaeological reconnaissance Project: Final Report of the Birecik and Carchemish Dam survey areas. *Anatolica*. 20. Fig 92/30B.

Bu tip amphoraların atası sayılabilecek öncü örnekler, Fırat Nehri'nin batısında Akarçay Höyük'ün karşısında yer alan Şaraga Höyük'te ele geçmiştir. Devetüyü-bej renkteki benzerleri mezar hediyesi olarak kullanılmıştır. İÖ 7. yy- İÖ 8. yy'a tarihlendirilen amphoralar, bölgenin kendine özgü nehir taşımacılığında kullanılan tiplerin atası niteliğindedir. Öncü niteliğinde olan bu örneklerde, gövde çok sivri değildir, üçgen biçiminde olan omuzlar Hellenistik Dönem'de kavisli hale gelmiştir ve dudak yapısı bakımından Harabebezikan üretimi olan amphoralara oldukça benzer görünürler.¹⁸¹ Demir çağ'da kültürel bir formun varlığı Hellenistik Dönem'de de devam etmiştir.

Demir Çağ'dan Hellenistik Dönem'e uzanan bu süre boyunca üretimi devam etmiş olan amphoraların içinde ne taşıdıklarını tam olarak bilemeyiz. Ancak nehir taşımacılığına uygun oldukları için kültürel devamlılık gösterirler ve bu Kuzey'e kadar takip edilebilir durumdadır. Bu açıdan Güneydoğu Anadolu Kuzey Suriye kültürel geçişkenliğin devamlılığı niteliğini taşır. Yerleşimlerde Ele geçen amphoralar Güneydoğu Anadolu Kuzey Suriye amphora tipi olabileceğini destekler.

Yanık kiremit kırmızısı hamurlu, iç ve dış kahverengi astarlı, beyaz kum katkılı ve turuncumsu kahverengi hamurlu, yanık açık kırmızı dış yüzeye sahip, iri kum katkılı benzerler Orontes Deltası'nda Arjoun'da ele geçmiştir. Tell Mardikh¹⁸² Pers tabakalarında bu tip amphoralara rastlanılmıştır. Tell Nebi Mend'e¹⁸³ bir örnek ele geçirilmiştir. Tell Keisan'da¹⁸⁴ ele geçen benzer amphoralar için ithal amphora tanımlaması yapılmıştır.¹⁸⁵

İşlikte bulunan amphoraların, aslında orta ölçekli olan Harabebezikan için ihtiyaç duyabileceği sayının üzerinde olduğu düşünülür. Üretimi yapılan amphora ve testilerin, Fırat Nehri'nin su seviyesinin düştüğü durumlarda, nehir içinde büyük taşlardan oluşturulmuş rıhtımın kalıntılarından yola çıkılarak, Fırat Nehri üzerinde yapılan ticarete kullanıldıkları varsayılır.¹⁸⁶

Üretilen amphoraların, Akarçay Höyük, Şaraga Höyük'ten başlayarak Tel Keisan¹⁸⁷, Gezer¹⁸⁸, Ras Şamra¹⁸⁹, Tell Mardikh¹⁹⁰, Tell Nebi Mend¹⁹¹ ve Arjoun'a¹⁹²

¹⁸¹ Kulakoğlu ve Sertok, 2001, **a.g.k.**, 474.

¹⁸² Pamir, 2005, **a.g.k.**, 93.

¹⁸³ Pamir, 2005, **a.g.k.**, 93.

¹⁸⁴ Pamir, 2005, **a.g.k.**, 93.

¹⁸⁵ H. Pamir (2005). *The Orontes Delta Survey, The Amuq Valley regional projects, survey in the Plain of the Antioch and Orontes Delta, Turkey 9999-2000.* (Ed. K. A. Yener), USA: University of Chicago. S. 93.

¹⁸⁶ Alp ve Tekinalp, 2001, **a.g.k.**, 385.

¹⁸⁷ Pamir, 2005, **a.g.k.**, 93.

¹⁸⁸ Pamir, 2005, **a.g.k.**, 93.

kadar uzandığı görölür. Amphoraların ele geçtiği merkezlerin konumundan yola çıkılarak, amphoraların dağılımının Harabebezikan Höyük'ten aşığı yönde olduğu görölmüştür. Harabebezikan Höyüğün yukarisında yer alan yerleşmelerde bu buluntulara rastlanılamamıştır. Bu durum debisi yüksek olan Fırat Nehrinin, üretilen amphoraların Harabebezikan yukarisında yer alan yerleşimlere taşınmasını mümkün kılmamış olduğunu düşündürür. Benzer amphoralara sürekli aşığı yönde yer alan merkezlerde rastlanılmış olması amphoraların Fırat Nehri ticaretinde kullanılmış olduklarını da destekler.

3.6.3. Topuz Dipli Amphoralar (Çizim 21:121-129)

121-129 numaralı amphora dip parçaları ele alınmıştır. HG3 içinde ele alınırlar. Harabebezikan Höyük¹⁹³ ve Şaraga Höyük'te¹⁹⁴ rastlanılır. Akarçay Höyüğe konum olarak oldukça yakın olan Harabebezikan Höyük ile Hellenistik Dönem'lerinin çağdaş olma ihtimalleri düşünölür.¹⁹⁵ Yerel üretimi karşılayan amphoralar Fırat Nehri boyunca ticaret malzemesi olarak kullanılmıştır.

Hellenistik Dönem'e tarihlendirilen koyu kahverengi hamurlu, kendinden astarlı ve bej astarlı benzerlerine Harabebezikan Höyük'te¹⁹⁶, turuncu-siyah hamur renkli benzerlerine Avşan Kale'de¹⁹⁷, çark yapımı, orta pişirimli turuncu gri hamurlu benzerlerine Hammam Et-Turkman'da¹⁹⁸ rastlanılır.

3.6.4. Sivri Dipli Amphoralar (Çizim 22:130-140)

130-140 numaralı amphora diplerinin kum, mika katkılı; koyu kahverengi ve açık kahverengi hamurlu, dışta bej ve kendinden astarlı benzerlerine Harabebezikan Höyük¹⁹⁹ ve Şaraga Höyük'te²⁰⁰ rastlanılır.

---

¹⁸⁹ Pamir, 2005, **a.g.k.**, 93.

¹⁹⁰ Pamir, 2005, **a.g.k.**, 93.

¹⁹¹ Pamir, 2005, **a.g.k.**, 93.

¹⁹² Pamir, 2005, **a.g.k.**, 93.

¹⁹³ Alp ve Tekinalp, 2001, **a.g.k.**,381-412.

¹⁹⁴ Kulakoğlu ve Sertok, 2001, **217**.

¹⁹⁵ Deveci, 2004, **a.g.k.**, 268

¹⁹⁶ Alp ve Tekinalp, 2001, **a.g.k.**,389.

¹⁹⁷ Mitchel,l 1980, **a.g.k.**, s.154-93.

¹⁹⁸ Lazaro, 1988, **a.g.k.**, s. 268.

¹⁹⁹ Alp ve Tekinalp, 2001, **a.g.k.**,389-398.

²⁰⁰ Kulakoğlu ve Sertok, 2001, **a.g.k.**,215.

3.6.5. Yuvarlatılmış Düz Dipli Amphoralar (Çizim 23:141-142)

141, 142 numaralı amphora dipleri yuvarlatılmış düz dipli amphora grubu içine ele alınmıştır. Açık kahverengi, kirli bej hamurlu, kendinden astarlı benzerlerine Harabebezikan Höyük'te rastlanılmıştır.²⁰¹

3.6.6. Mühürlü Rhodos Amphorası (Çizim 23:143)

Yunanistan, Anadolu ve Mısır'a kadar uzanan deniz yolu güzergâhına sahip olan Rhodos²⁰² Arkaik Dönem'den itibaren Akdeniz ticaretinde önemli yere sahiptir.²⁰³ İÖ 900 'lü yıllarda Rhodos'lular kendi adları ile anılan denizcilik yasalarını ilan etmiştir.

Rhodos'un en erken amphoraları İÖ 4. yy'dan itibaren görülmeye başlanmıştır.²⁰⁴ Rhodos amphoraları kulpları üzerindeki mühürlerin İÖ 4. yy'dan İÖ 1.yy'a kadar sürdürülmüştür.²⁰⁵ Rhodos amphora mühürlerinde Helios büstü ya da sembolleri olan gül, üzüm salkımı yer alır.²⁰⁶

143 numaralı amphora kulp parçası ele geçen mühürlü tek örnektir. Yuvarlak halka içine 4/1 sola dönük giyinek durumda Helios başı yer alır. Helios başı etrafında ışın demeti ile resmedilmiştir. Mühür üzerinde hareli Helos başı etrafında Ευφρωνωρ yazıtı yer alır. Hellenistik Dönem'de mühürlerde Helios büstü tasvirini kullanan başka üreticilerde vardır. Bu üreticilerin aynı atölye için çalışıp çalışmadıkları bilinmiyor.

Ευφρωνωρ II ünvanlı imalatçı, tarafından yapılmıştır.²⁰⁷ İkincil olarak adlandırılan mühürler 8 yıl boyunca kullanılmıştır. Bu üreticinin yaptığı Helios tasvirleri, yalın Helios başı ve yalnızca omuzları görünen giyinek Helios büstü tasvirlerini içerir. ΑΒωξ ve Τμωλοξ, adlı üreticiler, Ευφρωνωρ II üreticisinin Helios büstüne benzer tasvirler yaptıkları için aynı üretimhaneyi kullandıkları düşünülür.

Ευφρωνωρ II, mühürlerde tüm çevresine kendi adını yazar ve diğer mühür üzerine eponim adını ve ay tasviri bulunurdu. Ay tasviri Helios'un kardeşi ay tanrısından

²⁰¹ Alp ve Tekinalp, 2001, **a.g.k.**,389.-398.

²⁰² H. Sonnabent (2001) Rhodos.Stuttgart:DNP.

²⁰³ A.K. Şenol (2009). AETAM'da bulunan amphoraların tipolojisi,Ticari amphora müzesi ve Akdeniz'de ticaretin izleri.122.

²⁰⁴ A.K. Şenol, G. Cankardeş. (2006). Klasik ve Hellenistik Dönem'de amphora üretim merkezleri ve mühürleme sistemler. İstanbul. 105.

²⁰⁵ V.R Grace (1953). The eponymous named on Rhodian amphora stamps. *Hesperia*.22 (2).s. 116-118.

²⁰⁶ C. Habicht (2003). Rhodian amphora stamps and Rhodian eponyms. *Rvenue des Etudes Anciennes. Tome.2, s.541-578.*

²⁰⁷ I. Dönem Ευφρωνωρ I ünvanlı imalatçı, 1982 yılında Criscuolo tarafından bulunmuştur.

gelir. Ευφρωνωρ II üreticisi, mühürlerine rahip (επιερεωξ,) yazıtı yerine επι kullanmıştır. Mühürler üzerindeki yazıtların harf yönü değişkenlik gösterebilir ancak genel olarak dışı dördüktür. Harfler yazılı oldukları alan içinde yarıçaplar arasında, bazen de iki satır arasında veya aralıklı olarak yazılmış versiyonları mevcuttur. Ancak bu farkların çok önemli olmadığı düşünülür. Ευφρωνωρ II'in kariyerinin son yıllarında Τεπυυ II eponim olmuştur ve Τεπυυ II ya da Τμωλοξ, alı üreticilerin Ευφρωνωρ II'nin yerini almış olması muhtemeldir.²⁰⁸

3.7. Diğer Kaplar

3.7.1. Amphoriskos (Çizim 24:144)

Amphoriskoslar içlerine yağ, şarap ya da parfüm konulan, amphoraların minyatür formlarıdır.²⁰⁹ Erken Bronz Çağ'da amphoriskosların cam ve kilden yapılmış örnekleri Akdeniz'de yaygındır. Yunan seramik formları içinde amphoriskoslar yaygın değildir. Yağ ve benzeri az miktardaki sıvı maddeleri taşımak ve muhafaza etmek için amphoriskosların yerine aryballos ve alabasterler sonrasında ise lekytos ve unguentariumlar kullanılmıştır. Mezopotamya ve Anadolu'da şişecik formunun alçak, küresel gövdeli örnekleri yaygındır. Uzun, dar boyunlu iki kulplu ve küresel gövdeli ve küresel dipli şişecikler sıvı maddeleri muhafaza etmek ve kısa mesafelerde taşıma işlevini yerine getirir. Levant'ta amphoriskos formunun Bronz, Demir Dönem'leri ve Pers Hellenistik Dönem'leri boyunca üretimi devam etmiştir.²¹⁰

Akarçay Höyük günlük kullanım kapları içinde amphoriskos olabilecek 144 numaralı 1 adet kaide ele geçmiştir. Kabın tümü ele geçmediği için amphoriskos olup olmadığı net değildir. HG2 içinde ele alınmış olan dip parçası, ince taşçık katkılı, ince cidarlıdır. Benzer çap ve cidar kalınlığında olan örnekleri, İnce cidarlı, siyah astarlı formları İÖ 2.yy İÖ 1.yy'da Jericho'da ortaya çıkarılmış ve bardak formu olarak tanımlanmıştır.²¹¹

3.7.2. Unguentarium(Çizim:144-150)

²⁰⁸ G. Finkielsztein, (2001). Chronologie détaillée et révisée des éponymes amhoriques rhodiens, de 270 a 108 av. J.-C. Environ. England:BAR Internation Series. S.137.

²⁰⁹ Sparkes., Talcott, 1970, a.g.k., 155.

²¹⁰ A. Berlin., K.W. Slane. (1997). *Tell Anafa II, The Hellenistic and Roman Pottery*. Ann Arbor:Kelsey Museum. 54.

²¹¹ Gitin, 2015, a.g.k., 634-635.

Tipik formu, dar ağızlı, uzun boyunlu, bombeli gövdeli ve kulpsuzdur. Unguentarium adlandırması bu tipin Hellenistik ve Roma Dönem'lerindeki adıdır. Daha erken örnekler şişecik ve alabaster olarak adlandırılmıştır. Yunanistan'da pek çok spesifik formu yaygın biçimde görülür. Çeşitli formlardaki tiplerinin yaygın olarak görülmesi alıcıların yerel üreticilere kolay ulaşabildiklerini düşündürmüştür. İÖ 2. yy başlarında unguentariumlar Filistin'de yaygın hale gelmiştir. Burada görülen formlar, ince, uzun boyunlu ve yunan tiplerine göre gövdesi daha uzundur.²¹²

Parfüm, koku kapları olan unguentariumların genel adı lydion'dur. Yunanistan'da üretilen örnekleri Sardis'te ele geçmiştir. Şişkin gövdeli, kalın cidarlı, konik dipli olan formları, Lidya tiplerinden türetilmiştir. Bu formun kalın cidarlı olması iç haznelerini daraltmıştır. Lidya ve Yunanistan'ın doğusundan unguentarium formunun "Bakaris" olarak bilinen tipi ithâl edilmiştir.²¹³

Hellenistik Dönem'den önce parfümün genellikle cam kaplarda ve alabaster gibi taş malzeme içinde ticareti yapılmıştır. Hellenistik Dönem boyunca unguentariumların üretimi devam etmiştir. Üretilen ilk seramik şişeler daha lüks ve pahalıydı. Litaratürde unguentaria olarak isimlendirilmiştir. Küçük, sağlam ve kolaylıkla taşınabilir olmaları onların üretildikleri yerden daha uzak bir yere taşınabilmelerini sağlamıştır. Pek çok ithâl unguentaria Filistin'de bulunmuştur. Önemli üretim merkezleri Güney Suriye ve Filistin'dedir. İÖ. 3. yy'a kadar cam unguentariumların seramik imitasyonları yapılmış ve kısa süre sonra imitasyonlar sona ermiştir. İÖ. 2. yy boyunca unguentariumların birçok çeşidi yapılmıştır.²¹⁴ Parfüm kabı olmasının dışında unguentariumlar cenaze ritüellerinde de kullanılmışlar ve Hellenistik mezarlarda çok sayıda ele geçmiştir. Muhtemelen bunun nedeni ölünün parfümlenmiş olması ve mezar hediyesi olarak uygun olmasıdır.²¹⁵

Akarçay Höyük günlük kullanım kapları içinde 6 adet unguentarium ele geçmiştir. 145-146, 147-148, 149, 150 numaralı unguentariumlar birbirlerinden farklı tipoloji gösterirler. 146-147 numaralı unguentariumlar HG5 içinde kategorize edilmiş olan gri ve soluk kırmızımsı hamura sahip ince cidarlı kötü pişirimidirler. Kaide çapları 2cm ile 3 cm arasında değişiklik gösterir. Oldukça ince cidarlıdır. Bu tipin İnce cidarlı, siyah astarlı İÖ 2.yy İÖ 1 yy'a tarihlendirilen benzerleri Jericho'da ele geçmiştir.

²¹² Berlin., Slane. 1997, a.g.k., 58-61.

²¹³ Sparkes., Talcott, 1970, a.g.k., 157.

²¹⁴ Gitin, 2015, a.g.k., 639.

²¹⁵ Rotroff, 2006, a.g.k., 139-140.

ve bardak dipleri olarak ele tanımlanmıştır.²¹⁶ Ancak incelenen örneklerin kaide çaplarının oldukça küçük olması unguentarium olma olasılıklarını desteklemiştir. 148 numaralı unguentariumlar 145 ve 146 numaralı unguentariumlardan farklı olarak, düz dipli, kaideden yukarı doğru genişleyen forma sahiptir. HG1 hamur içinde kategorize edilmiş olup, devetüyü bej hamura sahiptirler. Kötü pişirim nedeniyle hamur yeşile dönük bir renk almıştır. Kaide ve gövdenin bir kısmı olduğu için kulplu olup olmadığını bilemiyoruz. İÖ 2. yy İÖ 1. yy başlarına tarihlendirilen, Orta iyi pişirilmiş örneklerine Kedeş'te rastlanılmıştır²¹⁷ 149, 150 numaralı kaidenin çark yapımı, soluk kahverengi, kırmızı astarlı benzerlerine Zeviya Kavla'da²¹⁸ rastlanılır. 160 numaralı kaidenin soluk kahverengi hamurlu, mika katkılı, dış yüzeyi yıpranmış kahverengimsi yeşil astarlı benzerlerine İkaros'ta²¹⁹ rastlanılır. Koku kapları Mezopotamya'da Assur ve Sasaniler Dönem'inde oldukça yaygın kullanım görmüştür. Dura'da mezar buluntusu olarak ele geçirilmiş olan bu tipin örnekleri Seleucia'da kozmetik kabı olarak günlük kullanım içinde yer bulmuştur. Bahreyn'de İS 1. yy'a tarihlendirilen benzerler mezar buluntusu olarak ele geçmiştir.²²⁰

3.7.3. Minyatür Kaplar (Çizim:151)

Merhem, İlaç ya da kozmetik kabı olarak kullanılmış olabilecek buluntu grubudur. İlaç hazırlama ve saklama aşamasında kullanılmış olabilir.²²¹ İnce cidarlı küçük boyutlu olan bu formlar, astarlı ya da kısmen glazürlü olan çömleklere göre satın alınabilirliklerinin daha yüksek mallar olabilir. Mezar hediyesi olarak da kullanılmış oldukları düşünülmektedir.²²²

Ağız çapları gövdeden kaideye kadar olan yarı bölümlerine neredeyse eşit genişlikte olarak tanımlanan kulpuz küçük formlardır. Kalın dipli daraltılmış taban ve boyunlu olmaları ve kalın cidarlı küçük boyutlu olmaları metal kaplar kadar sağlam olmalarını sağlamıştır. Kendine özgü ve pratik şekilleri içlerinde muhtemelen katı ve az miktarda olabilecek şeyler için kullanmış olduklarını destekler. Doğu Akdeniz'de işlevlerini ayırt edici damgalara sahip olan örnekleri ortaya çıkarılmıştır. Damgalar ve yazıtlar kapların omuz ve gövde kısımlarında görülür.²²³ Ele geçirilmiş olan damgalı

²¹⁶ Gitin, 2015, **a.g.k.**, 634-635.

²¹⁷ Zilberstein, 1995, **a.g.k.**, 663-664.

²¹⁸ N. Erdoğan., A. T. Ökse, 2018, **a.g.k.**, 298-299-365-366.

²¹⁹ Hannestad, 1983, **a.g.k.**, 43.

²²⁰ Hannestad, 1983, **a.g.k.**, 43.

²²¹ Rotroff, 2006, **a.g.k.**, 164.

²²² Sparkes., Talcott, 1970, **a.g.k.**, 230.

²²³ Gitin, 2015, **a.g.k.**, 639.

örneklerinde göz merhemi için kullanılmış oldukları üzerindeki damgadan tespit edilebilmiştir. Üzerinde işlevlerini ayırt etmek amaçlı yazıtlı örnekleri mevcuttur. Tel Dor'da ele geçmiş olan yazıtlı kapların muhtemelen ilaç kabı oldukları düşünülür.²²⁴

Minyatür kaplar başlığı altında **151** numaralı seramik ele alınmıştır. HG1 içinde değerlendirilen kabın benzerleri bulunamamıştır.

---

²²⁴ Zilberstein, 1995, **a.g.k.**, 302.

SONUÇ

Fırat Nehri doğusunda yer alan Akarçay Höyük, Mezopotamya ve Anadolu arasında yer alan bölgede konuşlanmıştır. Mardin, Gaziantep, Adıyaman, Diyarbakır ve güneyde İran, İsrail, Irak ile bağlantısını sağlayan Suriye ile komşudur. Coğrafi koşullar bölgede ticaretin karayolu ile yapılmasını güçleştirmiştir. Bu nedenle ticaret, nehir taşımacılığı yolu ile yapılmıştır. Birbirine yakın konumda yer alan uygarlıklar arasındaki ticaret ele geçen seramikler yoluyla izlenebilmektedir.

Akarçay Höyük'te Abdullah Deveci ve Yalçın Megen tarafından gerçekleştirilen kurtarma kazıları 1998 yılından 2007 yılına kadar sürdürülmüştür. Ortaçağ, Roma ve Hellenistik tabakaları tespit edilen I, K, N, O, P, R açmalarda çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmalarda Höyük'te Ortaçağ tabakası altında Roma, Hellenistik, Klasik ve Pers Dönemi'ne ait tabakalar tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen kazılarda Ortaçağ, Hellenistik ve Roma Dönem'i tabakalarından günlük kullanım kapları içinde değerlendirilen depolama kapları, pişirme kapları ile kaliteli kaplar içinde yer alan kandiller, kırmızı astarlı ve siyah firnisli kâseler ele geçmiştir. Tez kapsamında günlük kullanım kaplarının kil, astar özellikleri bakımından sınıflandırılması ve tipolojik açıdan değerlendirmeleri yapılmıştır.

Kil rengi ve katkı maddeleri bakımından incelenen günlük kullanım kaplarına ait örneklerin katkı maddeleri bakımından gri mallar dışında genel olarak değişen büyüklüklerde taşçık, kireç, siyah kum, altın ve gümüş mika katkısına sahip oldukları görülür. Kâseler, pişirme kapları ve çömleklerin dudak ve gövde kısımlarında yer alan boya izleri dışında genellikle kendinden astarlı kaplardır. İthâl olabilecek gri mallar ise ince cidarlı, parlak yüzeyli az ve ince taşçık ve kireç katkısına sahip olan iyi pişirimli kaplardır. Katkı maddeleri bakımından bahsedilen özelliklerde olan Akarçay Höyük günlük kullanım kapları hamur renkleri bakımından genel olarak servis, hazırlık, sıvı, depolama kaplarında görülen devetüyü-bej rengi HG1 içinde değerlendirilmiştir. Pişirme kaplarında görülen kırmızı, kırmızımsı kahverengi hamurlu seramikler HG2 ele alınmıştır. Amphoralar ise kendi içlerinde açık, soluk kırmızı ve pişirme kaplarının hamur rengi ile büyük benzerlik gösteren HG3 ve HG4 gruplandırılan iki grup saptanmıştır. Akarçay malzemesi içinde Saptanan hamur gruplardan HG1, 102 seramikte görülür. en yüksek oran bu grupta görülür. HG2 14 seramikte görülür. HG3 38 amphorada görülür. HG4 6 amphora da görülür. HG5 ise 2 seramikte görülen hamur rengidir.

Hamur katkısı bakımından bahsedilen özelliklere sahip olan seramiklerin hamur

renkleri Fırat Havza'sı boyunca yer alan diğer merkezlerde de görülen, devetüyü-bej rengi, kırmızı, kırmızımsı kahverengi, açık, soluk kırmızı hamura sahip olmaları bakımından paralellik gösterirler.

Akarçay höyüğün kuzey, güney, doğu, batı yamaçlarında Ortaçağ, Hellenistik Roma Dönemi tabakalarından ele geçen Hellenistik Dönem'e tarihlenen 161 adet günlük kullanım kabı kendi içinde servis kapları, pişirme kapları, hazırlık kapları, sıvı kapları, amphoralar ve diğer kap formları olarak sınıflandırılmıştır. Kil, astar özellikleri ve tipolojik sınıflandırmalarına göre ele alınmışlardır. Buna göre 25 adet servis kabı içinde 8 adet çanak, 16 adet kâse, 1 adet bardak dibi ele alınmıştır. 14 adet pişirme kabı içinde 2 adet tencere, 8 adet pişirme kabı ile 4 adet kapak ele alınmıştır. Hazırlık kapları kategorisinde toplam 76 adet seramik içinde 69 adet çömlek, 1 basin, 3 mortarium, 1 huni, 2 akıtacak ele geçmiştir. Sıvı kapları başlığında 2 adet testi ele alınmıştır. Akarçay malzemesi içinde az sayıda bulunan pithosvari 4 adet büyük depolama kabı ele alınmıştır. Çalışma kapsamında ele alınan seramikler arasında en büyük grubu 38 adet örnek ile amphoralar oluşturmaktadır. Bunların dışında kalan 6 adet unguentarium ve 1 adet minyatür kap tez kapsamında diğer kaplar başlığı altında ele alınmıştır. Sınıflandırması yapılan kaplar form özelliklerine göre alt gruplara ayrılmıştır.

Servis kapları içinde gruplaması yapılan çanaklar, geniş ağızlı, dudak kenarı iç çekik ağızlı ve dudak kenarı dışa çekik ağızlı olmak üzere üç form grubuna ayrılarak incelenmiştir. Burada ele alınan diğer bir seramik grubu ise kâseler ve bir örnekle ele alınan bardaktır.

Pişirme kapları içinde 2 adet küresel gövdeli tencere, 4 adet konik ve çan formulu kapak ve 8 adet formu tespit edilememiş yarı-kapalı pişirme kabına ait ağız, dudak ve boyun parçaları ele alınmıştır.

Günlük kullanım kaplarının büyük çoğunluğunu hazırlık kapları olarak tanımlayabileceğimiz grup meydana getirmektedir. Bu grup içinde çömlükler, basin, mortariumlar, huni, akıtacak gibi formlar yer almaktadır. Çömlükler grubu ağız çaplarına göre orta ve küçük boyutlular olmak üzere iki grupta toplanmıştır. Bu gruplardaki örnekler dudak ve boyun formlarına göre sınıflandırılmıştır.

Buna göre çömlükler, kendi içinde ağız ve boyun formlarına göre yedi alt grupta sınıflandırılmış ve incelemesi yapılmıştır.

Az örnekle temsil edilen basin, mortarium, huni ve akıtacakların hamur ve biçim özelliklerine göre değerlendirmesi yapılmıştır. Sıvı kapları içinde iki adet testi formu ele alınmıştır. Depolama kapları büyük hacimli kaplar olarak ele alınıp hamur ve biçim

özellikleri değerlendirmesi yapılmıştır.

Demir Çağ'dan Hellenistik Dönem'e uzanan bu süre boyunca üretimi devam etmiş olan amphoraların Akarçay Höyük malzemesi içinde önemli bir sayıya sahiptir. Akarçay Höyük'te ele geçen amphoralar formlarına göre sınıflandırılmıştır. Yapılan sınıflandırmaya göre, kaburgalı amphoralar, sivri dipli amphoralar, düğme dipli amphoralar ve düz dipli amphoralar başlıklarına ayrılmıştır. Demir Çağ'dan Hellenistik Dönem'e kadar şaraga Höyük'ten başlayarak Tel Keisan, Gezer, Ras şamra Tell Mardikh, Tell Nebi Mend ve Arjoun'a kadar uzanan merkezlerde izlerine rastlanılan amphoralar Güneydoğu Anadolu ve Suriye arasındaki nehir ticaretini ortaya koyar.

Akaay Höyük hamur gruplarından HG1, HG2, HG3 konum olarak yakın merkezlerde de görülen hamur rengi ve aynı grup buluntularda rastlanılır. HG1 seramikler Avşan Kale depolama kaplarında, Salat Tepe depolama kaplarında, HG2, Harabebezikan Höyük Avşan Kale, Zeugma'da rastlanılır. HG4 kaburgalı amphoralara yalnızca Harabebezikan Höyük'te rastlanılmıştır. HG5 gri hamurlu seramikler yakın merkezlerde rastlanılmayan hamur grubudur.

Sınıflandırması yapılan kaplar Akarçay Höyüğe yakın Fırat Nehri Havza'sında yer alan ağdaş yerleşimlerden ortaya ıkarılan Hellenistik Dönem'e ait günlük kullanım kapları ve bölgedeki nehir ticareti göz önünde bulundurularak yoğun olarak Suriye yerleşimlerinde İsrail ve Basra körfez'ine kadar uzanan alan içinde Hellenistik Dönem'e tarihlenen benzer kaplardan faydalanılarak Akarçay Höyük günlük kullanım kaplarının değerlendirmesi yapılmıştı

KATALOG

KATALOG

Katalog No: 1

Form: Çanak
Buluntu Yeri: AH99. I. XV-A1/C8. K.20
Ölçüler: A.Ç.:28 cm Y.:5cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri taşçık, kireç katkılı hamur

Katalog No: 2

Form: Çanak
Buluntu Yeri: AH99. I. XVI-A1. K:18
Ölçüler: A.Ç.:20 cm Y.: 5,3 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce ve az miktarda taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 3

Form: Çanak
Buluntu Yeri: AH02. I. XIII-A. K:1
Ölçüler: A.Ç.:26 cm Y.:4,4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce ve az miktarda taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 4

Form: Çanak
Buluntu Yeri: AH02. N. XV-A. K:19
Ölçüler: A.Ç.:27 cm Y.:2,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Mika,kum ve az miktarda taş katkılı hamur.

Katalog No: 5

Form: Çanak
Buluntu Yeri: AH99. N. XV-B1. K.2
Ölçüler: A.Ç.:32 cm Y.:5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 6

Form: Çanak
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A. K:11
Ölçüler: A.Ç.: 26 cm Y.:5,6 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Taşçık katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 7

Form: Çanak
Buluntu Yeri: AH00. K:Batı Yamacı/ Yüzey buluntusu.
Ölçüler: A.Ç.: 31 cm Y.:4,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun taşçık ve mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 8

Form: Çanak
Buluntu Yeri: AH02. N. XV. K:12
Ölçüler: A.Ç.:26 cm Y.:5,1 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun, İnce taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 9

Form: Çanak
Buluntu Yeri: AH99. O. XV-A1. K.3
Ölçüler: A.Ç.:26 cm Y.:3,3 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 10 R 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: gümüş mika, ince az taşçık, az kireç katkılı, gözenekli hamur.

Katalog No: 10

Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH01. P. XV-B1. K:Yüzey Toprağı
Ölçüler: A.Ç.:29 cm Y.:4,3 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun taşçık ve altın

mika katkılı iyi pişmiş hamur yapısı.

Katalog No: 11
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH02. I. XIV-A1. K:41
Ölçüler: A.Ç.:23 cm Y.:3,8 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Oldukça az taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 12
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH00. I. XII-A1. K:25
Ölçüler: A.Ç.:23 cm Y.:3,4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, altın mika, gözenekli, iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 13
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH99. I. XII-A1. K:1
Ölçüler: A.Ç.:18 cm Y.:3,2 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun taşçık, altın mika ve kireç katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 14
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH99. O. XV-A1. K:6
Ölçüler: A.Ç.:20 cm Y.:3,1 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun taşçık, altın mika ve kireç katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 15
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH99. J. XVI-A1. K:17
Ölçüler: A.Ç.:11 cm Y.:1,9 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 10 YR 7/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda kum ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 16
Form: Kâse

Buluntu Yeri: AH02. N. XV. K:16
Ölçüler: A.Ç.:21 cm Y.:6,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yüksek oranda mika, taşçık katkılı, az miktarda ancak iri taneli kireç katkılı, yoğun gözenekli hamur yapısına sahip. Dudak kısmında yanık izlerine rastlanır.

Katalog No: 17
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH00. I. XII-A1. K:25
Ölçüler: A.Ç.:18 cm Y.:6,9 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 18
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH02. N. XV. K:16
Ölçüler: A.Ç.:20 cm Y.:3,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda kireç ve taşçık katkılı, gözenekli iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 19
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH02. N. XV. K:16
Ölçüler: A.Ç.:18 cm Y.:3,9 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Oldukça az miktarda kireç ve taşçık,katkılı, yoğun gözenekli hamur.

Katalog No: 20
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH99. I. XVI-A1. K:10
Ölçüler: A.Ç.:19 cm Y.:6,7 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 21
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH99. I. XVI-A1. K:10
Ölçüler: A.Ç.:19 cm Y.:3,7 cm
Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, altın mika, gözenekli, iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 22
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH02. I. XIV-A. K. 41
Ölçüler: A.Ç.: 20 cm Y.:6,4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az ince taşçık, altın mika katkılı hamur.

Katalog No: 23
Form: Kâse
Buluntu Yeri: AH01. P. XV-B1. K:Yüzey buluntusu
Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:5,8
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/3
Astar Renk: -
Hamur Tanımı: Az ancak iri kireç katkılı, gözenekli, iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 24
Form: Kâse Kaidesi ?
Buluntu Yeri: AH.99. I. XV-A1 / A8. K. 20
Ölçüler: K.Ç.:3,7 cm Y.:1,3 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 10 YR 7/3
Astar Renk: -
Hamur Tanımı: Az miktarda kum ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 25
Form: Tencere
Buluntu Yeri: AH01. I. XIII-B1. K:65
Ölçüler: A.Ç.:14 cm Y.:5,7 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: 2,5 YR 4/6
Hamur Tanımı: Oldukça az miktarda taşçık ve kireç katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 26
Form: Tencere
Buluntu Yeri: AH02. I. XII-A. K:9
Ölçüler: A.Ç.:18 cm Y.:11,1 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 2,5 YR 4/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve az miktarda altın mika katkılı hamur. büyük bir

bölümü yanık.

Katalog No: 27
Form: Pişirme Kabı
Buluntu Yeri: AH01. I. XIII-B1. K:74
Ölçüler: A.Ç.:15 cm Y.:3,2 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 2,5 YR 4/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun mika, kum ve kireç katkılı hamur.

Katalog No: 28
Form: Pişirme Kabı
Buluntu Yeri: AH01. I. XIV-B1. K:3
Ölçüler: A.Ç.:14 cm Y.:2,6 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 10 R 5/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce yoğun taşçık az miktarda kireç ve altın mika katkılı iyi pişmiş hamur. Gövdeye doğru yanık

Katalog No: 29
Form: Pişirme Kabı
Buluntu Yeri: AH01. I. XII-A2. K:2
Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:3,7 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 10 R 4/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri taşçık ve az miktarda kireç katkılı iyi pişirilmiş hamur. yanık

Katalog No: 30
Form: Pişirme Kabı
Buluntu Yeri: AH01. I. XIII- B1. K:-
Ölçüler: A.Ç.:16 cm Y.:3 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 10 R 4/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Taşçık katkılı iyi pişirilmiş hamur. Dudak kısmı yanık.

Katalog No: 31
Form: Pişirme Kabı
Buluntu Yeri: AH01. I-XII. A2 K.2
Ölçüler: A.Ç.:18 cm Y.:5,9 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 10 R 4/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun, iri kireç ve taşçık katkılı iyi pişirilmiş hamur. kısmen yanık.

Katalog No: 32

Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. XIII-B. K:74
Ölçüler: A.Ç.:14 cm Y.:4,2 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 2,5 YR 5/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun taşçık katkılı,
kötü pişmiş hamur.

Katalog No: 33
Form: Pişirme Kabı
Buluntu Yeri: AH02. N. XV-A. K:1
Ölçüler: A.Ç.:10 cm Y.:4,1 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İyi pişmiş hamur

Katalog No: 34
Form: Pişirme Kabı
Buluntu Yeri: -
Ölçüler: A.Ç.:8 cm Y.:19.7 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 10 R 4/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun ince taşçık, az
altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 35
Form: Kapak
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A1. K:1
Ölçüler: A.Ç.:19 cm Y.:3,6 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 10 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda taşçık ve
altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 36
Form: Kapak
Buluntu Yeri: AH02. J. XII-A. K:10
Ölçüler: A.Ç.:18 cm Y.:2,5 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 10 R 4/8
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce, yoğun taşçık katkılı
iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 37
Form: Kapak
Buluntu Yeri: AH02. I. X-A. K:-
Ölçüler: K.Ç.:3 cm Y.:2,1 cm
Hamur Grubu HG5
Hamur Renk: 10 YR 5/1
Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: İyi pişirilmemiş hamur.

Katalog No: 38
Form: Kapak
Buluntu Yeri: AH99. N. XV-B1. K:12
Ölçüler: K.Ç.:3,5 cm Y.:1,8 cm
Hamur Grubu HG5
Hamur Renk: 7,5 YR 5/1
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce ve az miktarda
taşçık ve kum katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 39
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. J. XV-A1. K:2
Ölçüler: A.Ç.:26 cm Y.:3,9 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 10 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Taşçık ve az altın mika
katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 40
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. J. XV-A1. K:23
Ölçüler: A.Ç.:20 cm Y.:4,4,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 8/2
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Taşçık ve mika katkılı iyi
pişmiş hamur.

Katalog No: 41
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH02. N. XV-A. K:25
Ölçüler: A.Ç.:20 cm Y.:4,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 5/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun altın mika katkılı
iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 42
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. O. XV- A1. K:8
Ölçüler: A.Ç.:21 cm Y.:4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 10 R 5/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri taşçık katkılı, yoğun
altın mika katkılı orta pişmiş hamur.

Katalog No: 43
Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH02. I. XII-B. K:9
Ölçüler: A.Ç.:24 cm Y.:3,7 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda taşçık katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 44
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH02. I. XII-A. K:9
Ölçüler: A.Ç.:21 cm Y.:5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Kireç, taş ve kum katkılı hamur. Yer yer iri tanelerin neden olduğu büyük gözeneklere sahiptir.

Katalog No: 45
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. I. IV-A1. K:1
Ölçüler: A.Ç.:18 cm Y.:5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 5/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, iri taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur yapısı.

Katalog No: 46
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A1. K:5
Ölçüler: A.Ç.:16 cm Y.:5,4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, iri taşçık, az altın mika katkılı, iyi pişmiş hamur yapısı.

Katalog No: 47
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH02. J. XII-A. K:10
Ölçüler: A.Ç.:18 cm Y.:4,5,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az kireç, taşçık, altı mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 48
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01.P-XV.B1 K.3
Ölçüler: A.Ç.:13 cm Y.:3,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4

Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 49
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. P. XV-B1. K:3
Ölçüler: A.Ç.:16 cm Y.:4,1 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az kireç, altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 50
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. N. XV-B1. K:14 / 09-04
Ölçüler: A.Ç.:10 cm Y.:3,3 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, altın mika, az taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 51
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. IX-A1. K:1
Ölçüler: A.Ç.:13 cm Y.:4,5 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 10 R 4/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri, yoğun kireç ve az miktarda altın mika katkılı gözenekli yapıya sahip iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 52
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. X-A1. K:19
Ölçüler: A.Ç.:11 cm Y.:5,8
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Oldukça iri taşçık, ve altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 53
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH06. K-XIX. K:Yüzey
Buluntusu
Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:3,9 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 8/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az kireç, az altın mika katkılı, iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 54

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH02. N. XV. K:12

Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:4,2 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 5 YR 7/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Az kireç, az taşçık katkı, iri taşların neden olduğu büyük gözeneklere sahip, iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 55

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH99. N.XV. B1. K:2

Ölçüler: A.Ç.:14 cm Y.:5,4 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 5 YR 7/4

Astar Renk:

Hamur Tanımı: İri taşçık ve mika katkı büyük gözenekli iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 56

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH01. I. II-B. K:8

Ölçüler: A.Ç.:16 cm Y.:3,4 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 10 R 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun taşçık, az altın mika katkı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 57

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH06. K. XIX. K:Yüzey toprağı

Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:2,8 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 7,5 YR 5/2

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: çok az kireç katkı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 58

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH99. J. XV-A1. K:2

Ölçüler: A.Ç.:10 cm Y.:2,5 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 7,5 YR 8/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun taşçık, az altın mika katkı orta pişirimli hamur.

Katalog No: 59

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH99. J. XV-A1. K:23

Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:4,7 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 10 YR 7/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: İri taşçık, az a. mika katkı, iri gözenekli ve iyi pişirimli hamur.

Katalog No: 60

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH02. I. XII-B. K.:9

Ölçüler: A.Ç.:16 cm Y.:4 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 7,5 YR 5/3

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Az kireç, az taşçık katkı kötü pişmiş hamur.

Katalog No: 61

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH01. I. IV-A1. K:2

Ölçüler: A.Ç.:14 cm Y.:3,9 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 7,5 YR 7/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Az taşçık katkı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 62

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH01. I. IV-A1. K:2

Ölçüler: A.Ç.:13 cm Y.:3,7 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 5 YR 5/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: İri taşçık, az mika katkı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 63

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH99. I. XV-A1. K:20

Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:2,4 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 2,5 YR 6/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Az kireç, altın mika katkı orta pişmiş hamur.

Katalog No: 64

Form: Çömlek

Buluntu Yeri: AH02. I. XIV-A1. K:41

Ölçüler: A.Ç.:15 cm Y.:3,3 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 5 YR 6/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Az iri taşçık ve az miktarda kırık seramik parçaları olan iyi pişmiş gözenekli hamur.

Katalog No: 65
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. X.A1. K:12
Ölçüler: A.Ç.:15 cm Y.:10,1 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: -
Hamur Tanımı: Az taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 66
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. O. XX- A1. K:1
Ölçüler: A.Ç.:17 cm Y.:3,2 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 5/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç taşçık ve altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 67
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: Konteks 09
Ölçüler: A.Ç.:11 cm Y.:5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun taşçık katkılı iyi pişmiş hamur yapısı.

Katalog No: 68
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A. k. 11
Ölçüler: A.Ç.:10 cm Y.:6,8 cm
Hamur Grubu HG5
Hamur Renk: 10 YR 7/3
Astar Renk: -
Hamur Tanımı: Az kireç, taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 69
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. O. XV-A1. K:8
Ölçüler: A.Ç.:9 cm Y.:9.7 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 5/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, iri taşçık, az altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 70
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. O. XV-A1. K:8
Ölçüler: A.Ç.:7 cm Y.:4,7 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun taşçık ve az atın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 71
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH02. I. XII-B. K:9
Ölçüler: A.Ç.:7 cm Y.:3,8 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun, ince taşçık ve az miktarda altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 72
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH00. K. XV-B1. K:22
Ölçüler: A.Ç.:9 cm Y.:4,1 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 8/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri taşçık, az altın mika katkılı iyi pişirimli hamur.

Katalog No: 73
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. N. XV-B1. K:3
Ölçüler: A.Ç.:6 cm Y.:2,8 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az taşçık ve altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 74
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH02. N. XV-A. K:25
Ölçüler: A.Ç.:7 cm Y.:2,8
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az taşçık ve altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 75
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH00. I. II-A1. K:42-43
Ölçüler: A.Ç.:10 cm Y.:4,1 cm
Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 2,5 YR 5/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun altın mika katkılı,
iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 76
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH02. N. XV-A. K:28
Ölçüler: A.Ç.:11 cm Y.:5,3 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 10 YR 8/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun taşçık, az kireç
katkılı, gözenekli, iyi pişmiş hamur yapısı.

Katalog No: 77
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. O. XV-A1. K:3
Ölçüler: A.Ç.:8 cm Y.:3,4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az iri taşçık, az kireç, az
altın mika katkılı.

Katalog No: 78
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. LXV-B1. K:26
Ölçüler: A.Ç.:9 cm Y.:5,7 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az iri taşçık ve az
miktarında kırık seramik parçaları olan iyi pişmiş
gözenekli hamu

Katalog No: 79
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A1. K:12
Ölçüler: A.Ç.:9 cm Y.:6,7 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 5/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri taşçık, az mika, az
kireç katkılı iyi pişmiş hamur yapısı.

Katalog No: 80
Form: Masa Üstü Amphorası
Buluntu Yeri: AH02. N. XV-A. K:25
Ölçüler: A.Ç.:7 cm Y.:10,4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 10 YR 7/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Kireç ve taşçık katkılı,
gözenekli iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 81
Form: Masa Üstü Amphorası
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A. K:-
Ölçüler: A.Ç.:10 cm Y.:4,1 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İyi pişmiş hamur.

Katalog No: 82
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A1. K:5
Ölçüler: A.Ç.:10 cm Y.:5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az taşçık katkılı iyi
pişmiş hamur.

Katalog No: 83
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. I. IV-A1. K:1
Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:6,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Kireç, altın mika katkılı,
iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 84
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH99. O. XV-A1. k. 01
Ölçüler: A.Ç.:13 cm Y.:9 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/4
Astar Renk: 2,5 yr 8/2
Hamur Tanımı: Az iri taşçık ve az
miktarında kırık seramik parçaları olan iyi pişmiş
gözenekli hamur.

Katalog No: 85
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. R. XV-A1. K:7
Ölçüler: K.Ç.:5 cm Y.:4,8 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/4
Astar Renk: 2,5 YR 4/4
Hamur Tanımı: Oldukça az miktarda
mika katkılı, tebeşirimsi yapıda orta pişmiş hamur.

Katalog No: 86
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. XIII-B1. K:74

Ölçüler: A.Ç.:6 cm Y.:4,6 cm
Hamur Grubu HG5
Hamur Renk: Gley 2 5/5PB
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri kireç ve yoğun taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 87
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH06. J. XVI-A. K:1
Ölçüler: K.Ç.:7 cm Y.:2,1 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 88
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. XIII-B1. K:74
Ölçüler: K.Ç.:9 cm Y.:3,7 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce taşçık katkılı orta derecede pişirilmiş hamur.

Katalog No: 89
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A1. K:5
Ölçüler: K.Ç.:10 cm Y.:3 cm
Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Oldukça az ve ince taşçık ve kum katılı, iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 90
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. X-A1. K:19
Ölçüler: K.Ç.:7 cm Y.:6,4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce taş katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 91
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH06. J. XVI- A.
Ölçüler: -
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: -

Hamur Tanımı: İnce taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 92
Form: Çömlek
Buluntu Yeri: AH01. I. XIII-B1. K:74
Ölçüler: -
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Oldukça az miktarda ince taşçık katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 93
Form: Basın
Buluntu Yeri: AH02, I. XIV-A. K.5
Ölçüler: A.Ç.:25 cm Y:4,6 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Taşçık, kireç altın mika katkılı hamur.

Katalog No: 94
Form: Unguentarium
Buluntu Yeri: AH99. J. XII-A1. K:7
Ölçüler: A.C.: bakılacak Y.:11,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, altın mika, gözenekli, iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 95
Form: Mortarium
Buluntu Yeri: AH01. I. IV-B. K:38
Ölçüler: A.Ç.:39 cm Y.:5,4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda ince taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 96
Form: Mortarium
Buluntu Yeri: AH99. I. XV-A1. K:3
Ölçüler: A.Ç.:27 cm Y.:7,4 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun, iri taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.Kısmen yanık.

Katalog No: 97

Form: Huni
Buluntu Yeri: kAH99. I. II-A1... 07
Ölçüler: A.Ç.:14 cm Y.:11,3 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 10 YR 7/4
Astar Renk: -
Hamur Tanımı: Az ancak iri taneli kireç ve az altın mika katkılı, orta pişmiş, tebeşirimsi dokusu olan hamur.

Katalog No: 98
Form: Akıtacak
Buluntu Yeri: AH01. I. XI- A1. K:5
Ölçüler: A.Ç.:7 cm Y.:4,7 cm
Hamur Grubu HG5
Hamur Renk: 2,5 YR 4/2
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 99
Form: Akıtacak
Buluntu Yeri: AH01. J. XIV-A1. K:33
Ölçüler: Ç.:3,5 cm Y.:5,9 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce kireç ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 100
Form: Testi
Buluntu Yeri: AH01. I. IV-B. K:38
Ölçüler: A.Ç.:6 cm Y.:3,3 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 101
Form: Testi
Buluntu Yeri: AH02. N. XV- A. K:5
Ölçüler: A.Ç.:9 cm Y.:5,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 102
Form: Büyük Depolama Kabı
Buluntu Yeri: AH99.I. XVI-B1. K:17
Ölçüler: A.Ç.:23 cm Y.:25 cm
Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az, ince taşçık, altın mika katkılı iyi pişmiş hamur

Katalog No: 103
Form: Büyük Depolama Kabı
Buluntu Yeri: AH00. I. XII-A2. K:D, E. 09-10-53.
Ölçüler: A.Ç.:26 cm Y.:8,8 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı; iyi pişmiş gözenekli hamur.

Katalog No: 104
Form: Büyük Depolama Kabı
Buluntu Yeri: AH99. J. XVI-B1/G5. K:-
Ölçüler: A.Ç.:23 cm Y.:13 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 105
Form: Büyük Depolama Kabı
Buluntu Yeri: AH99. I. XVI-B1. K:9
Ölçüler: A.Ç.:20 cm Y.:6,9 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İnce kireç ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 106
Form: Kaburgalı Amphora
Buluntu Yeri: AH99. I. XV-A1/C8. K:3
Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:10,7 cm
Hamur Grubu HG4
Hamur Renk: 2,5 YR 5/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri taneli kireç, taş ve biyotit katkılı kısmen yanık.

Katalog No: 107
Form: Kaburgalı Amphora
Buluntu Yeri: AH99. O. XV-A1/D3. K:1
Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:10,7 cm
Hamur Grubu HG4
Hamur Renk: 2,5 YR 4/2
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri taşçık, az altın mika katkılı hamur.

Katalog No: 108

Form: Kaburgalı Amphora

Buluntu Yeri: AH01. I. II-B. K:8

Ölçüler: A.Ç.: 13 cm Y.:7 cm

Hamur Grubu HG4

Hamur Renk: 2,5 YR 5/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: İri taneli kireç, taş ve biyotit katkılı kısmen yanık.

Katalog No: 109

Form: Kaburgalı Amphora

Buluntu Yeri: AH99. J. XV-A1. K:2

Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:5,1 cm

Hamur Grubu HG4

Hamur Renk: 2,5 YR 5/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: İri taneli kireç, taş ve biyotit katkılı kısmen yanık.

Katalog No: 110

Form: Kaburgalı Amphora

Buluntu Yeri: AH01. I. XIII-B1. K.71

Ölçüler: A.Ç.:12 cm Y.:4,5 cm

Hamur Grubu HG4

Hamur Renk: 5 YRR 5/3

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun altın ika katkılı, kireçli hamur.

Katalog No: 111

Form: Kaburgalı Amphora

Buluntu Yeri: AH00. I. XII-A1. K:50

Ölçüler: A.Ç.:21 cm Y.:5,3 cm

Hamur Grubu HG4

Hamur Renk: 2.5 YR 4/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun taşçık, az kum katkılı dış yüzey kireç tabakalı hamur.

Katalog No: 112

Form: Amphora

Buluntu Yeri: AH01. P. XV-B1. K:3-9.

Ölçüler: A.Ç.:8 cm Y.:8,4 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 113

Form: Amphora

Buluntu Yeri: AH05. I. XIV-A. K:Temizlik

Toprağı

Ölçüler: A.Ç.:6 cm Y.:4,8 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 114

Form: Amphora

Buluntu Yeri: AH99. O. XV-A1/D-7. K:1

Ölçüler: A.Ç.:7 cm Y.:4,5 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 115

Form: Amphora

Buluntu Yeri: AH99. I-XII-A1. K:16

Ölçüler: A.Ç.:6 cm Y.:8.4 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 116

Form: Amphora

Buluntu Yeri: -

Ölçüler: A.Ç.:6 cm Y.:3,3 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, altın mika, gözenekli, iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 117

Form: Amphora

Buluntu Yeri: AH06. J. XVI-A. K:2

Ölçüler: A.Ç.:7 cm Y.:6,8 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 118

Form: Amphora

Buluntu Yeri: -

Ölçüler: A.Ç.:6 cm Y.:3,9 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, altın mika, gözenekli, iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 119

Form: Amphora

Buluntu Yeri: -

Ölçüler: A.Ç.:6 cm Y:5,5 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 120

Form: Amphora

Buluntu Yeri: -

Ölçüler: A.Ç.:6 cm Y:4,6 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 121

Form: Topuz Dipli Amphora

Buluntu Yeri: -

Ölçüler: Y:24,Ç:4 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 5 YR 6/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 122

Form: Topuz Dipli Amphora

Buluntu Yeri: AH99. I. XII-A1. K:16

Ölçüler: Y.:6,7 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 123

Form: Topuz Dipli Amphora

Buluntu Yeri: AH99. I. XV-B1. K:27

Ölçüler: K.Ç.:7,4 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 5 YR 6/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: İnce taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 124

Form: Topuz Dipli Amphora

Buluntu Yeri: Konteks 11

Ölçüler: Y.:5,9 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 10R 5/3

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Az altın mika, az taşçık katkılı

Katalog No: 125

Form: Topuz Dipli Amphora

Buluntu Yeri: AH99. I. XV-B1. K:4

Ölçüler: Y.:9,9 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 10 R 5/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: yoğun taşçık, kireç z altın mika katkılı.

Katalog No: 126

Form: Topuz Dipli Amphora

Buluntu Yeri: AH99. K:Yüzey buluntusu

Ölçüler: Y.:4,3 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 5 YR 6/4

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 127

Form: Topuz Dipli Amphora

Buluntu Yeri: AH02. N. XV-A. K:24

Ölçüler: K.Ç.:4,7 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 2,5 YR 5/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Taşçık katkılı orta derecede pişmiş hamur.

Katalog No: 128

Form: Topuz Dipli Amphora

Buluntu Yeri: AH01. I. X-A2. K:1

Ölçüler: K.Ç.:2,1 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 7,5 YR 5/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Hamur Tanımı: Taşçık ve az miktarda altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 129

Form: Topuz Dipli Amphora

Buluntu Yeri: AH99. O. XV-A1. K:1

Ölçüler: Y.:8,4 cm

Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 5 YR 5/6

Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun taşçık ve altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 130
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri:
Ölçüler: Y:Y:20,8 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 5YR6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 131
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH01. P. XV-B1. K:3
Ölçüler: Y.:8,5 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 132
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH01. P. XV-B1. K:3-9
Ölçüler: Y.:8 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 133
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH01. I. XIII-B1. K:70
Ölçüler: Y.:6 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 134
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH99. I. XII-A1. K:7
Ölçüler: Y.:6,2 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 135
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH99. I. XII-A1. K:7
Ölçüler: Y.:5,6 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 136
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A1. K:12
Ölçüler: Y.:5,3 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 137
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH01. P. XV-B1. K:9
Ölçüler: Y.:4,6 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 5 YR 5/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Taşçık ve yoğun altın mika katkılı iyi pişmiş hamur. Kısmen yanık

Katalog No: 138
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH02. I. XII-B. K:9
Ölçüler: Y.:2,7 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 7,5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda kireç ve taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 139
Form: Düğme Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH02. J. XII-A. K:20
Ölçüler: Y.:2,9 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 7,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 140
Form: Sivri Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH99. I. XII-A1. K:7
Ölçüler: Y.:3,6 cm
Hamur Grubu HG3

Hamur Renk: 7,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: İri kireç , taşçık ve altın mika katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 141
Form: Düz Dipli Amphora
Buluntu Yeri: AH01. I. XIII-B1. K:71
Ölçüler: Y.:6 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 5 YR 6/3
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az ince taşçık ve az miktarda kireç katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 142
Form: Düz Dipli Amphora
Buluntu Yeri: yok
Ölçüler: K.Ç.:3,9 cm Y.:6,9 cm
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 143
Form: Mühürlü Rhodos Amphorası
Buluntu Yeri: AH99. N. XV-B1 K.2
Ölçüler:
Hamur Grubu HG3
Hamur Renk: 7,5 YR 7/4
Astar Renk:
Hamur Tanımı: az taşçık kireç katkılı kötü pişirilmiş.

Katalog No: 144
Form: Unguentarium
Buluntu Yeri: AH01. I. XI-A. K:-
Ölçüler: K.Ç.:2,2 cm Y.:2 cm
Hamur Grubu HG2
Hamur Renk: 10 R 5/8
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun ince taşçık ve az miktarda kireç katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 145
Form: Unguentarium
Buluntu Yeri: AH02. I. XIV-B
Ölçüler: A.Ç.:1,6 cm Y.:1,5 cm
Hamur Grubu HG5
Hamur Renk: 10 YR 4/1
Astar Renk: . -
Hamur Tanımı: Az ve ince taşçık ve mika katkılı iyi pişirilmemiş hamur

Katalog No: 146
Form: Unguentarium
Buluntu Yeri: AH02. I. XIV-B
Ölçüler: K.Ç.:1,3 cm Y.:2,5 cm
Hamur Grubu HG5
Hamur Renk: 7,5 YR 5/2
Astar Renk: -
Hamur Tanımı: Az miktarda taş, kireç mika katkılı iyi pişirilmemiş hamur.

Katalog No: 147
Form: Unguentarium
Buluntu Yeri: AH99. I. XV-B1/E4. K:10
Ölçüler: K.Ç.:6 cm Y.:9,8 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 Y 8/1
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az taşçık katkılı iyi pişmiş hamur.

Katalog No: 148
Form: Unguentarium
Buluntu Yeri: AH02. N. XV. K:12
Ölçüler: K.Ç.:5 cm Y.:8 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 2,5 YR 6/6
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Yoğun kireç, taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 149
Form: Unguentarium
Buluntu Yeri: AH02. N. XV-A. K:25
Ölçüler: K.Ç.:6 cm Y.:5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 5 YR 6/4
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda kireç ve mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

Katalog No: 150
Form: Unguentarium
Buluntu Yeri: AH02. I. XIV- B1. K:3
Ölçüler: A.Ç. 4,5 cm
Hamur Grubu HG1
Hamur Renk: 7,5 YR 5/2
Astar Renk: Kendinden astarlı
Hamur Tanımı: Az miktarda ince taşçık katkılı iyi pişirilmiş hamur. İç yüzde kısmen yanık.

Katalog No: 152
Form: Minyatür Kap
Buluntu Yeri: AH01. I. X-A1. K:12

Ölçüler: A.Ç.:3 cm Y.:4,5 cm

Hamur Grubu HG1

Hamur Renk: 2,5 YR 5/6

Astar Renk: Kendinden astarlı

Ham

ur

Tanı

mı:

İnce, yoğun taşçık ve altın mika katkılı iyi pişirilmiş hamur.

KAYNAKÇA

- Amyx, D. (1958). The Attic stelai, *Hesperia* içinde 163.
- Algaze, G. (1990). *Town and country in southeastern Anatolia, The stratigraphic sequence at Kurban Höyük*. USA: Chicago University.
- Algaze, G., Breuninger, R., Kundstad, J. (1994). The Tigris-Euphrates archaeological reconaissance project: Final report of the Birecik and Charchemish Dam survey areas. *Anatolica*, 20, 1-96.
- Alp, A.O. ve Tekinalp, V.M. (1999). Harabebezikan Höyük: 1998 araştırması. J. Öztürk ve N. Tuna (Editörler), *Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 1998 yılı çalışmaları* içinde (s. 215-228). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Alp, A.O. (2009). A group of late roman pottery from Harabebezikan Mound in upper Euphrates (Turkey). *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 201-216.
- Alp, A.O., Tekinalp M.V. (2001). Harabebezikan kazısı 1999 yılı çalışmaları. J. Öztürk ve N. Tuna (Editörler), *Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları* içinde (s. 381-412). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Alp, A.O., Dağ, H.U., Engin, A., Görmüş, A., Mustafaoğlu, G., Ökse, A.T. (2001). Salat Tepe 1999 yüzey araştırması. Tuna, N., J. Öztürk., J. Velibeyoğlu (Editörler), *Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları* içinde (s. 593-619). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Arımura, N., Atlı, N.B., Borell, F., Cruells, W., Duru, G., Özdoğan, A.E., Ibanez, J., Maede, O., Miyake, Y., Moliste, M., Özbaşaran, M. (2000). A new neolithic settlement in the Urfa region: Akarçay Tepe 1999. *Anatolia Antiqua*, 227-255.
- Ateş, G. (2003). *Die rote feinkeramik von Aizonai als lokaler Kulturträger*. Doktora Tezi. Heidelberg: Ruprecht Karls Universität, Institut Für Klassische Archäologie.
- Atlı, Atlı, N.B., Özdoğan, A.E., Özbaşaran, M., (1999). Akarçay Tepe 1998 araştırması. J. Öztürk ve N. Tuna (Editörler), *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1998 yılı çalışmaları* içinde (s. 63-73). Ankara: ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi.
- Atlı, N.B., Borell, F., Buko, R., Duru, G., Ibanez, J.J., Maede, O., Molist, M., Özbaşaran, M., Piquet, R., Sana, M., Wattez, J. (2002). Akarçay Tepe 2000. J. Velibeyoğlu., N. Tuna (Editörler), *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2000 yılı çalışmaları* içinde (s. 309-319). Ankara: ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi.

- Atlı, N.B., Borell, F., Duru, G., Ibanez, J.J., Maede, O., Miyake, Y., Molist, M., Özbaşaran, M., (2004). Akarçay Tepe 2001 yılı çalışmaları. J. Greenhalg., N. Tuna J., Velibeyoğlu., (Editörler), *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2001 yılı çalışmaları* içinde (s. 227-250). Ankara: ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi
- Atlı, N.B., Bucak, E., Duru, G., Molist, M., Özbaşaran, M. (2004). Akarçay Tepe 2002. H. Dönmez., K. Olşen., A. Özme (Editörler), 25. *Kazı sonuçları toplantısı* içinde (s. 303-310). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM Basımevi.
- Arımura, M., Atlı, N.B., Borell, F., Cruells, W., Duru, G., Özdoğan, A.E., Ibanez, J.J., Maede, O., Miyake, Y., Molist, M., Özbaşaran, M., (2004). Akarçay Tepe kazısı 1999. 22. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, İzmir: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.(kaynakçadan çıkarılabilir)
- Ayhan, A., Karul, N., Özdoğan, M. (2002). 2000 yılı Mezraa Teleliat kazısı. N. Tuna ve J. Velibeyoğlu (Editörler), *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2000 yılı çalışmaları* içinde (s. 101-129). Ankara: ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi.
- Berlin, A., Alane, K. W.(1997). *Tell Anafa II, The Hellenistik and Roamn pottery*. Ann Arbor: Kelsey Museum.
- Borrell, T.F. (2005). Flint procurement strategies in the neolithic site of Akarçay Tepe (Şanlıurfa) during the VIII th-VII th millenium cal. BC. *Anatolia Antiqua*. XIII, 1-14.
- British Museum. (1914). *Carchemish report on the excavations at Djerabis on behalf of the British Museum*. London: The Trustees of the British Museum.
- Cankardeş, G., Şenol, A.K. (2006). Klasik ve Hellenistik Dönem'de mühürlü amphora üreten merkezler ve mühürleme sistemleri. İstanbul.
- Curtis, J.E., Green, A.R., Knight, W. (1987-1988). Preliminary report on excavations at Tell Deir Situn and Graı Darkı. *Sumer*, XLV (1-2), 49-51.
- Curtis, J. (1989). *Excavations at Qasrij Cliff and Qhirbet Qasrij*. London: British Museum Publications.
- Curvers, H.H., Gerritsen, F.A., Maccormack, J.A., Miller, F.N., Schwartz, G.M., Weber, J.A. (2000). Excavations and survey in the Jabbul plain, western Syria: The Umm el-Marra Project 1996-1997. *American Journal of Archaeology*, 104 (3), 419-462.
- Crowfoot, G.M., J.W. Crowfoot., K.M.Kenyon. (1957). *The objects from Samaria*. London: Palastine Exploration Fund.
- Çambel, H. Braidwood, R.J. (1980). *Prehistoric Research in Southeastern Anatola*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.

- Çalğan, G. (2015). *Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunan Seramiksiz Neolitik Döneme ait bir buluntu merkezi Karahan Tepe*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çevik, Ö., Kozbe, G., Sağlamtimur, H. (2001). Pottery. A. Çilingiroğlu ve M. Salvini (Editörler), *Ayanis I ten years Excavations at Rusahinili Eiduru-kai 1989-1998* içinde (s. 85-154). Roma: CNR Istituto per gli studi micenei ed egeo -Anatolici
- Dağ, U.H., Engin, A., Görmüş, A., Tekinalp, M.V., Ökse, A.T. (2001). Mezraa Höyük 1999 araştırması. N. Tuna., J. Öztürk., J. Velibeyoğlu (Editörler), *Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları* içinde (s. 187-212). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Derin, Z., Sevin, V. (1989). *The Eastern Frontier of the Roman Empire*. Ankara: BAR.
- Deveci, A., Mergen, Y (2001). 1999 yılı Akarçay Höyük kazısı. O. Doonan., N. Tuna (Editörler kontrol), *ilsu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2002 yılı çalışmaları* içinde (s. 359-373). Ankara: ODTÜ TAÇDAM
- Deveci, A., Mergen, Y (2002). Akarçay Höyük 2000 yılı kazı çalışmaları. J. Velibeyoğlu., N. Tuna (Editörler kontrol), *ilsu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2002 yılı çalışmaları* içinde (s. 319-339). Ankara: ODTÜ TAÇDAM
- Deveci, A. (2004). Akarçay Höyük kazısı 2001 yılı çalışmaları. J. Greenhalgh., N. Tuna., J. Velibeyoğlu (Editörler), *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2001 yılı çalışmaları* içinde (s. 251-278). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Deveci, A., Ensert, H. K. (2011). 2002 yılı Akarçay Höyük kazısı. O. Doonan., N. Tuna (Editörler), *ilsu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2002 yılı çalışmaları* içinde (s. 185-203). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Diederik, J ve W, Meijer. (1989). *A survey in Northeastern Syria*. Leiden: L'intitut Historique Archéologique Néerlandais de Stamboul.
- Dittmann, R., Grewe, C., Huh, S., Schmidt, C. (2001). 1999 Şavi Höyük yüzey araştırması. N. Tuna., J. Öztürk., J. Velibeyoğlu (Editörler), *Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları* içinde (s. 233-251). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Dornemann, R.H. (1988). Tell Hadidi: One Bronze Age site among many in the Tabga Dam salvage area. *BASOR*. 270, 13-42.
- Duru, G. (2013). *Tarih öncesinde insan-mekan, topluluk-yerleşme ilişkisi: MÖ 9. Bin sonu- 7. Bin başı, Aşıklı ve Akarçay Tepe*, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Egami, N., Masuda, S. Ve İwasaki, T. (1979). *Preliminary Report of*

- Archaeological Researches in Syria*. Tokyo: Ancient Orient Museum.
- Erdoğan, N., Ökse, A. T. (2018). *İlsu Barajı inşaat sahası kurtarma kazıları III Roma İmparatorluk Dönemi Orta-Yakın Çağ yerleşimleri*. Mardin: Mardin Müzesi. 240-304.
- Fırat, G. (2018). *Parion Yamaç Hamamı 1515-1260 sektörü Hellenistik Dönem seramikleri*. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Finkielsztejn, G. (2001). *Chronologie détaillée et révisée des éponymes amphoriques rhodiens, de 270 a 108 av.J.-C.environ*. England:BAR International Series 990.
- French, D.H., Moore, J., Russell, H.F. (1982). Excavations at Tille 1979-1982 an interim report. *Anatolian Studies*, 32, 161-187.
- Habicht, C. (2003). Rhodian amphora stamps and Rhodian eponyms. *Revue des Etudes Anciennes. Tome. 105 (2)* s.541-578.
- Hannestad, Lise. (1983). *Ikaros the Hellenistic settlements, volume 2:1 The Hellenistic Pottery from Failaka. Volume 2:2 The Hellenistic pottery catalogues and plates*. (XVI, 2). Danish: Jutland Archaeological Society Publications.
- Harper, R. (1980). Athis- Neocaesarea- Qasrin- Dibsı Faraj, Le Moyen- Euphrate, zone de contacts et d'échanges. *Actes du colloque (Strasbourg 1977)*, 331-348.
- Hartal, M., Syon D., Stern, E., Tatcher, A. (2016). *AKKO II The 1991-1998 Excavations The Early Periods*. Jerusalem: Israel Antiquities Authority.
- Hayes, J. W. (1985). *Sigillate Orientali*. In *Enciclopedia dell'Arte Classica e Orientale. Atlante delle Forme Ceramiche II. Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo, 1-96*. London: The British at Rome.
- Hiden, W.I. (2003). Keramik aus Hellenistischer bis frühbyzantinischer zeit aus taviu Büyük Nefes: Bemerkungen und übersicht über das begehungsmaterial der kampagnen 1998-2000 aus drei ausgewählten bereichen des stadtgebietes. *Anatolia Antiqua*, XI, 253-322.
- Holland, A.T. (2006). *Archaeology of the Bronze Age, Hellenistic, and Roman remains at an ancient town on the Euphrates River. Excavations at Tell Es-Sweyhat, Syria volume 2, part 2: Figures and Plates*. (125). Chicago: Oriental Institute Publications.
- Gitin, S. (2015). *The ancient pottery of Israel and its neighbors from the Iron Age through the Hellenistic Period*. Jerusalem:Israel Exploration Society.
- Günneweg, J., Perlman, I., Yellin, J. (1983). J. Aviram, T. Dothan, E. Stern ve Y. Yadin (Ed), *The Provenience, Typology and Chronology Of Eastern Terra Sigillata*. Jerusalem:
- Grace, V.R. (1953). The Eponymous named on Rhodian amphora stamps. *Hesperia*.22, (2). 116-128.
- Gschwind, M. (2006). Roman Pottery from Zeugma: continuity, change and the

- central Euphrates perspective. *Uluslar Arası Geçmişten Geleceğe Zeugma Sempozyumu*, s. 55-69.
- Ian, M., Pemberton, E., Sagona, A. (1992). Excavations at Büyüktepe Höyük, 1992. *Anatolian Studies*, 42, 29-46.
- Ian, M., Pemberton, E., Sagona, A. (1993). Excavations at Büyüktepe Höyük, 1992. *Anatolian Studies*, 43, 69-83..
- Jackson, H. (2002). *Jebel Khalid on The Euphrates: Report on Excavations 1986-1996*. Sydney: Meditarch University of Sydney.
- Johnson, B.L. (2008). *Archaeological Excavations at Caesarea Maritima Areas CC, KK and NN Final Report*. Jerusalem: Israel Exploration Society.
- Karg, N. (2001). Gre Dimse 1999 yılı ilk sonuçlar. N. Tuna., J. Velibeyoğlu., J. Öztürk (Editörler), *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları içinde* (s. eklenecek). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Kaschau, G. (1999). *Lidar Höyük, die keramik der mittleren bronzzeit*. Mainz: Verlag Philipp von Zabern.
- Kazenwadel, B. (1995). *Lidar Höyük die Hellenistische und Römische keramik*. Dresden: Gift of Bernhardine Karg in Memory of Norbert V. Karg.
- Kozbe, G., Köroğlu, K., Sağlamtemir, T. (2004). Kavuşan Höyük kazısı 2001 yılı kazısı. J. Greenhalgh., N. Tuna., J. Velibeyoğlu (Editörler), *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 2001 yılı çalışmaları içinde* (s. 463-493). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Köroğlu, K. (1998). *Üçtepe I*. Ankara: TTK.
- Koşay, H.Z., Vary, H. (1964). *Pulur kazısı, 1960 yılı çalışmaları*. Ankara: Salat Tepe 1998 yılı çalışmaları s. 335'ten aktaran A.T. Ökse., N. Tuna., J. Öztürk (1999). *Ilisu ve Karkamış Baraj Gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 1998 yılı çalışmaları*. Ankara: ODTÜ TAÇDAM. S.335.
- Kulakoğlu, F., Sertok, K. (2001) Şaraga Höyük 1999 yılı Çalışmaları. Tuna. N., J. Öztürk., J. Velibeyoğlu (Editörler), *Ilisu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik ve kültür varlıklarını kurtarma projesi 1999 yılı çalışmaları içinde* Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Kühne, H. (2005). Magdulu/Magdala . Tall Shech Hamad von der postassyrischen Zeit bis zur Römischen Kaiserzeit. BATSH 2, Berlin:
- Kühne, H. (1976). *Die keramik vom Tell Chuera und ihre bezieungen zu funden aus Syrien, Palastine, der Turkei und dem Iraq*. Berlin: Gebr mann verlang.
- Lapp, R.N. (1964). Pottery From Some Hellenistic Loci at Balâtah (Shechem). *BASOR*, (175), 14-26.
- Lazaro, I.A. (1988). The Period X Pottery. M.N. Van Loon (Editör), *Hammam Et – Turkman I* içinde (s. 499-560). İstanbul: Nederlands Historisch Archaeologisch Instituut.

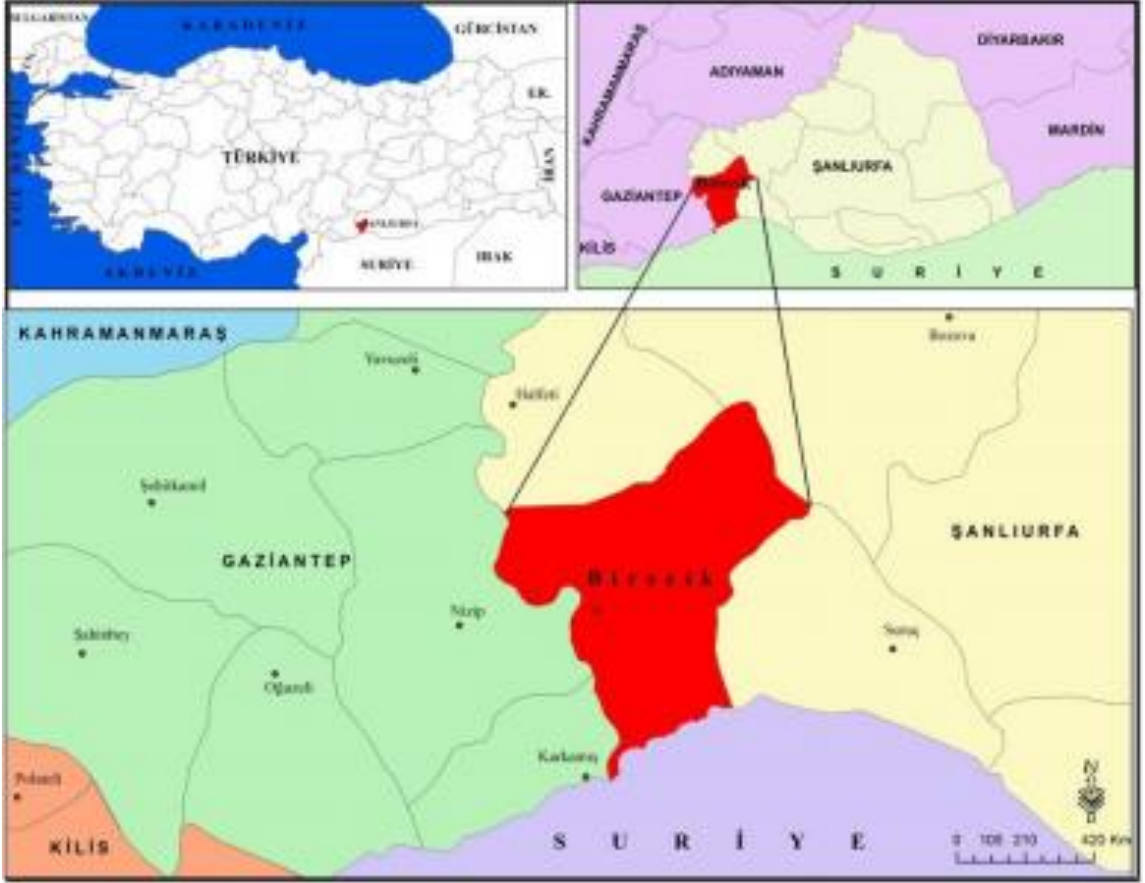
- Lloyd, S. (1952). Sultantepe, *Anatolian Studies*, 3, 101-104.
- Matthers, J. (1978). Tell Rıfa'at 1977: Preliminary report of an archaeological survey. *Iraq*, 40 (2), 119-162.
- Matthers, J. (1981). J. Matthers (Ed.), *The River Qoueiq, Northern Syria and It's Catchment Studies from The Tell Rıfa'at Survey 1977-79* içinde (s. 327-348). Irak: B.A.R. International Series
- Maycherek, G., Taha A. (2004). *Roman and Byzantiene layers at Umm el-Tlel: Ceramics and other finds*. Syria: Institut Francais du Proche Orient.
- Menere, D. ve Mottram, M. (2008). *Wadi Abu Qalqal regional survey, Syria report for 2006*. Syria: Meditarch.
- Mitchell, S. (1980). Aşvan Kale. *BAR International Series*, 80, 105-176.
- Mcphee, I., Pemberton, E., Sagona, A. (1992). *Excavations at Büyüktepe Höyük, 1991: Second Preliminary Report*. Ankara: Brithish Institute at Ankara.
- McNicoll, A. (1983). *Taşkun Kale Keban Resque excavations, Eastern Anatolia*. Oxford: B.A.R. International Series.
- Molist, M., Özbaşaran. (2006). Akarçay Tepe 2005. *Anatolia Antiqua*. XIV. 245-249..
- Pamir, H. (2005). The Orontes Delta survey . K. A.Yener (Editörler), *The Amuq valley regional projects, Surveys in the plain of Antioch and Orontes Delta, Turkey, 1999-2002* içinde (s. 67-98). USA:Univercity of Chicago.
- Parlıtı, U. (2011). *Mezopotamya'da Halaf seramikleri ve Önyasya'da yayılım alanlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pfälzner, P. (1995). *Mittanische und Mittelassyrische keramik, eine chronologische, funktionale und produktionsökonomische analyse*. Berlin
- Parr, P.J. ve Millard, A.R. (2003). *Excavations at Arjoune, Syria*. Londra: BAR.
- Riley, J.A. (1979). Coarse pottery. J. A. Lloyd (Editör), *Excavations at sidi khrebish benghazi*, içinde (s. 91-393). Tripoli: Socialist people's Libyan Arab Jamahiriya Secratariat of Education Departmaent of Antiquities.
- Riley, J.A. (1975). The pottery from the first session of excavation in the Caesarea hippodrome. *BASSOR*, 218, 25-63.
- Rousset, M.O. (1998). Les keramiques recentes de la prospection du site de Tilbeshar (1994-1996). *Anatolia Antiqua*, VI, 173-182.
- Rotroff, I.S. (2006). *Hellenistic pottery the plain wares*. (XXXIII). New Jersey: The American School of Classical Studies at Athens.
- Rotroff, I.S. (1997). *Hellenistic pottery Athenian and imported whellmade tabe ware and related material Ath Agora XXIX*. New Jersey: The American School of Classical Studies at Athens.
- Sakarya, İ. (2016). *Trade relation ancient Burgaz from Archaic to mif of 4. th centuries: he amphorae evidence within the domestic contexts*. Doktora Tezi. Ankara: Orta Dooğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Serdaroğlu, Ü. (1977). *Aşağı Fırat Havzasında araştırmalar 1975*. Ankara: ODTÜ Aşağı Fırat Projesi Yayınları.
- Sevin, V. (1995). *İmikuşağı I (6.-1. Yapı Katları)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Sparkes, B.A., L. Talcott. (1970). *Black and plain pottery of the 6th, 5th and 4th centuries B.C. Athenian Agora part I*. New Jersey:The American School of Classical Studies at Athens.
- Speiser, E.A. (1935). *Excavations at Tepe Gawra. (1)*. Philadelphia: University of Pensilvania Press.
- Sonnabent, H. (2001). Rhodos. *DNP*.Stuttgart.996-1000.
- Şenol, A.K. (2009). AETAM'da bulunan amphpraların tipolojisi.Ticari aphora müzesi ve Akdeniz'de ticaretin izleri.100-319.
- Tuna, N. (1999-2000). Güneydoğu Anadolu projesi kapsamında Ilısu ve Karkamış baraj gölleri etkilenme alanlarında kültürel varlıkların belgelenmesi ve kurtarılması projesi. *İDOL*, (3-4), 28-36.
- Waagé, F. O. (1948). Hellenistic and Roman tableware of North Syria. H. Comfort (Editörler), *Antioch on the Orontes* içinde (1-60). Princeton: Department of Art and Archaeology.
- Oates, D. ve Oates, J. (1958). Nimrud 1957 The Hellenistic Settlement. D.J. Wiseman (Editör), *The Vassal Treaties of Esarhaddon* içinde (s. 114-157). London: British School Of Archaeology In Iraq.
- Oates, D ve Oates, J. (1959). Ain Sinu a roman frontier post in northern Iraq. *Iraq*, 21 (2), 207-242.
- Özdemir, H.F. (2008). *Yukarı Ova (Ceyhan Ovası) Hellenistik Dönem seramiği*. Yüksek Lisans Tezi. Adana, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ökse, A. T. (2011). *Önasya Arkeolojisinde Çanak Çömlek*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Ökse, A.T., J. Öztürk ve N. Tuna (1999). Salat Tepe (Editörler), *Ilısu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 1998 yılı çalışmaları* içinde (s. 333-344). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Ökse, A.T. ve M. Tekinalp. (1999). Mezraa Höyük: Research in 1998. J. Öztürk ve N. Tuna (Editörler), *Ilısu ve Karkamış baraj gölleri altında kalacak arkeolojik kültür varlıklarını kurtarma projesi 1998 yılı çalışmaları* içinde (s. 175-198). Ankara: ODTÜ TAÇDAM.
- Özdemir, B. (2009). *Patara Roma dönemi günlük kullanım seramikleri*. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya
- Tefnin, R. (1980). Deux compagnes de fouilles au Tell Abou Danne. J.C. Margueron (Editörler), *Le moyen Euphrate. Zone de contacts et d'échange*. Leiden:
- Thompson, H. A. (1934). Two centuries of Hellenistic pottery. *Hesperia*,3 (4),

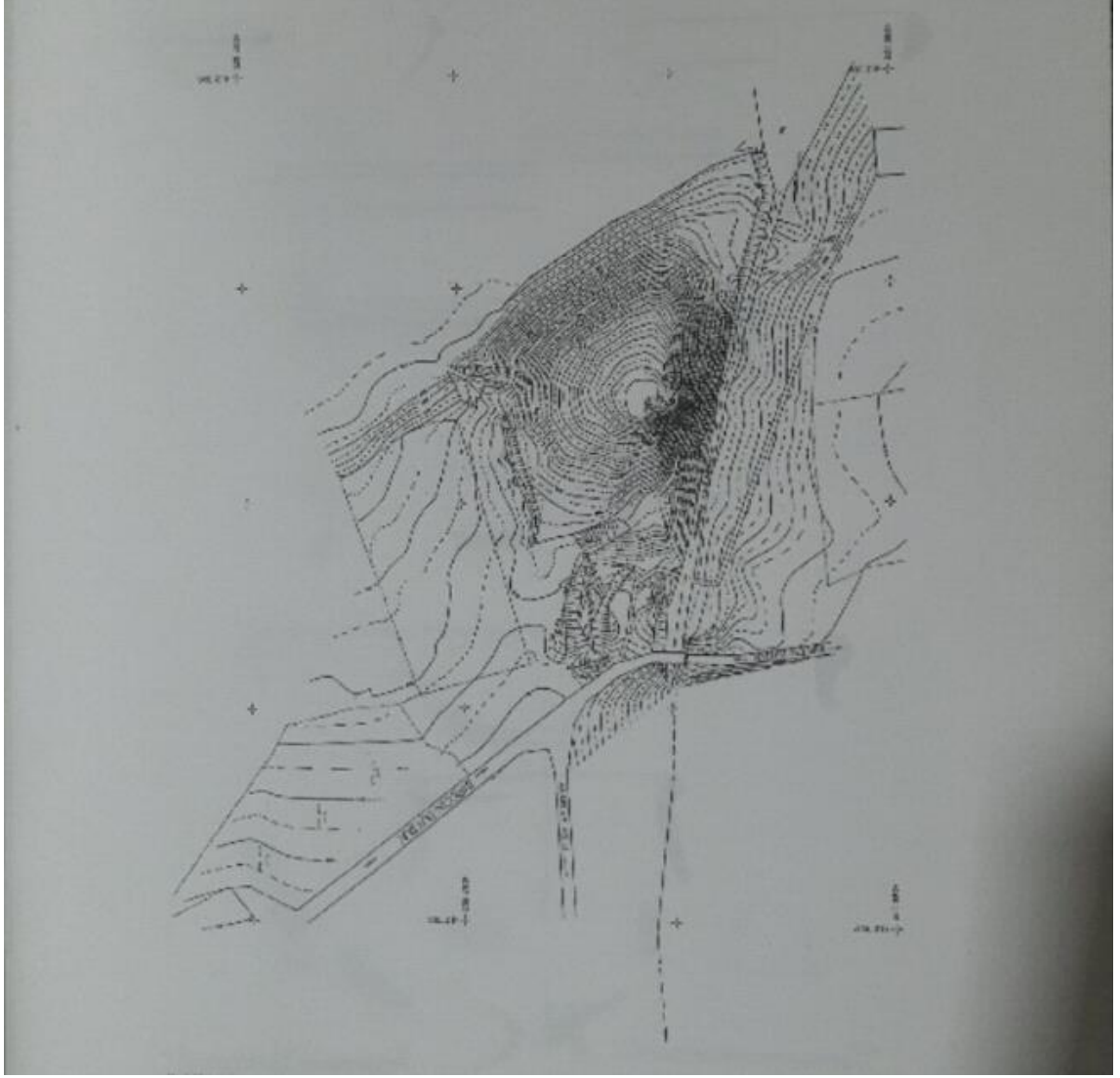
The American School of Studies Athens. s. 311-476.

Taylor, J.P., Waechter, J., Williams, M.V.S. (1950). The excavations at Sakçe Gözü. *Iraq*, 12 (2), 53-138.

Zilberstein, B. (1995). The typology of the Hellenistic coarse ware and selected loci of the Hellenistic and Roman periods. E.Stern (Editörler), Excavations at Tel Dor. Final Repor 1.B. Jerusalem

Görsel 1: Akarçay Höyük Bölgesel Konumu.

Görsel 2: Akarçay Höyük Topografik Haritası

Görsel 3: Akarçay Höyük Güney Teras

Görsel 4: I.XII.a2 açması Doğu Duvarı.

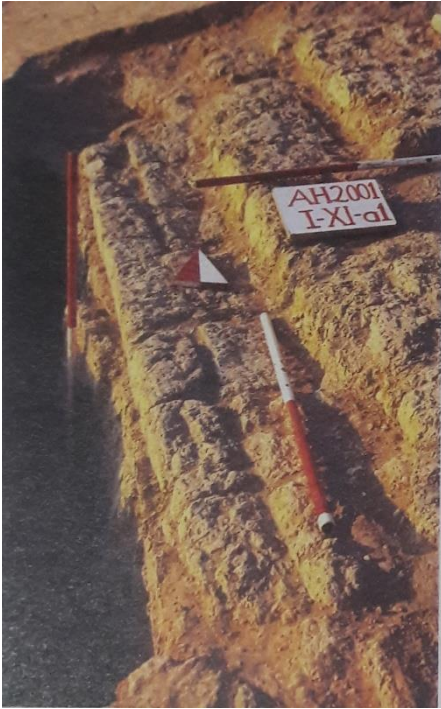
Görsel 5: Batı Yamacı

Görsek 6: X.-a açması

Görsel 7: I.X-a1 açması Su Haznesi.

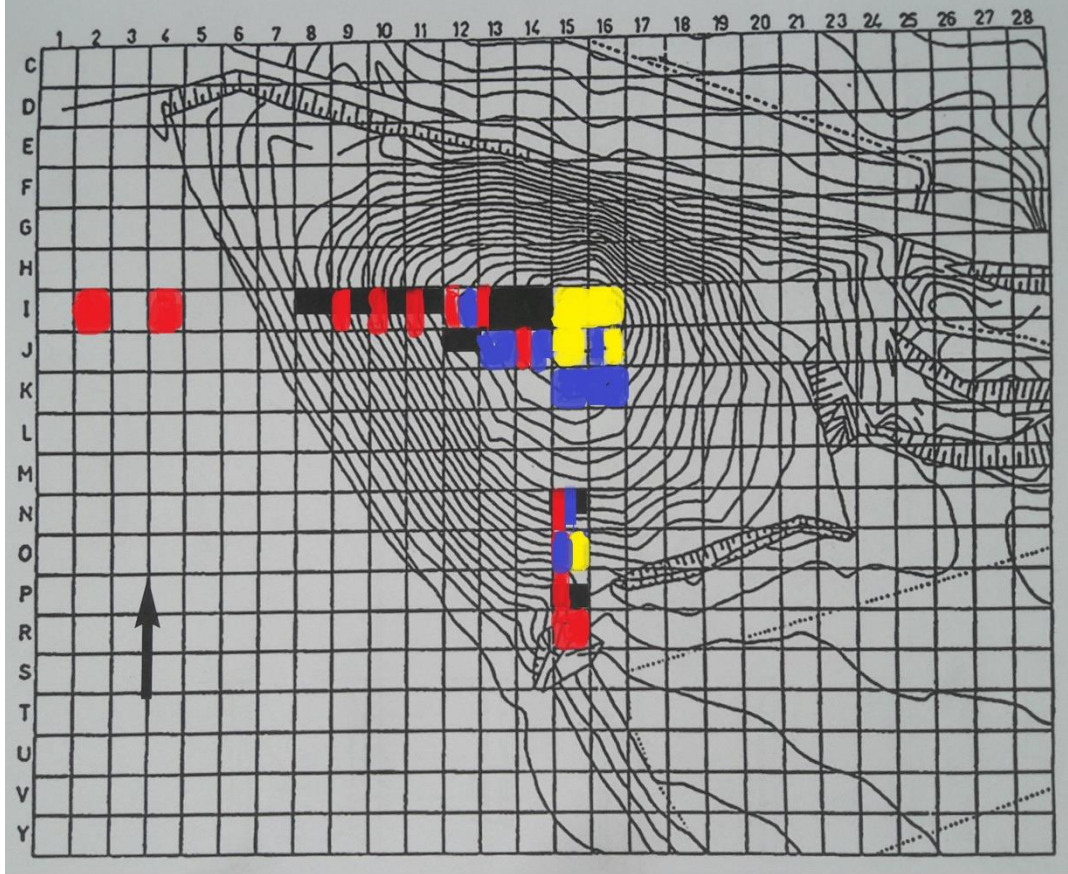
Görsel 8: 11.a açması Kerpiç Blokaj Batı Sınırı.

Görsel 9: I-13b Hellenistik Dönem tahıl depoları.

Görsel 10: 15b Hellenistik Dönem su arkı ve seramik fırını

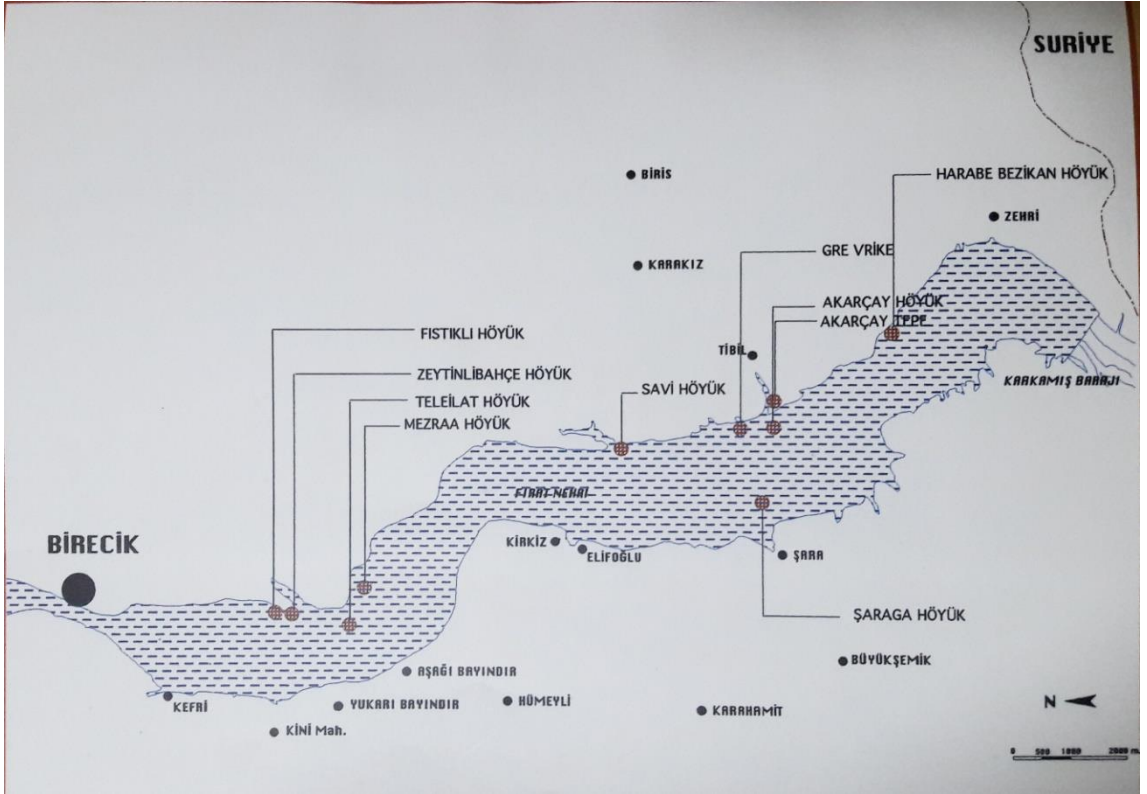

Görsel:11

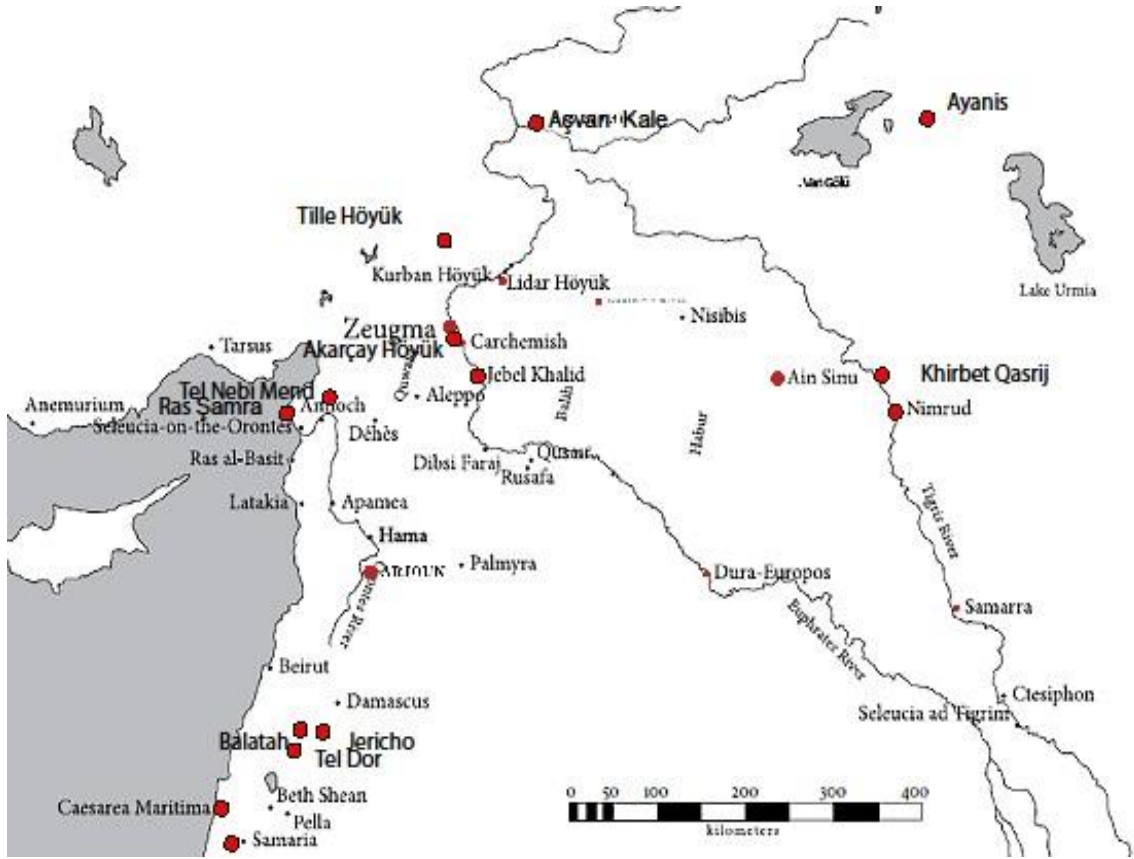
- : 1999 yılı kazı çalışması yapılan açmalar
- : 2000 yılı kazı çalışması yapılan açmalar
- : 2001 yılı kazı çalışması yapılan açmalar
- : 2002 yılı kazı çalışması yapılan açmalar

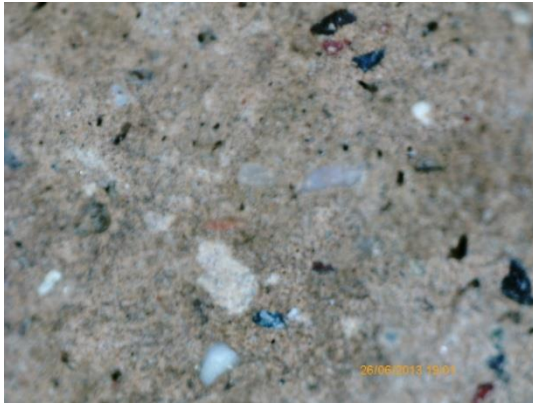
Görsel 12: 2002 yılı N-15 açması, Hellenistik, Roma, Geç Roma yapı katları.

Görel 13: Karkamış Baraj Gölü Etki Alanı İçinde Kalan Yerleşimler

Görel 14: Bölge Haritası

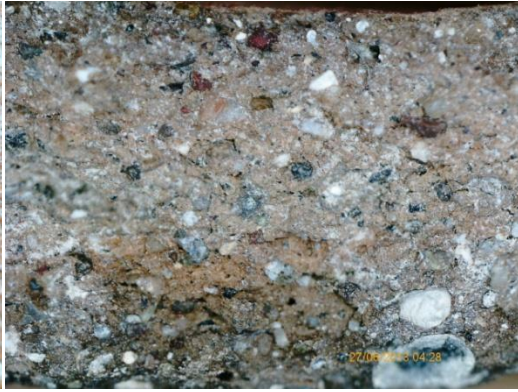
HG1 kesit fotoğrafı

HG2 kesit fotoğrafı

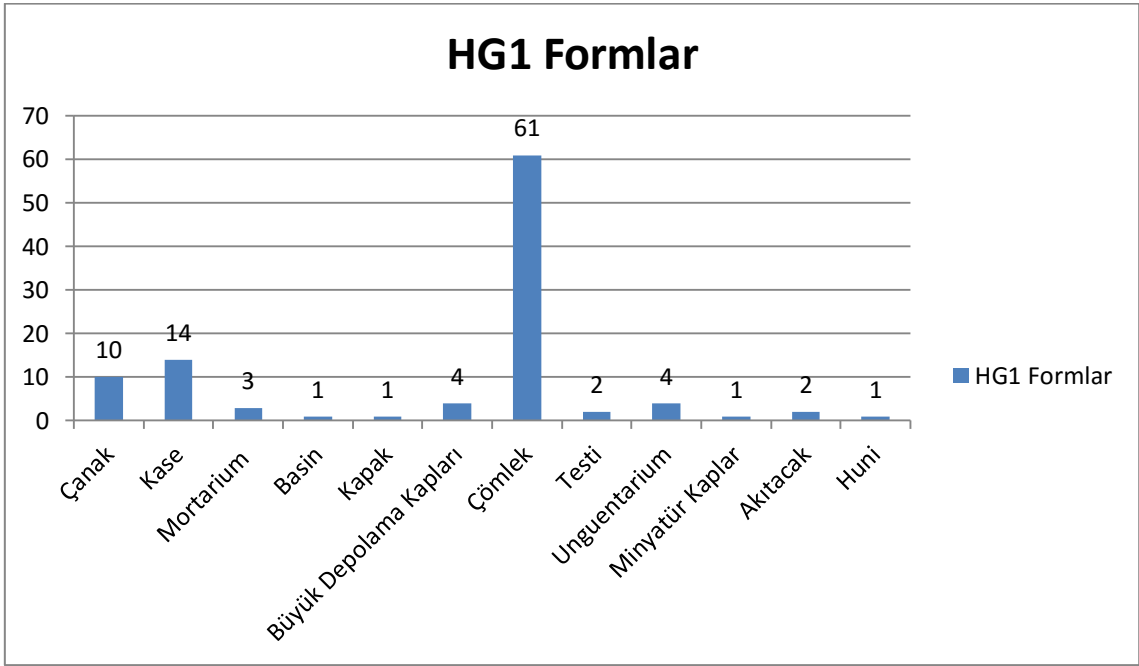
HG3 kesit fotoğrafı

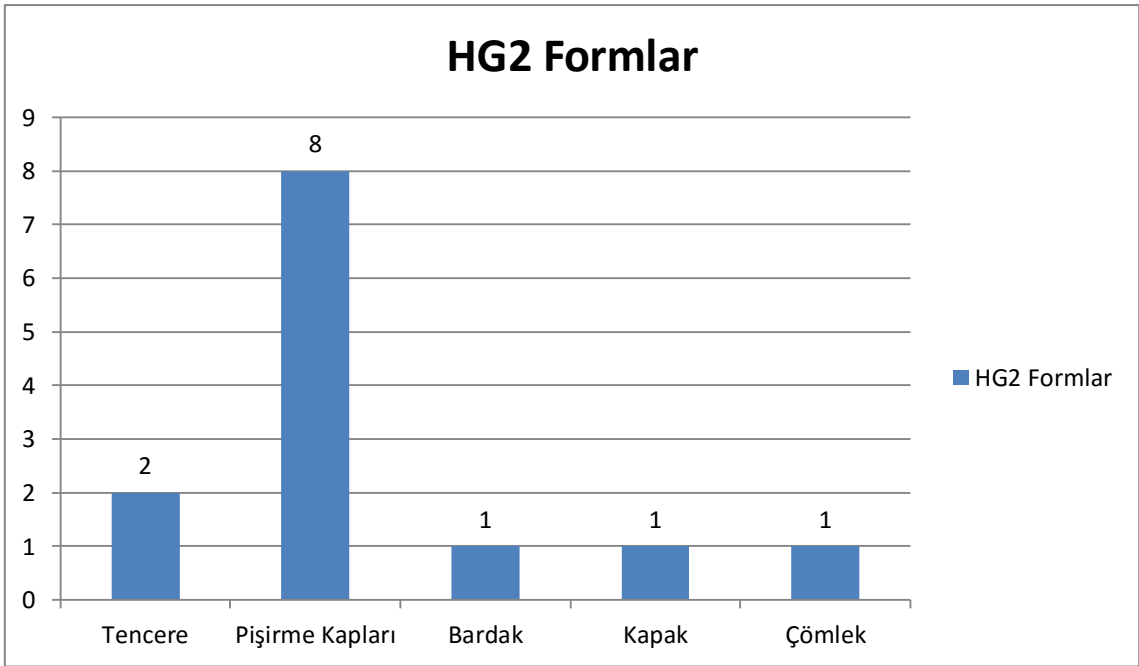
HG4 kesit fotoğrafı

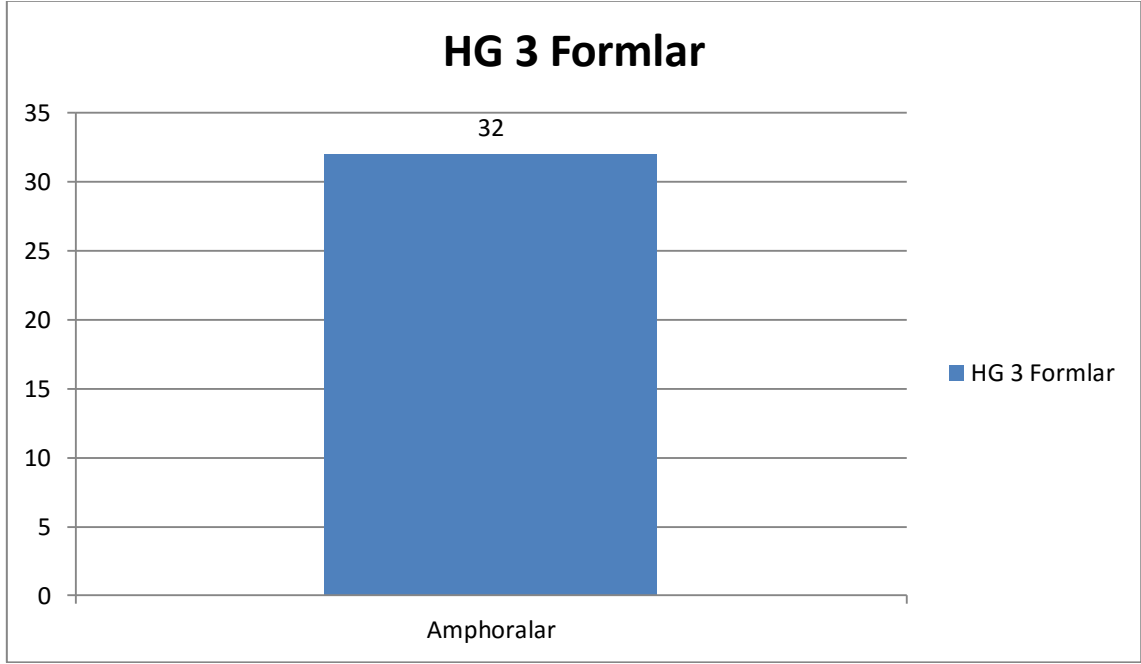
HG5 kesit fotoğrafı

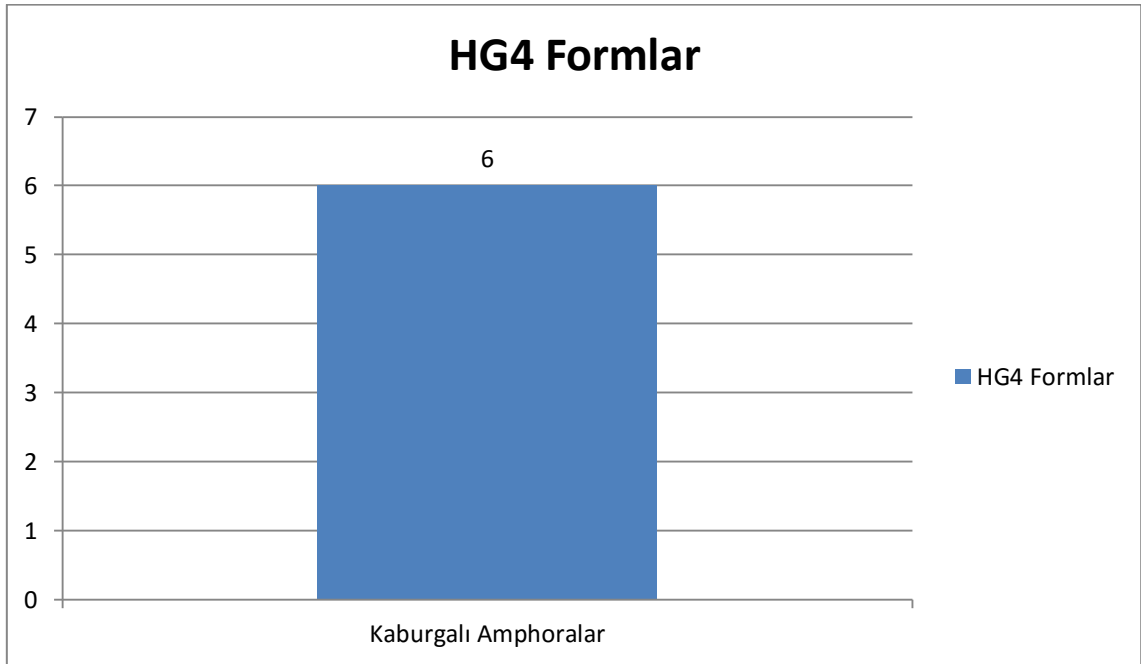
Grafik 1:HG1 Formları

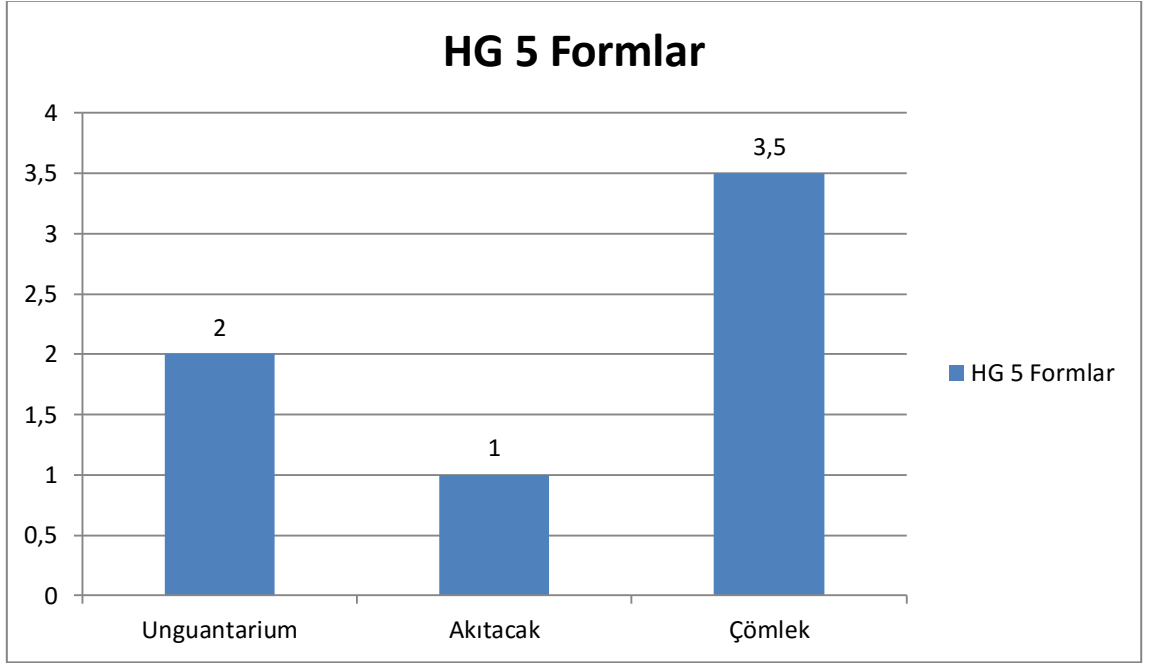
Grafik 20: HG 2 Formlar

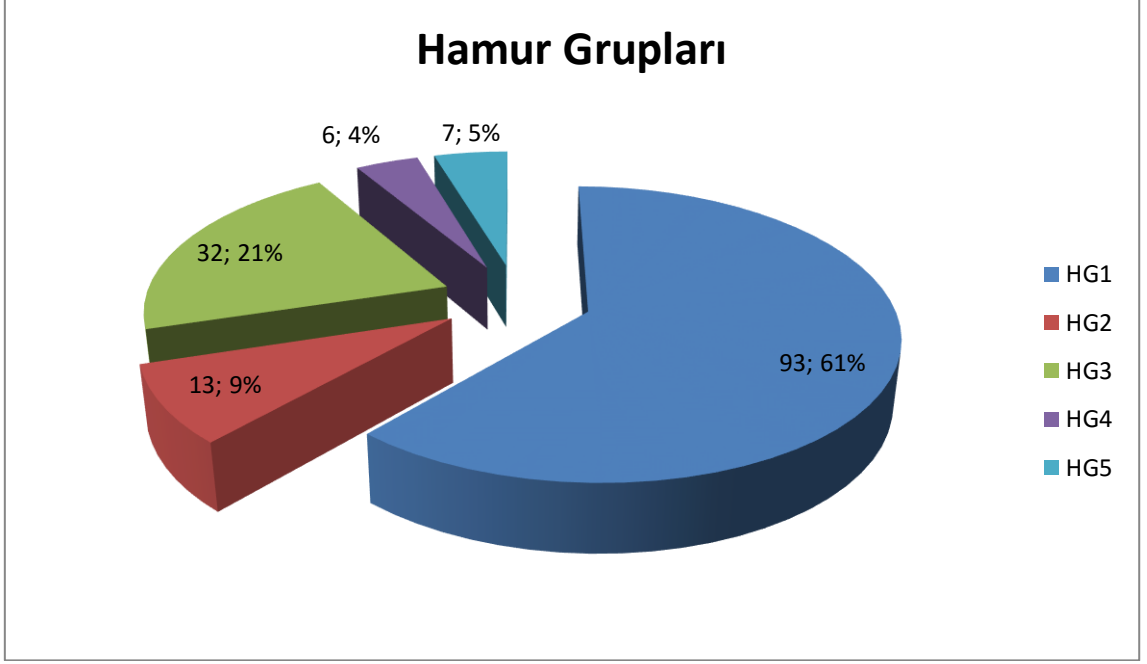
Grafik 21: HG3 Formlar

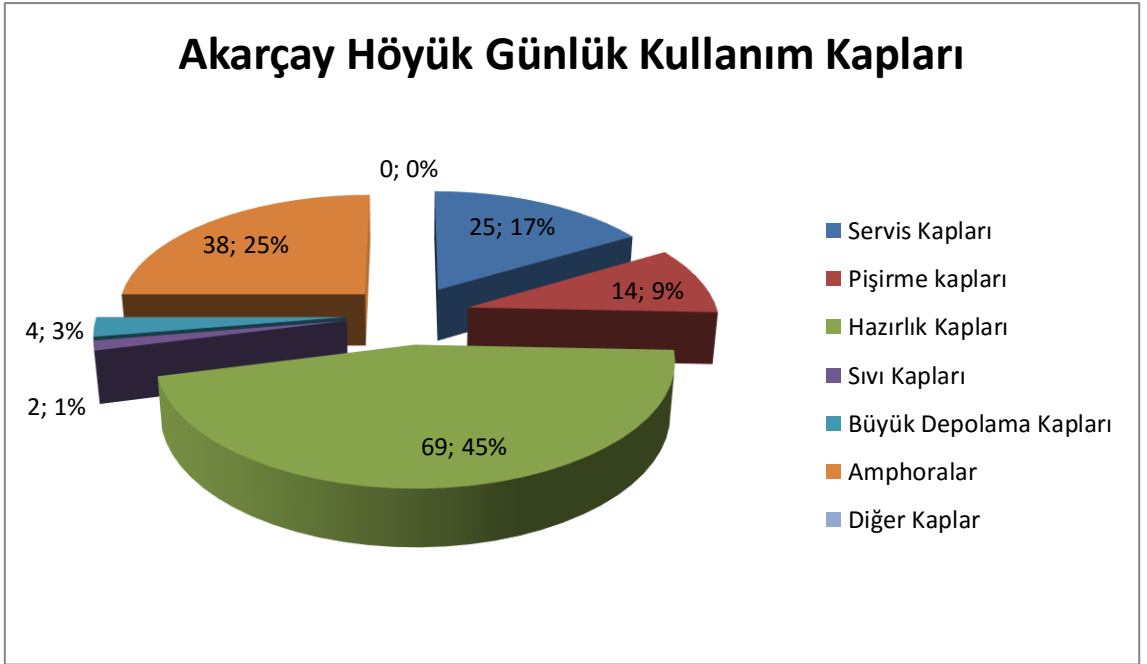
Grafik 22: HG 4 Formlar

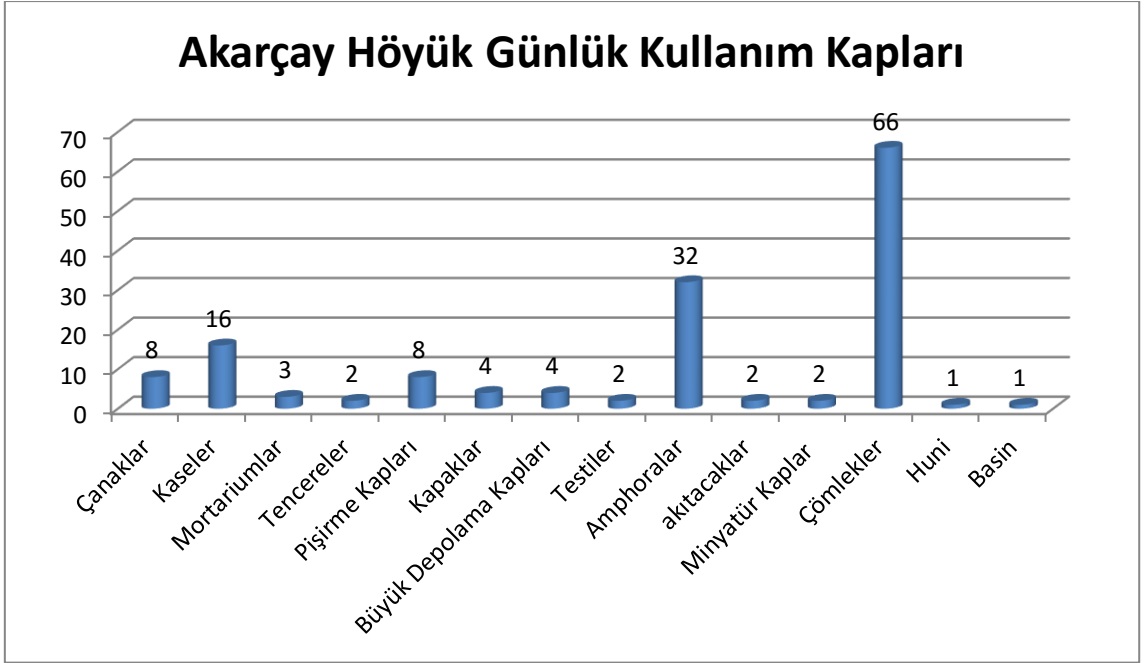
Graik 22: HG 5 Formlar

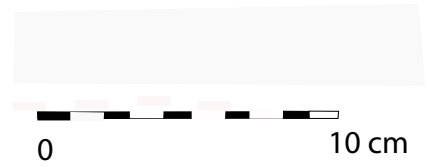
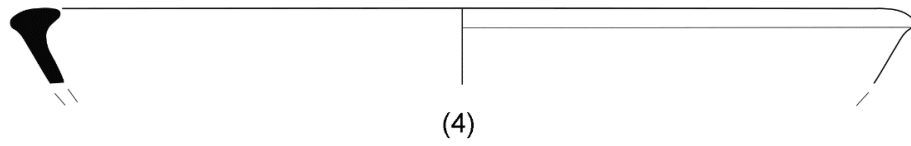
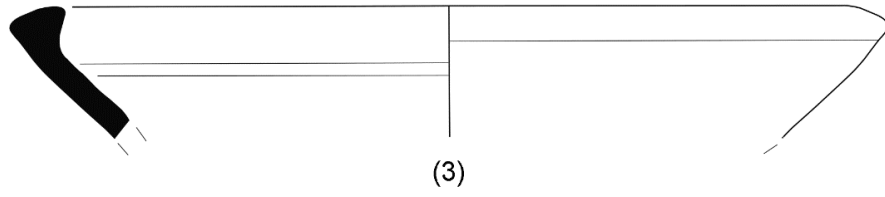
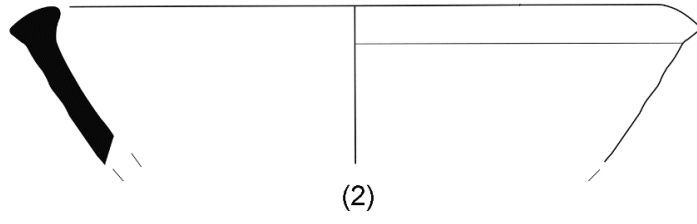
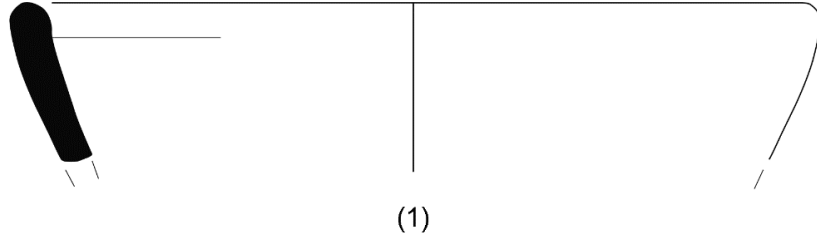
Grafik 23:Akarçay Höyük Günlük Kullanım Kapları Hamur Grupları

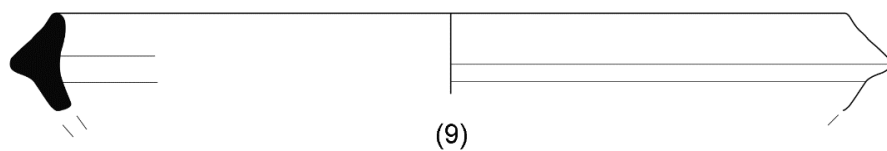
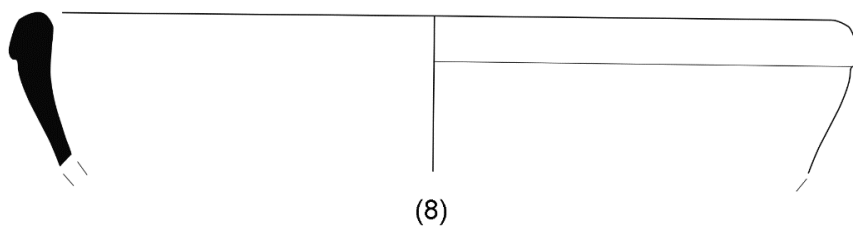
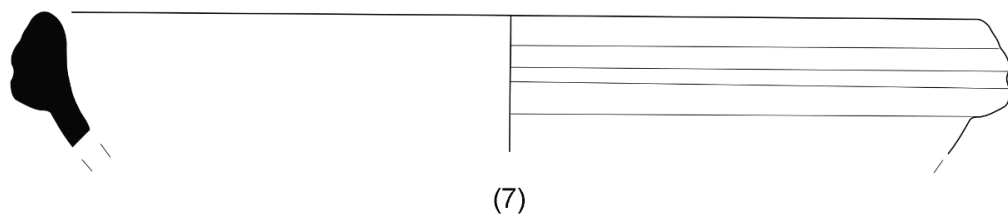
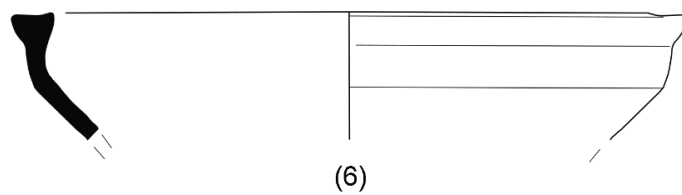
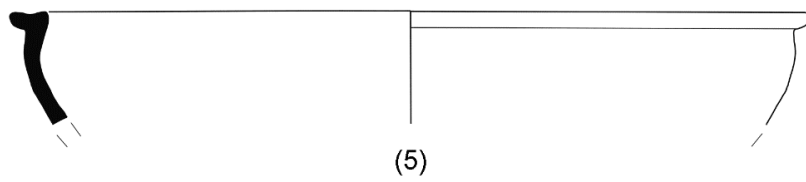
Grafik 24:Akarçay Höyük Günlük Kullanım Kapları

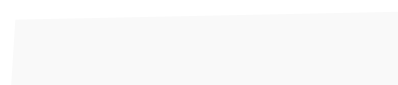
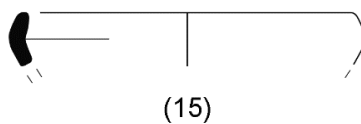
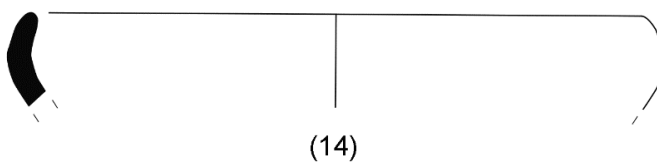
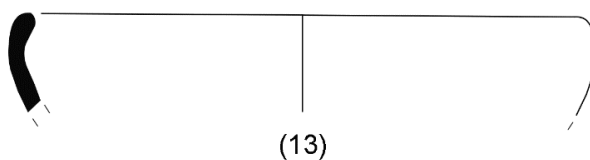
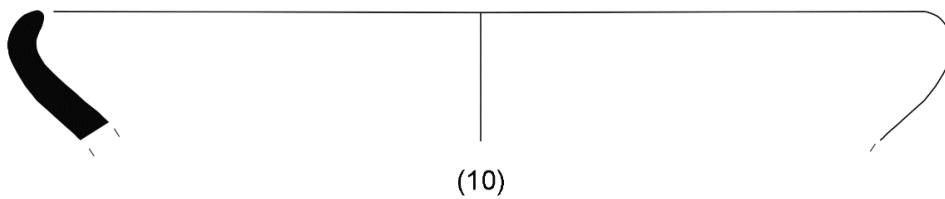
Grafik 2: Akarçay Höyük Günlük Kullanım Kapları

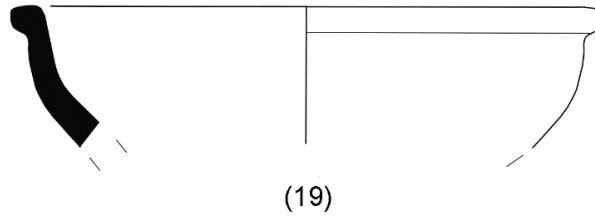
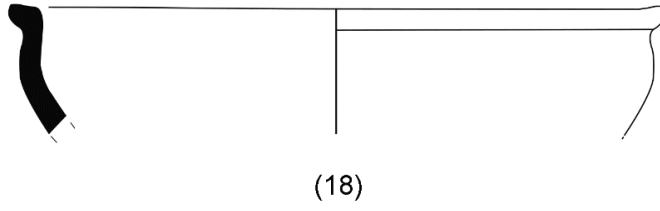
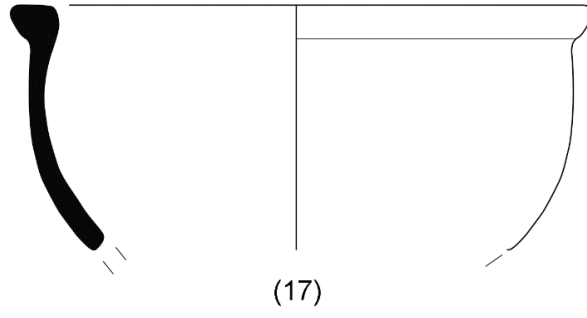
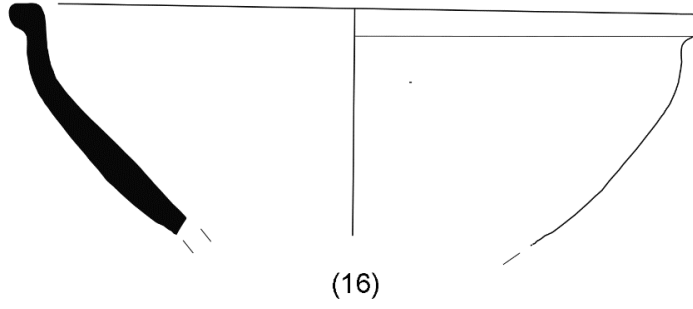

Çizim 2

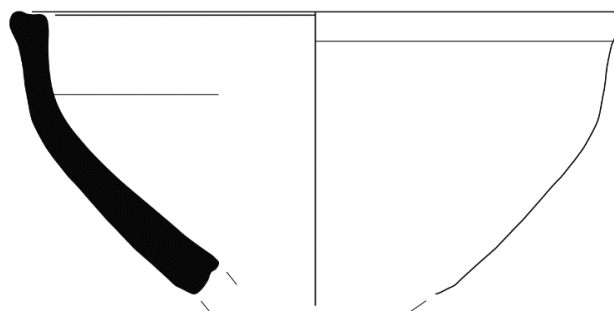

Çizim 3

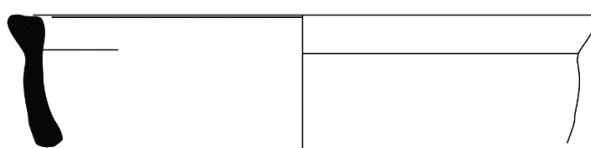

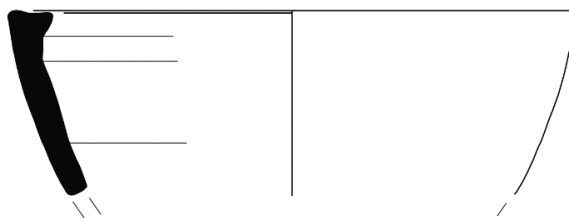
Çizim 5

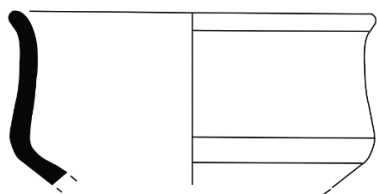
(20)

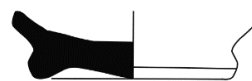
(21)

(22)

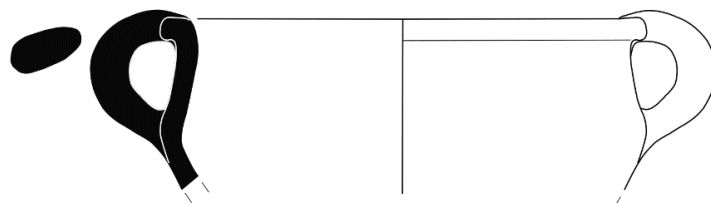

(23)

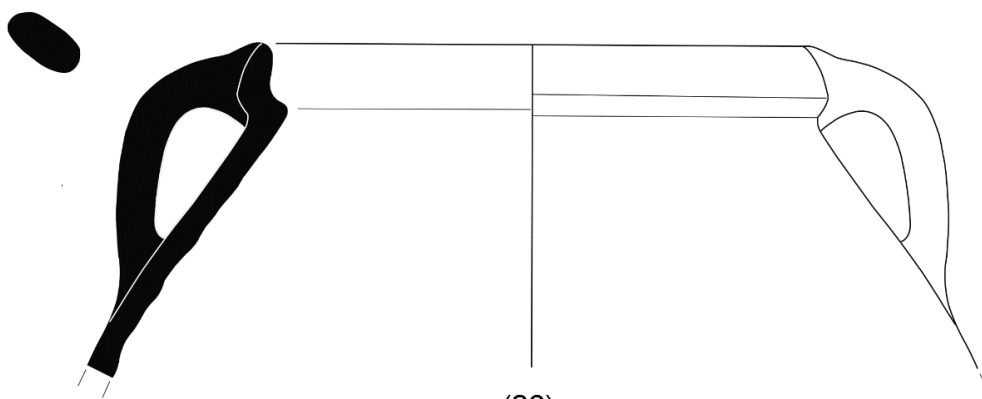

(24)

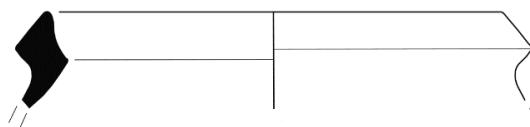

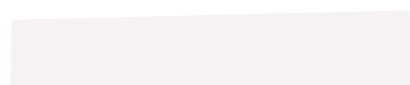
(25)

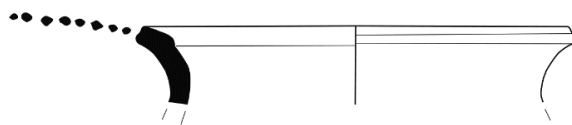

(26)

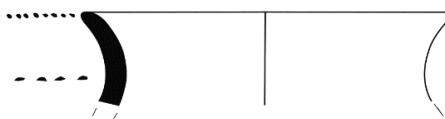

(27)

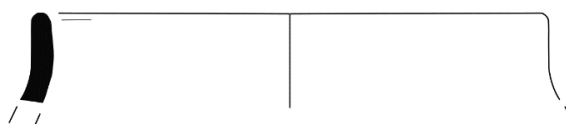

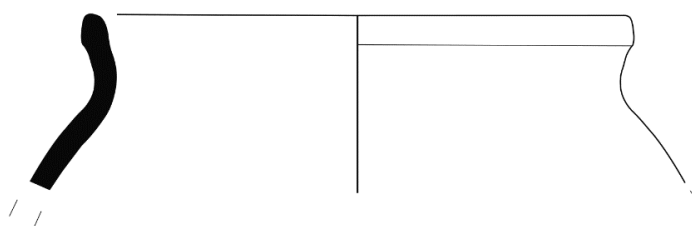
(28)

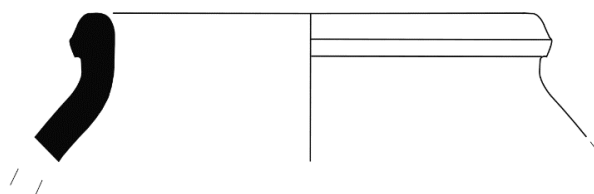
(29)

(30)

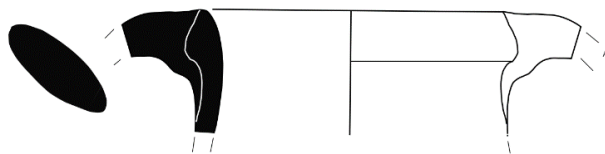

(31)

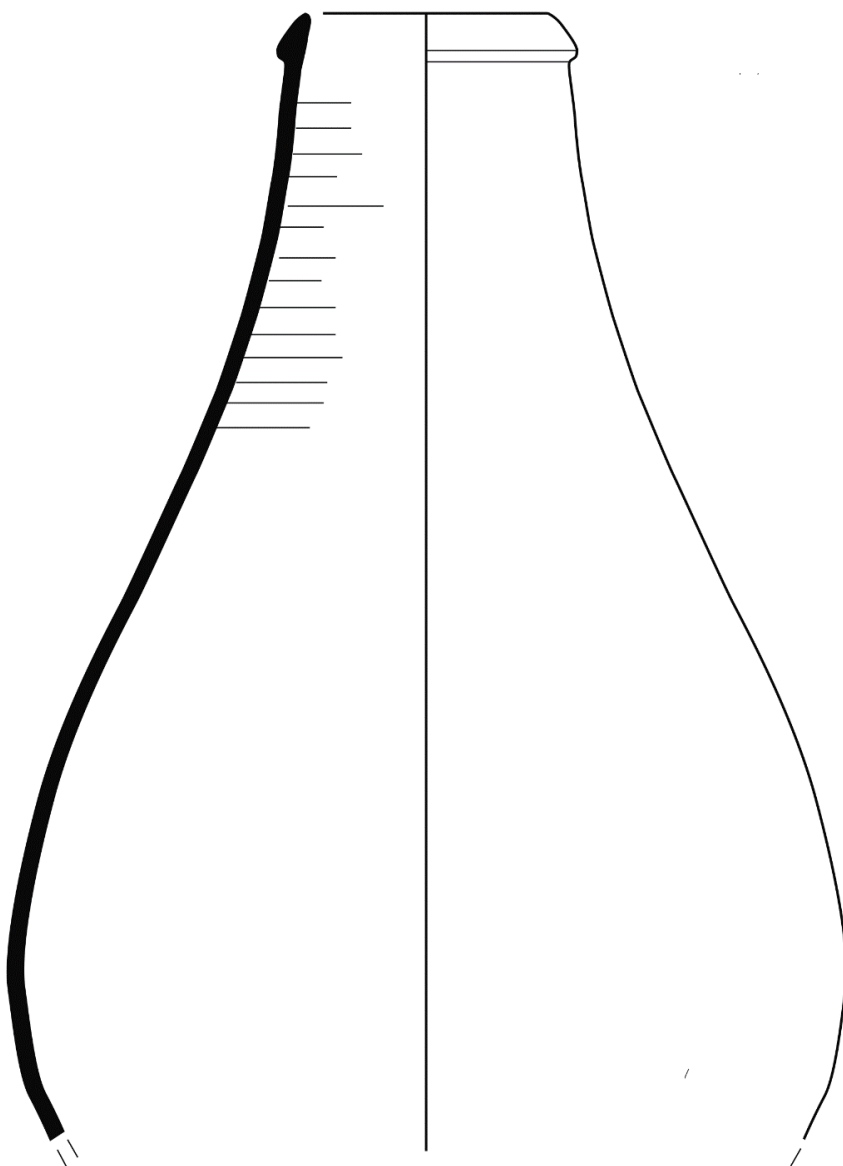

(32)

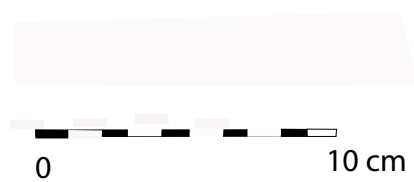

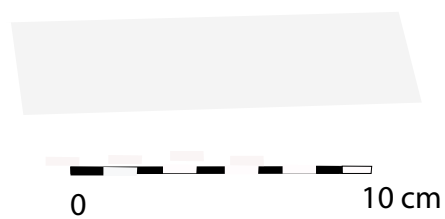
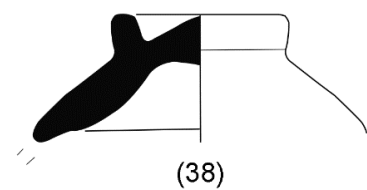
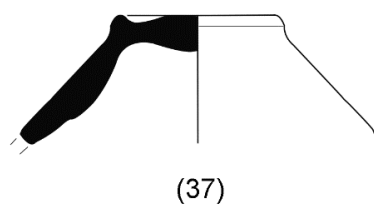
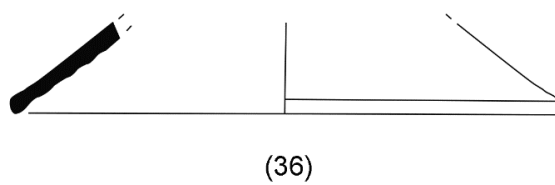
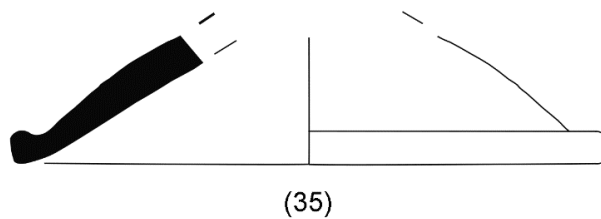

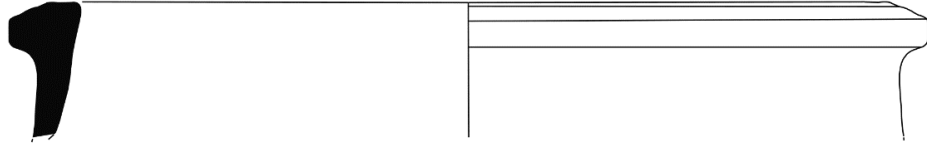
(33)

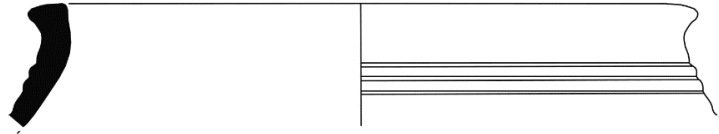
(34)

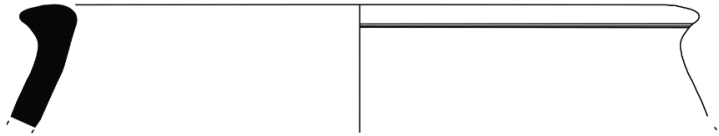

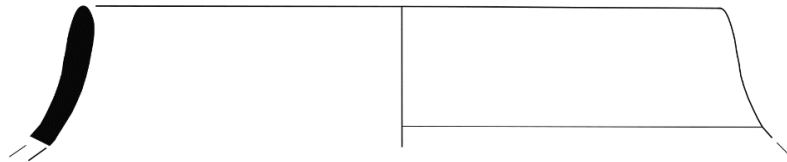
(39)

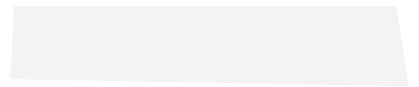
(40)

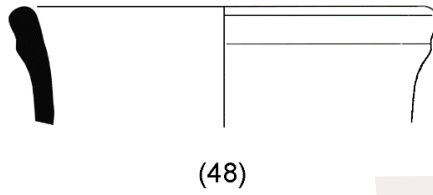
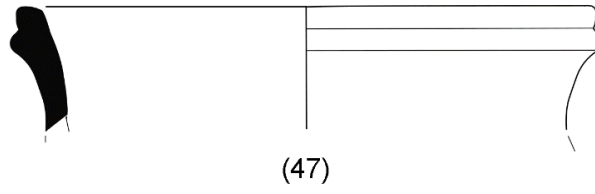
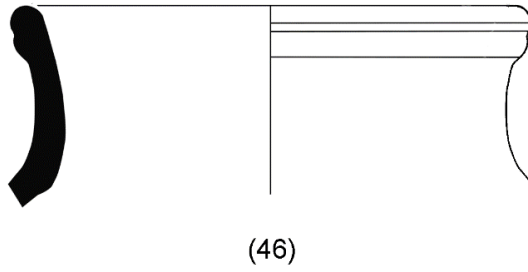
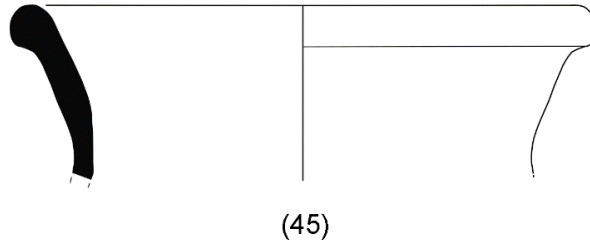
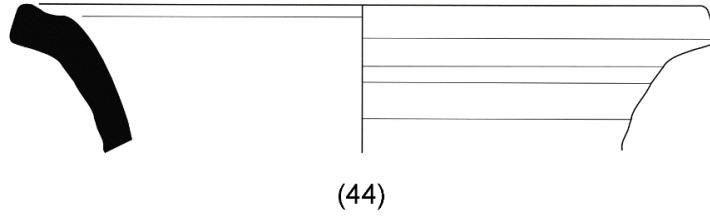
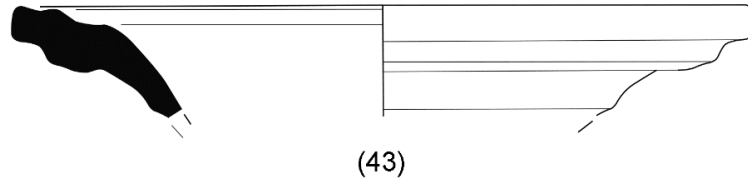
(41)

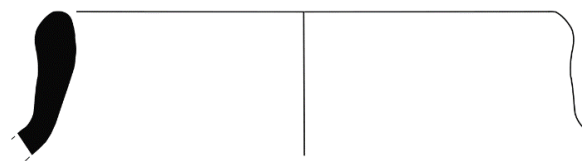

(42)

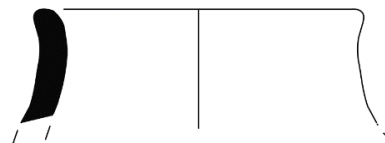

0 10 cm

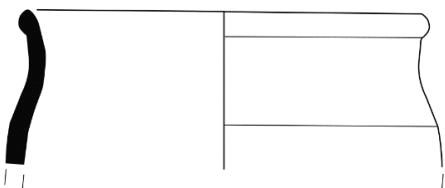

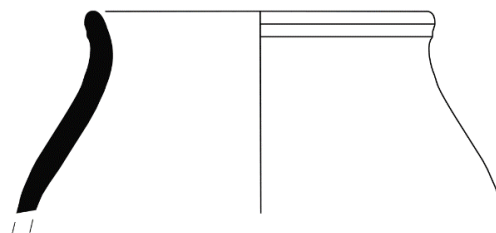
(49)

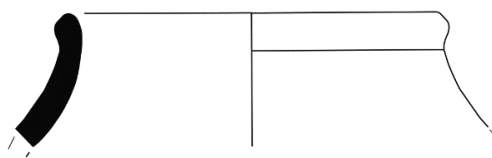
(50)

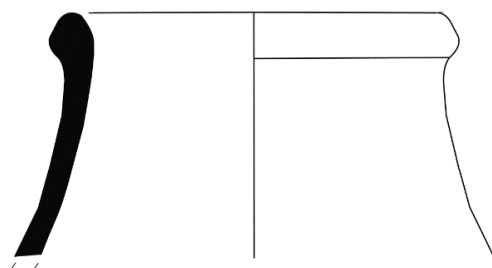
(51)

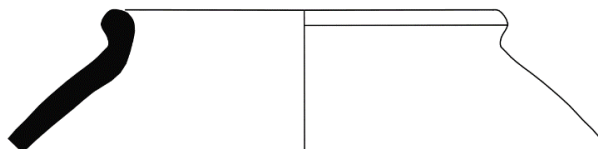
(52)

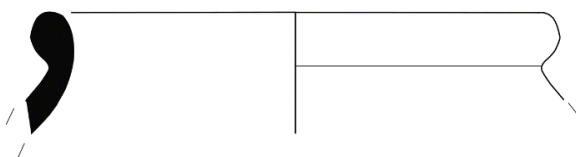
(53)

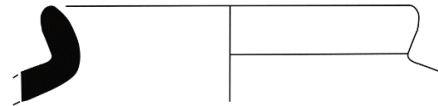
(54)

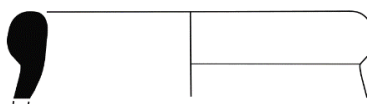
(55)

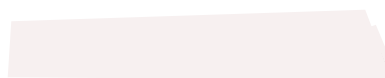
(56)

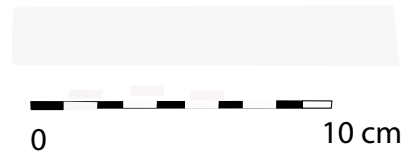
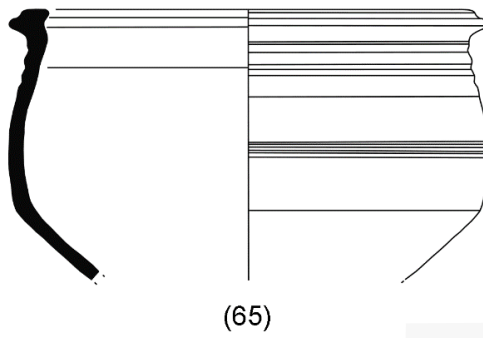
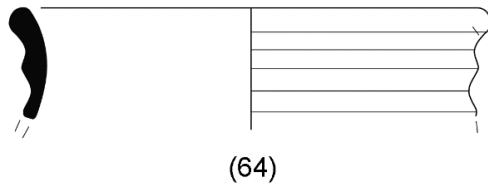
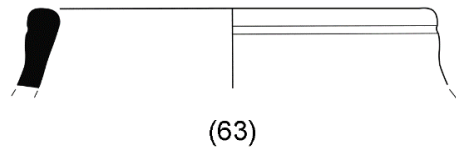
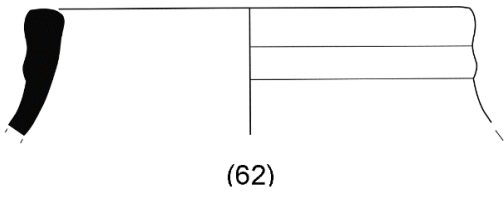
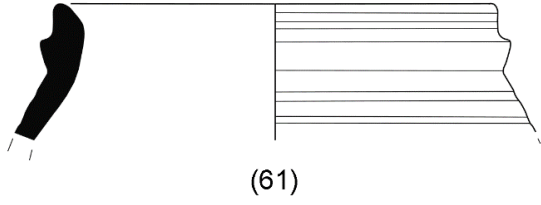
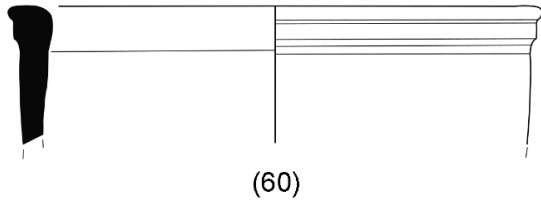
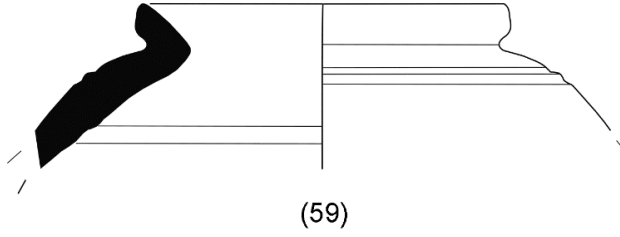
(57)

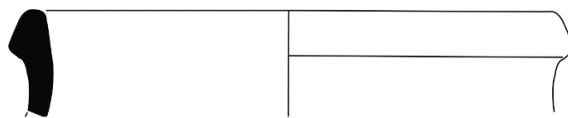

(58)

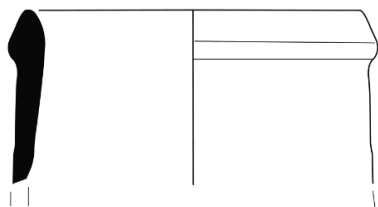

0 10 cm

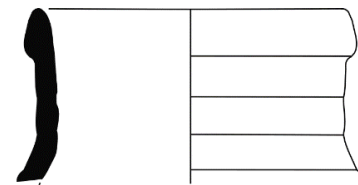

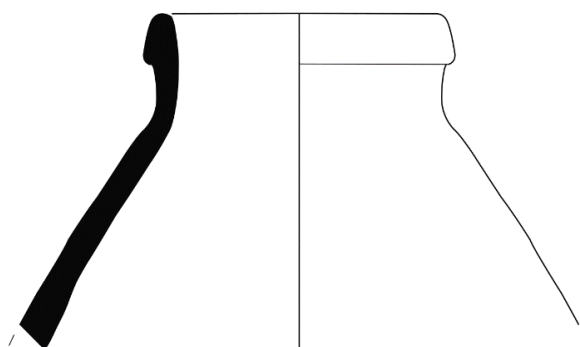
(66)

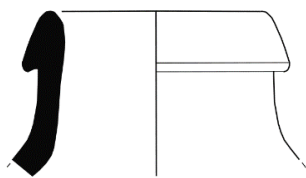
(67)

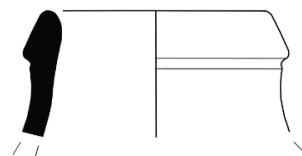
(68)

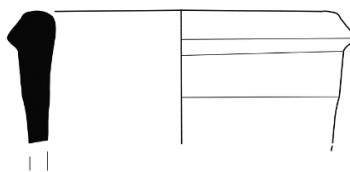
(69)

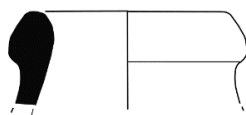
(70)

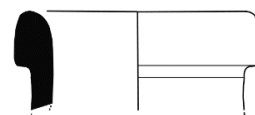
(71)

(72)

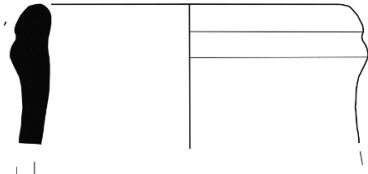

(73)

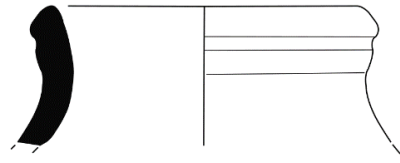

(74)

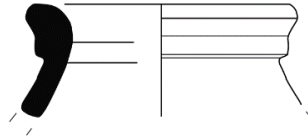

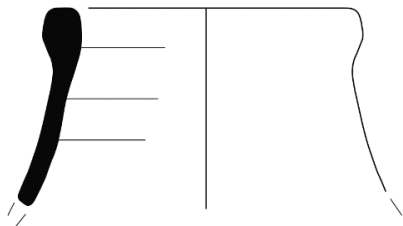
(75)

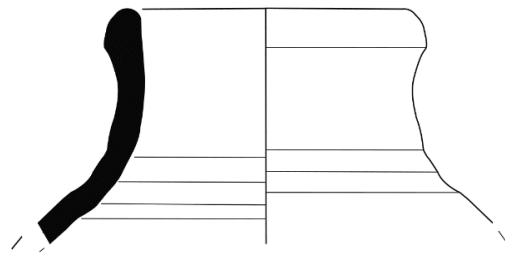
(76)

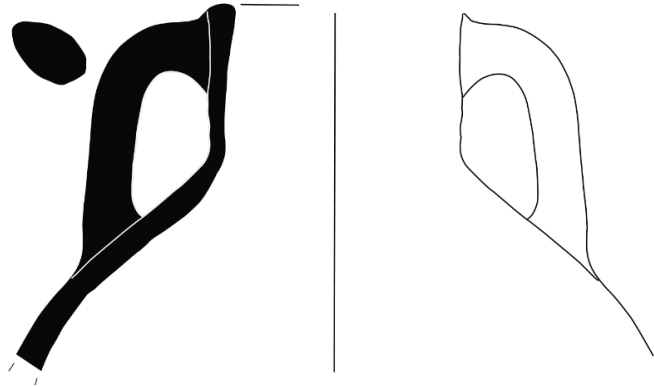
(77)

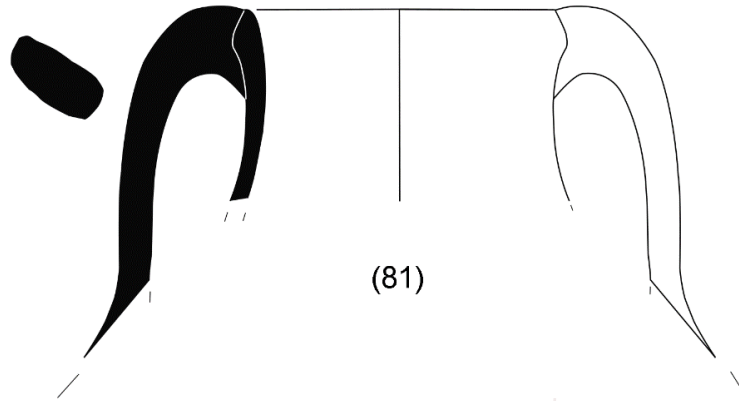
(78)

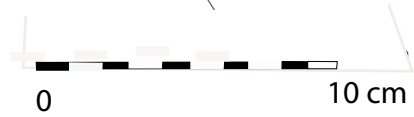
(79)

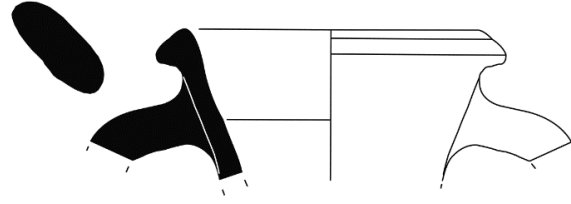

(80)

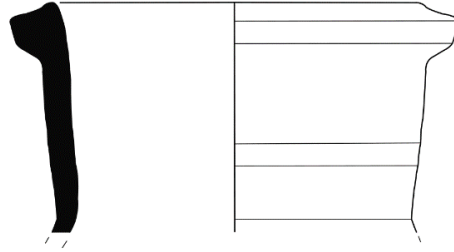

(81)

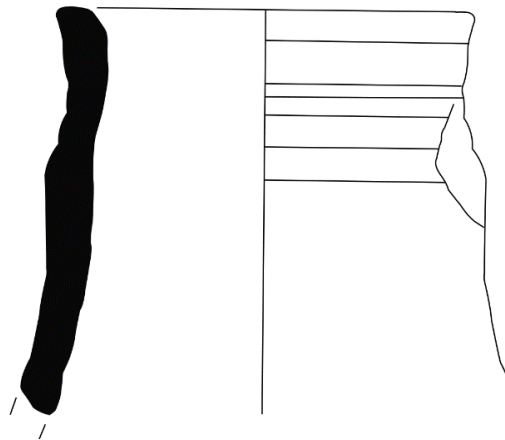

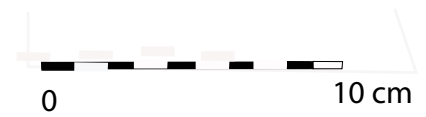
(82)

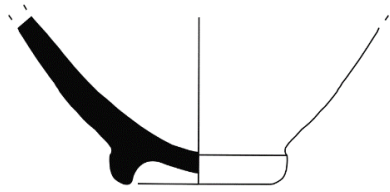

(83)

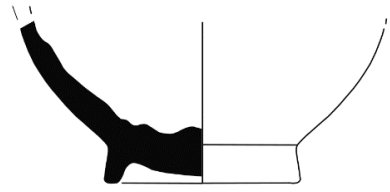

(84)

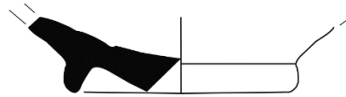

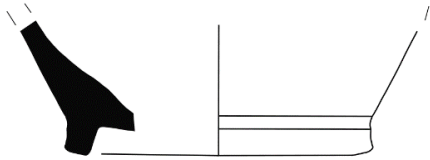
(85)

(86)

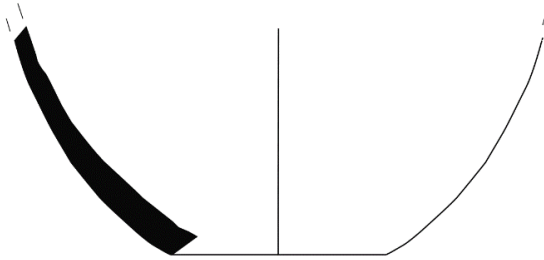
(87)

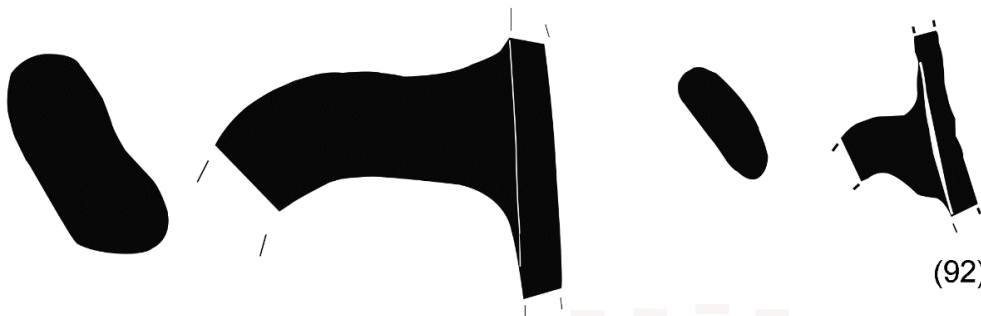
(88)

(89)

(90)

(91)

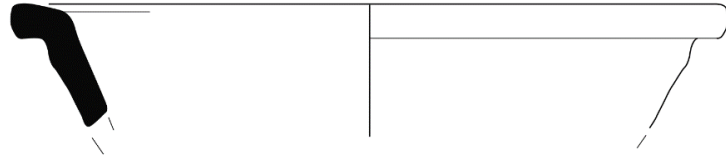

(92)

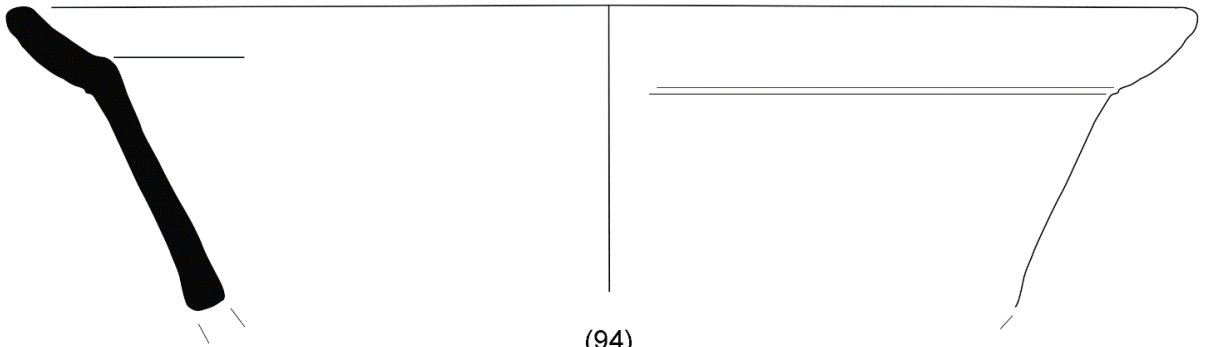

0

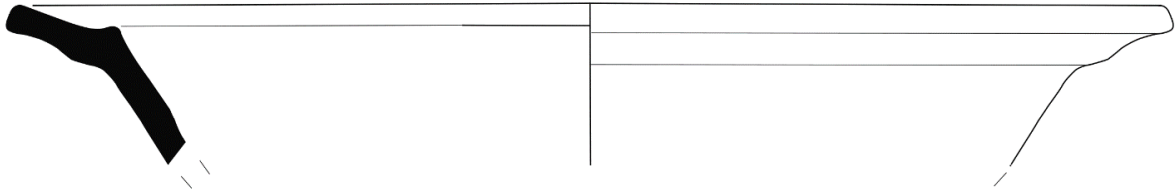
10 cm

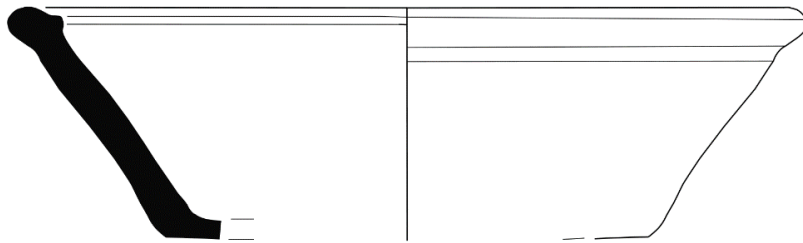
(93)

(94)

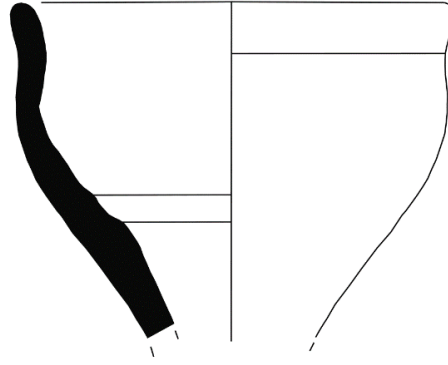

(95)

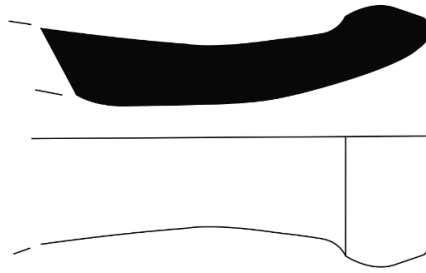

(96)

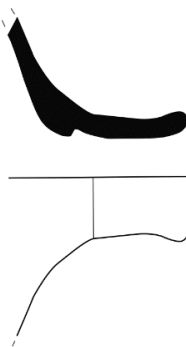

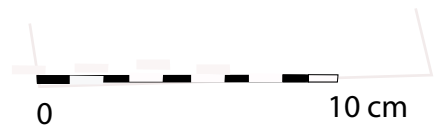
(97)

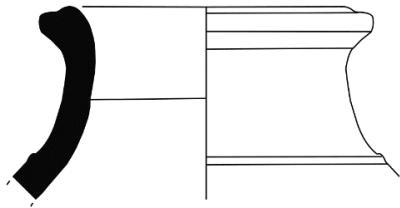
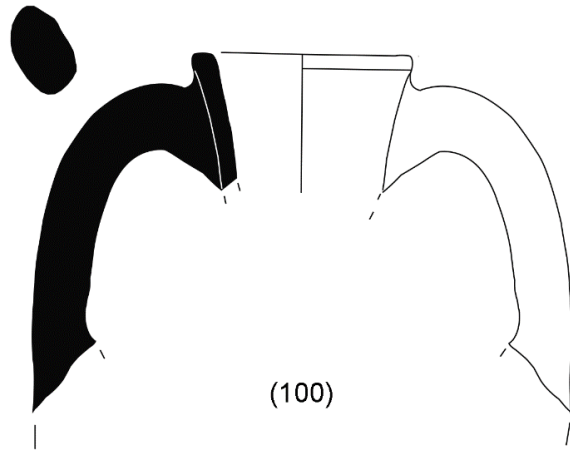

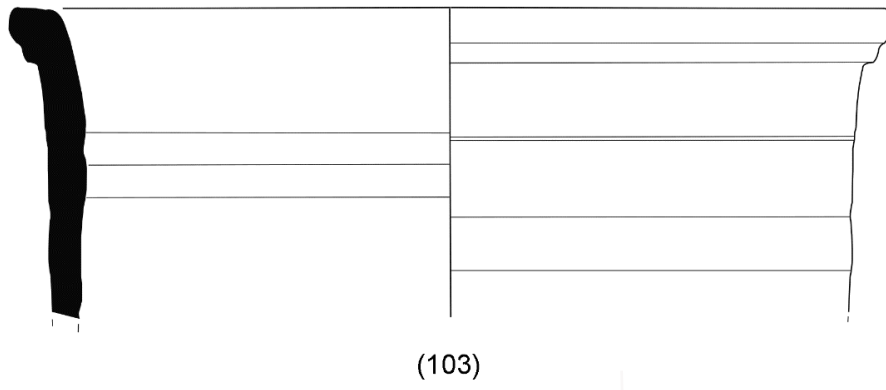
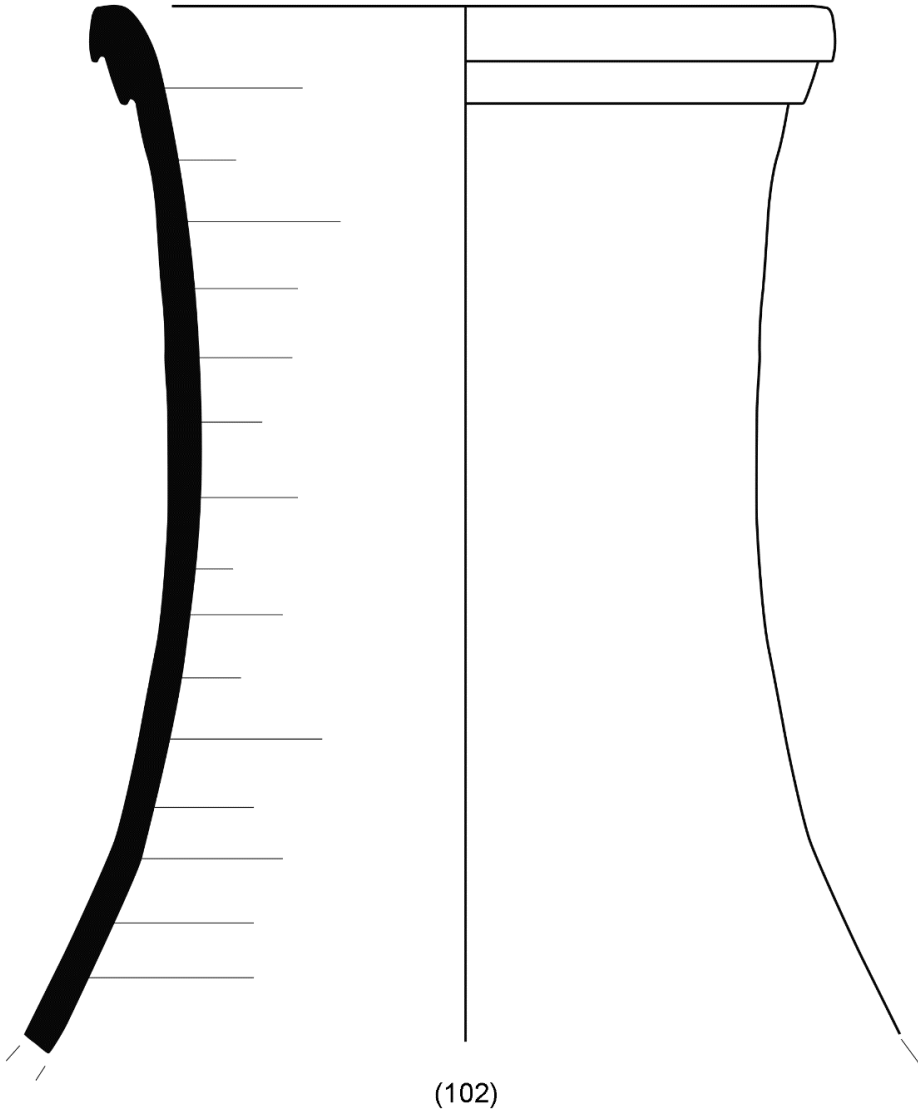
(98)

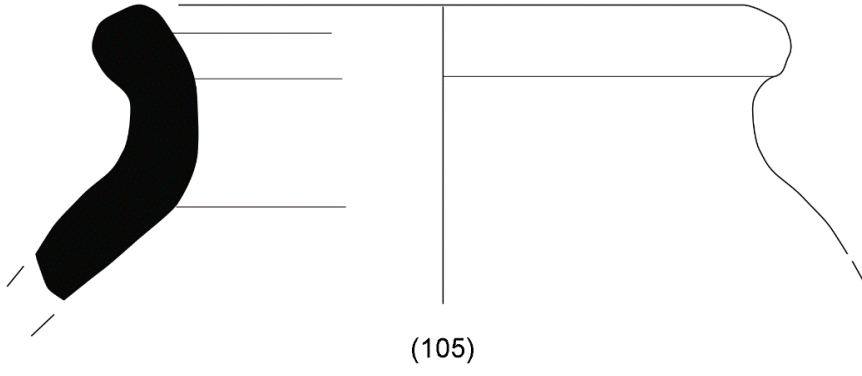
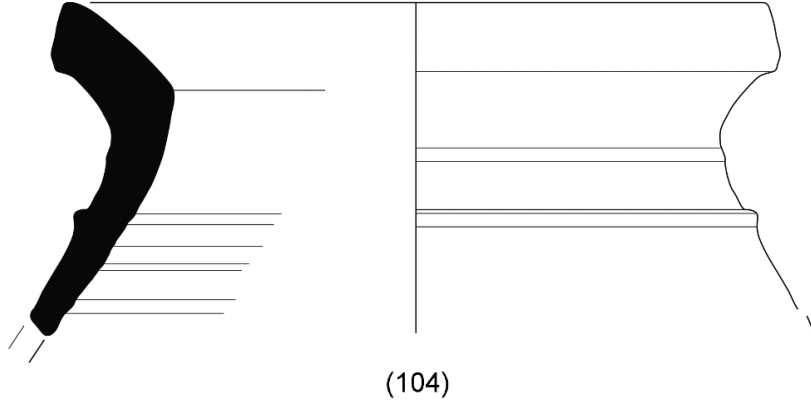

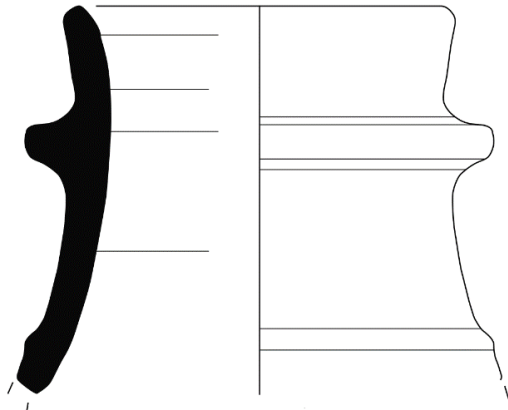
(99)

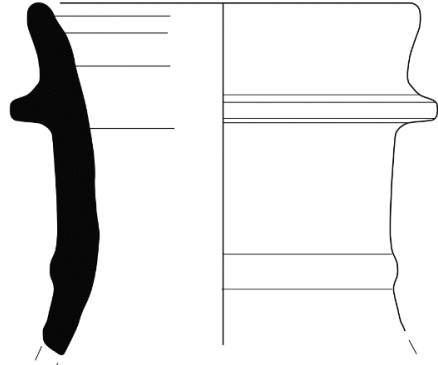

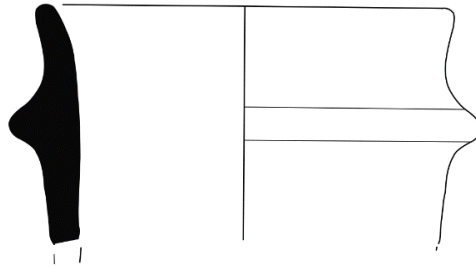

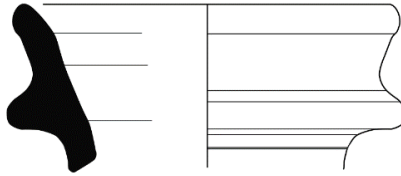
(106)

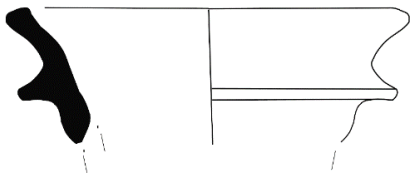
(107)

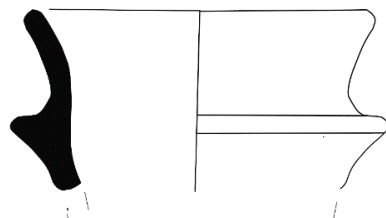
(108)

(109)

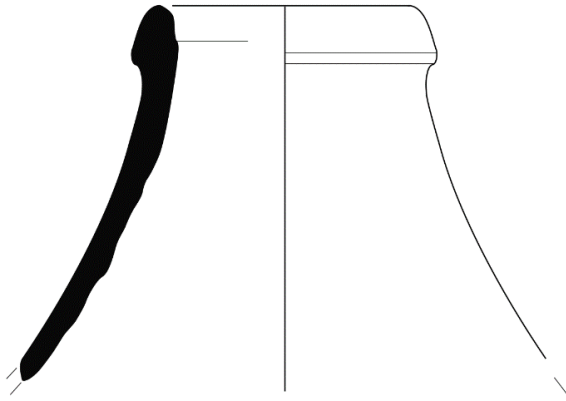

(110)

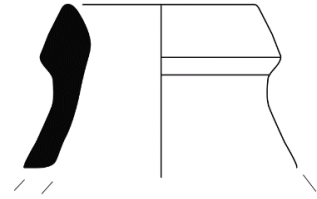

(111)

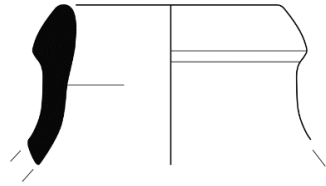

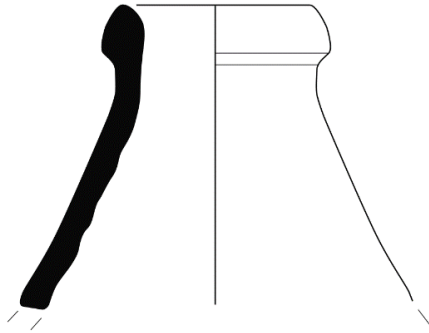
(112)

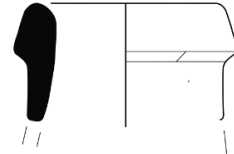
(113)

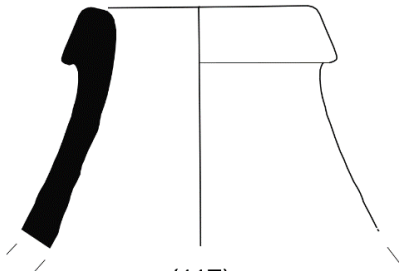
(114)

(115)

(116)

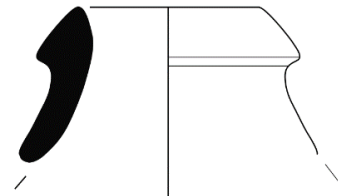
(117)

(118)

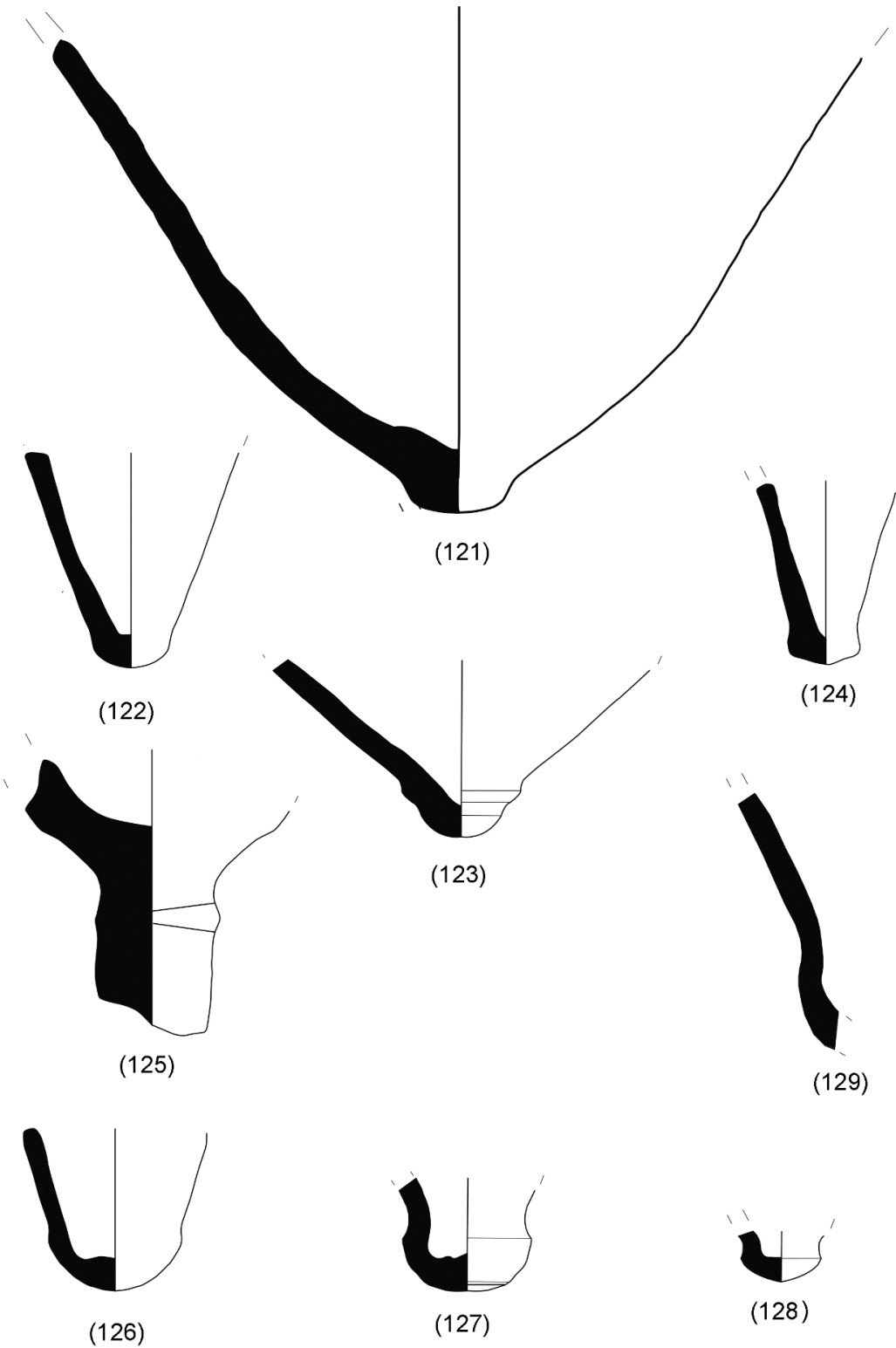

(119)

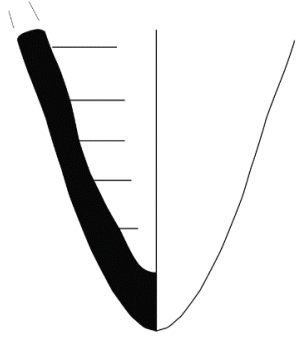
(120)

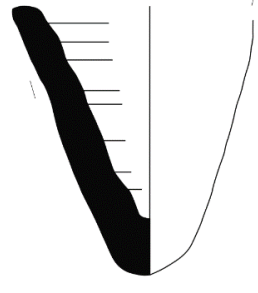

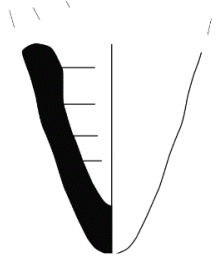
(130)

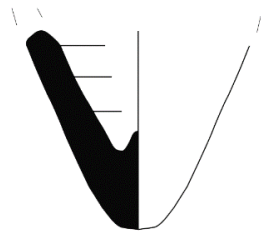
(131)

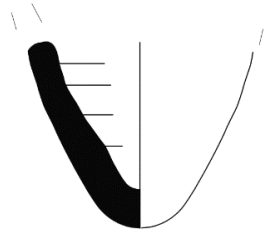
(132)

(133)

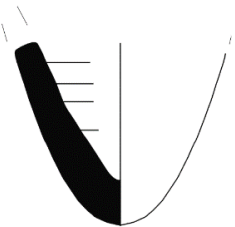
(134)

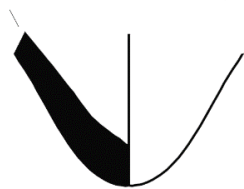
(135)

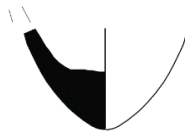
(138)

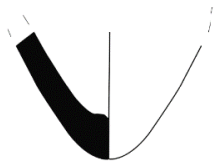
(136)

(137)

(139)

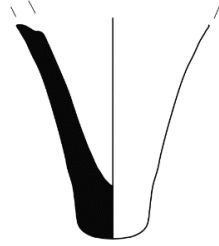

(140)

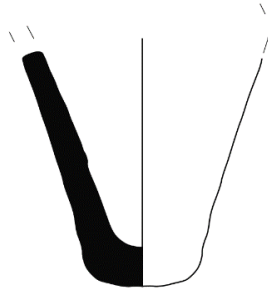

0

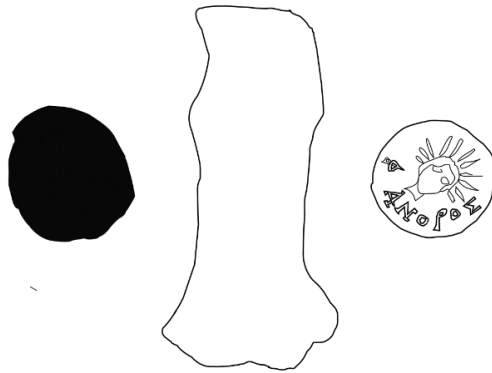
10 cm

(141)

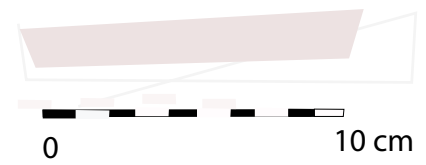
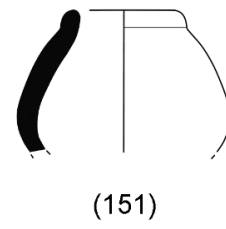
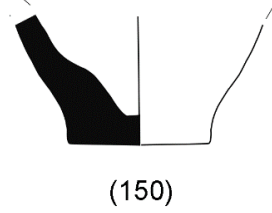
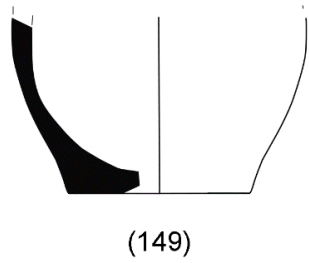
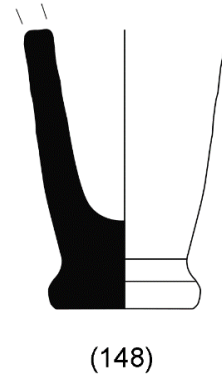
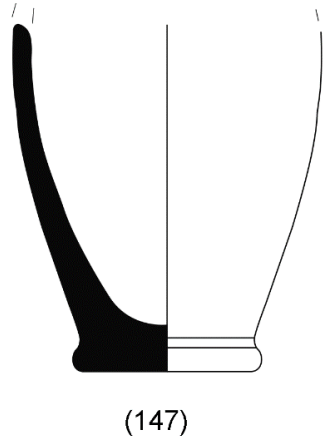
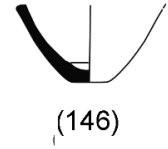
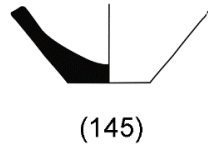
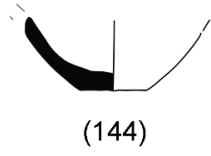
(142)

(143)

Çizim 28

3

4

5

6

7

8

10

13

14

15

16

17

25

26

27

29

30

32

36

39

34

40

41

42

43

44

45

49

51

52

54

56

60

61

64

69

70

72

74

79

75

76

80

82

83

85

86

88

89

90

91

95

98

100

101

102

104

105

102

103